

PDF PUBLIKÁCIA

KAFOMETÍK

Tematické pracovné listy s metodikou pre materské školy

POČASIE

Upozornenie pre užívateľa tejto publikácie:

Elektronická verzia publikácie podlieha rovnakým pravidlám užívania ako tlačená. Všetky práva sú vyhradené. Všetky práva, najmä právo na titul (názov), licenčné právo a priemyselné ochranné práva majú na základe výhradného oprávnenia udeleného licenčnou zmluvou vydavateľstvá INFRA, s. r. o. a INFRA Slovakia, s. r. o. a sú chránené autorským zákonom.

Žiadna časť nesmie byť reprodukována a šírená bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa. Ďalšie šírenie publikácie či jej častí inej osobe je v rozpore s autorským zákonom.

INFRA, s.r.o. vydavateľstvo a nakladateľstvo, vzdelávacia agentúra

Tyršova 241

675 22 Stařeč

www.infracz.cz

v spolupráci s

INFRA Slovakia, s. r. o. vydavateľstvo

J. Hollého 875, 908 73 Veľké Leváre

Tel.: 02 20208282

infra@kafomet.sk, www.kafomet.sk

© **INFRA, s. r. o., 2012**

Všetky práva vyhradené.

Autorka námetu: Bc. Renata Špačková

Autorský kolektív: Bc. Renata Špačková, Bc. Pavla Adamcová, Bc. Helena Jarošová,
Dana Gricová

Zodpovedné redaktorky: Eva Hodková, PaedDr. Lucia Senajová Dobrodenková

Preklad z češtiny a jazykové korektúry: Mgr. Martina Pavková

Ilustrácie: Mgr. Lucie Tichá, Jan Krätzer

INFRA, s. r. o. a INFRA Slovakia, s. r. o.

Milé kolegyně,

Súbor nových tematických pracovných listov pre materské školy – KAFOMETÍK POČASIE vytvorili učiteľky MŠ v Českej republike ako reakciu na potreby detí. Inovatívnym aspektom je, že v tomto materiáli nájdete súčasne metodické námety na činnosti a aktivity z oblasti poznávacej, ale i pohybovej a výtvarnej. Pracovné listy s metodikou tvoria ucelený pedagogický materiál na mnohostranné využitie v praxi. Originálne rozprávkové príbehy od Evy Hurdovej sa dajú použiť ako netradičná motivácia pred prácou s pracovnými listami a metodickými námetmi.

Z jednotlivých listov si bez problémov zostavíte vlastný tematický celok alebo projekt, ktorý bude zodpovedať záujmom a potrebám Vašich detí. Téma Počasie Vás prekvapí svojou univerzálnosťou. Samostatné námety sa dajú využiť počas celého školského roka a podporujú nenásilne fantáziu a predstavivosť detí.

Prácu s listami Vám zjednodušia grafické ikonky, ktoré obsahuje každý list. Poskytujú informácie o vekovej skupine, pre ktorú je námet určený, zároveň upozorňujú na vzdelávaciu oblasť (podľa českého ŠVP), ktorej sa námet najviac dotýka. V praxi oceníte ikony znázorňujúce druhy pomôcok, ktoré si môžete pripraviť vopred. Vďaka nekomplikovaným zobrazeniam si deti bez Vašej pomoci pripravlia pomôcky podľa obrázkových ikon i samy.

Predložené námety rozvíjajú matematickú a čitateľskú gramotnosť, reč, základné vedomosti týkajúce sa prírody a prírodného prostredia, jemnú motoriku, pohybové zručnosti, fantáziu a predstavivosť.

Prajeme Vaším deťom mnoho poučenia aj zábavy s novým súborom KAFOMETÍK.

autorky

METODICKÉ ODPORÚČANIA NA PRÁCU S KAFOMETÍK-OM

Listy sú pomenované a číslované kvôli nenáročnému radeniu a kontrole, či nedošlo k strate niektorého listu. Každý list obsahuje v záhlaví ikonky, pomocou ktorých sa dá pohodlne využiť v praxi.

Odporúčaný vek – náročnosť

Ikonka odporúča vekovú skupinu, pre ktorú je námet určený. Ide o ikonu odporúčaciu, vždy je vhodné vychádzať z aktuálnych zručností a vedomostí detí.

3+	veková skupina 3 – 4 roky	nízka náročnosť
4+	veková skupina 4 – 5 rokov	stredná náročnosť
5+	veková skupina 5 – 6 rokov	vysoká náročnosť

Vzdelávacia oblasť

Ikonka určuje, ktorá vzdelávacia oblasť (podľa českého ŠVP) pri využití námetov prevláda, je dominantná. Často námet zahŕňa viac oblastí, okrajovo všetky.

BIO	biologická	dieťa a jeho telo
PSY	psychická	dieťa a jeho psychika
SOC	sociálna	dieťa a ten druhý
INT	interpersonálna	dieťa a spoločnosť
ENV	environmentálna	dieťa a svet

Pomôcky

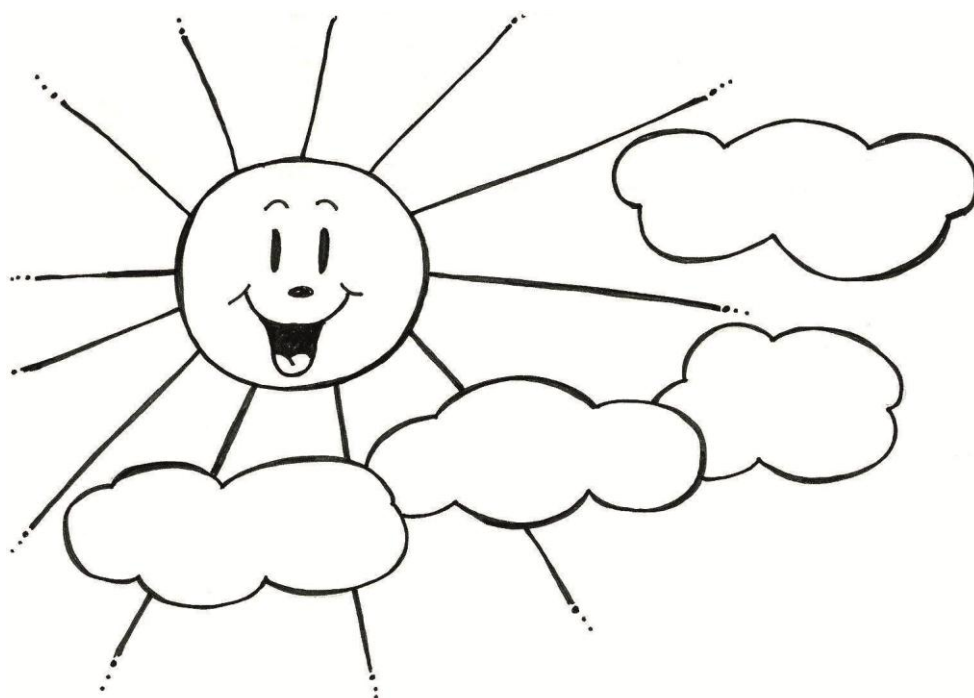
Ikony informujú o tom, aké pomôcky sú potrebné pri práci s listom. Obrázky sú ľahko rozlíšiteľné a umožnia deťom samostatnú prípravu pomôcok.

ceruzka	lepidlo	pastelky	nožničky
			

Listy sú doplnené metodickým opisom, ako s listami pracovať. Sledujte odkazy v metodicknej časti. Upozorňujú na logické využitie pracovných listov v nadväznosti na metodické námety. Bez ťažkostí si tak vytvoríte tematické bloky na dané témy.

OBSAH

Motivačné príbehy	5
Poznávacie hry a aktivity	9
Pohybové hry a aktivity	19
Výtvarné hry a aktivity	26
Pracovné listy	32

MOTIVAČNÉ PRÍBEHY

O SLNIEČKU, DAŽDI A SLNEČNICIACH

Autorka: Eva Hurdová

V záhrade blízko domu rástli slnečnice. Boli krásne. Vysoké, so sviežimi listami. Každá z nich mala na samom vrchole jeden jediný, ale zato veľký kvet, ktorý svojím tvarom a farbou pripomínal žiariace slnce i jeho slnečné paprsky. Uprostred slnečníc sa začali vytvárať semenka. Až dozrú, budú mať lahodnú chuť a pochutia si na nich vtáčiky.

Jedna zo slnečníc, najvyššia zo všetkých, sa rozhliadala po záhrade. Videla okolo seba kvitnúť iné, rôznofarebné kvetiny. Všetky boli tiež veľmi nádherné. Napriek tomu slnečnica zvolala: „My slnečnice sme určite zo všetkých kvetov v záhrade najkrajšie. Naša žltá farba vyniká vo svetle slnečných lúčov. Vyzeráme, akoby sme mali celé kvety zo zlata. Tak krásne sa trblietame.“ Jej kamarátka, ďalšia zo slnečníc, ktorá bola len o malý kúsok menšia, zavolala na slniečko: „Ďakujeme, slniečko, že na nás tak pekne svieti.“ „Nie je za čo,“ odpovedalo slniečko. „Ja predsa nesvietim iba na vás, slnečnice, ale i na ruže, kosatce a ostatné kvety. Teplo a svetlo mojich slnečných lúčov zahrieva ľudí, zvieratá i vás, rastliny.“ A slniečko ďalej svietilo a hrialo.

Naraz, kde sa vzal, tu sa vzal, objavil sa na oblohe veľký čierny mrak. Netrvalo dlho a slnko za mrakom celkom zmizlo. I v tieni mraku boli kvety slnečníc veľmi pekné, ale ich žltá farba sa jagala predsa len o čosi menej. Najvyššia zo slnečníc na mrak zavolala: „Hej, mrak, posuň sa o kus ďalej. Nikto o tvoj tieň nestojí. My chceme, aby sa naše kvety stále leskli v jase slnečných lúčov tak, akoby boli zo zlata. Tak šup, šup, nech si už preč.“ „Nie je múdre, že ma vyháňaš,“ hovorí mrak. Veď k vám nejdem naprázdno, ale nesiem dažď. Mám v sebe vodu, ktorú všetci k životu potrebujú.“ „Ostatní možno, ale my nie,“ ozvala sa druhá slnečnica. „Už aj sa uhni!“ „Múdrejší ustúpi,“ ozvalo sa z mraku. „Ktovie, či o chvíľu nebudete ľutovať, že som odišiel.“

Mrak sa začal pomaly, pomaličky posúvať po modrej oblohe, až zmizol za vysokým kopcom. Slnečko ďalej žiarilo a slnečnice boli spokojné. Onedlho si však najvyššia zo slnečníc povzdychla: „Začína byť akési veľké teplo, je horúco. Potrebujem sa napíť. Korene, pošlite mi sem hore k listom a ku kvetu trochu vody, mám smäd.“ Ale nestalo sa nič. „Korene, čože nepočujete? Potrebujem vodu – a to hneď!“ hnevala sa slnečnica. „Aj my sme smädné,“ volali jej kamarátky. „Už nech je tu voda.“

Ale opäť sa nestalo vôbec nič. Keď slnečnice chceli vodu po niekoľkokrát, korene im odvetili: „Nemôžeme poslať vodu listom a kvetom, keďže v zemi blízko nás koreňov nie je žiadna voda. Slnečné paprsky všetku vodu zo zeme vysušili. Vystúpila hore, premenila sa na dažďové kvapky a je jej plný, plnučičký mrak. Áno, to je ten mrak, ktorý ste vyhnali.“ Slnečnice sa naľakali. Cítili, ako ich žlté, zlatom sa blyštiace kvety skláňajú hlavy k zemi, ako vädnú ich listy. A tak začali zúfalo volať: „Pomoc, pomoc, potrebujeme vodu, inak uschneme. Mrak, mráčik, mráčičok, prosíme, vráť sa.“

Ale nedialo sa vôbec nič. Len slnko ďalej svietilo a hrialo. A tak slnečnice opätovne volali: „Mrak, prosíme, vráť sa, ľutujeme, že si odišiel. Nebolo rozumné, že sme ťa vyhánali. Potrebujeme tvoj tieň a tvoju vodu.“ Mrak, schovaný za kopcom, sa pomaly začal posúvať po oblohe, až zakryl slnko. O chvíľu začalo pršať. Kvapky dopadali na vysušenú zem a pozvoľna do nej vsakovali. Po chvíli prenikla voda ku koreňom. Korene rýchlo poslali vodu hore k listom a ku kvetom. Kvety sa narovnali a slnečnice volali: „Ďakujeme, veľmi ďakujeme!“ Keď po chvíli mrak odplával, vysvitlo zase slnko, slnečnice v jeho jasote znova zlatom svietili. Boli snáď ešte krajšie, a hlavne múdrejšie.

TIP: Na príbeh možno nadviazať pracovnými listami č. 23, 24, 51, 54 a 56.

SNEH A MRÁZ

Autorka: Eva Hurdová

Sneh a mráz boli dobrí priatelia. Keď napadol sneh, mali radosť stromy, kríky i kvety trvalky, ktoré v záhrade prečkajú zimu. Sneh ich prikryl tak nežne ako mamička bábätko ležiace v postieľke perinkou. Pod snehovou perinkou sa stromom, krom i trvalkám dobre spalo. Bolo im teplučko a nehrozilo im, že pomrznú.

Najväčšiu radosť zo snehu však mali vždy deti. Akoby aj nie, keď mohli robiť zo snehu malé gule, kotúľať sa v ňom, váľať obrovské gule a robiť z nich snehuliaka. A sotva sneh napadal, už vytŕhávali deti boby, sánky, lyže, skrátka všetko, na čom by mohli jazdiť. Aj mráz mali všetky deti rady. Mráz sa totiž postaral o to, aby sa sneh neroztopil, nezmenil sa na vodu. Mráz tiež dokázal vyčarovať z hladiny rybníka klzisko. Dievčatá skúšali na korčuliach všetky možné piruety a skoky ako krasokorčuliarky. A chlapci? Tí sa zmenili na hokejistov. S hokejkou a pukom svišťali po zamrzutej hladine rybníka sem a tam, bránili, i góly dávali. To bola zábava!

Najväčšiu radosť mali deti, keď sneh pribudol a riadne mrzlo pred vianočnými sviatkami. V tom čase nemusia chodiť do školy, aj niektoré materské školy majú zatvorené, a tak sa dievčatá i chlapci môžu sánkovať, lyžovať, bobovať, korčuľovať – nielen večer, keď je v zime skoro tma, ale i cez deň.

Raz sa stalo čosi divné. Sneh a mráz ako správni kamaráti sa zrazu začali medzi sebou pre nič za nič hádať. A nielen hádať, dokonca začali po sebe kričať: „Keby mňa nebolo, boli by z teba – snehu – iba kaluže vody,“ volal mráz. „A keby mňa nebolo, tak by kvôli tebe pomrzli stromy, kríky i trvalky,“ odpovedal sneh. Hádali sa a hádali natoľko dlho, že obaja dostali nápad: „Vyskúšame, kto z nás bude ľuďom a prírode viac chýbať.“

A tak sa stalo. Blížili sa práve Vianoce. Snehu bolo dosť a dosť, skrátka – deťom pre radosť. Deti si v záhrade postavili zo snehu snehuliaka. Uváľali tri gule: menšiu, väčšiu, najväčšiu. Gule boli také obrovské, že musel prísť ocko, aby im pomohol postaviť tie tri gule na seba. Z kúskov uhlia vyrobili snehuliakovi oči, gombíky, namiesto nosa mu upevnili mrkvu, na hlavu dostal namiesto klobúka starý hrniec. Ocko mu vytvoril z ústa z malého drierka. Snehuliak bol taký pekný, že všetci, ktorí išli okolo záhrady, ho obdivovali.

Nastal večer a deti odišli domov. „A teraz vám ukážem, aký som dôležitý,“ zvolal mráz. Netrvalo dlho a prestalo mrznúť. Ranné slnečné paprsky snehuliaka zahriali a ten sa pomaly roztápal. Keď prišli deti dopoludnia do záhrady, ležala hlava snehuliaka vedľa jeho tela. A postupne sa menil na vodu. Roztápal sa i sneh na kopčeku, z ktorého sa deti sánkovali a lyžovali. Onedlho nebolo po snehu ani pamiatky.

A to bola príležitosť pre mráz, aby ukázal, čo dokáže. Mrzlo, až prašťalo. Ľudia sa s obavami dívali na teplomer. „Ak nenapadne sneh a bude takýto silný mráz, tak nám v záhrade všetko pomrzne,“ vzdychali. Mráz sa zarazil: „Myslím si, že sme urobili riadnu hlúposť, že sme sa tak hádali. Vidím, že mráz a sneh jednoducho patria k sebe. Tak to má byť a je to pre deti i prírodu najlepšie.“

„Máš pravdu, mrázik,“ odvetil sneh. „Budeme nerozluční kamaráti. Tak to proste má byť.“

TIP: Na príbeh možno nadviazať pracovnými listami č. 7, 19, 22, 25 a 32.

O ALENKE, LODIČKE S MAĽOVANOU RYBOU A JEDENÁSTICH DAŽĎOVÝCH VÍLACH

Autorka: Ester Krumbachová

Dievčatko Alenka dokázalo veľmi pekne skladať papierové loďky. Práve si jednu zložila a tešila sa, že si ju púšťať za domom, keď prestane pršať. Ibaže pršalo priveľa, priam lialo, a tie kvapky – tie tak búšili do okien, že si Alenka radšej sadla k stolíku a na loďku si starostlivo namaľovala rybu. Podarila sa jej zo všetkého najviac, preto sa na ňu spokojne pozerala.

Keď ju Alenka domaľovala a dosušila, prestalo na chvíľu pršať. Alenka bežala rýchlo za dom, tam zakaždým pri daždi tiekol pramienok vody. Tam pustila svoju novú lodičku s maľovanou rybou. Lodička plávala, plávala a bola skutočne veľmi krásna. Alenka ju starostlivo sledovala, aby sa neprevrátila a nezašpinila. Ako sa tak pozerá, naraz vidí, že na loďku padla jedna kvapka dažďa, druhá, tretia, štvrtá, piata, šiesta, siedma, ôsma, deviata, desiata, jedenásta kvapka. A ako Alenka tie kvapky počítala, zabudla na loďku, loďka sa zrazu zatočila a prevrátila sa do blata. Celá sa zašpinila. Alenka ju vytiahla a utekala domov, pretože už zase začínalo pršať.

Odrazu sa jej doma zdalo, že počuje akési tenučké hlásky, akoby vychádzali z tej zafúľanej lodičky s maľovanou rybou. Keď sa Alenka prizrela, uvidela, že na tých jedenástich dažďových kvapkách, ktoré spadli na loďku, sedí jeden, dva, tri, štyri, päť, šesť, sedem, osem, deväť, desať, jedenásť víl. Každá víla má dáždniček a biele šaty, ibaže sú celé umazané od blata. Tieto víly hovoria: „My sme dažďové víly Lucinky a chceli sme sa povozit' na tvojej loďke, pretože sa nám páčila. Ale ty si nedávala pozor a pozri sa, ako sme sa ušpinili.“

A víly Lucinky sa smutne pozerali, ukazovali na seba a Alenka im odpovedá: „Ja som si myslela, že sú to iba také veľikánske kvapky dažďa, ja som predsa nevedela, že ste v nich schované.“ Víly Lucinky odpovedajú: „My v tých kvapkách bývame, preto sa nám hovorí dažďové víly. Sme také ľahké a slabučké, že niekde musíme bývať. Sme dokonca také slabé, že sa všetky dohromady spoločne voláme Lucinky – vlastné meno by každá z nás ani neuniesla. A vidíš, teraz sme úplne celé od blata.“

Víly Lucinky sa začali jedna po druhej poberať k plaču, ale Alenka im hovorí: „Prosím vás, Lucinky, neplačte, ja vám šatôčky vyperiem. Umyjete sa a bude zase dobre.“

Alenka všetkým jedenástim vílam Lucinkám utrela najskôr opatrne slzy, potom priniesla umývadlo, teplú vodu, mydlo a kýblik s vodou na pláchanie. Víly Lucinky si zvliekli šatky, vzali si na seba každá jeden, dva, tri, štyri, päť, šesť, sedem, osem, deväť, desať, jedenásť Alenkiných vreckoviek. Alenka im uvarila veľký hrnček lipového čaju proti nachladnutiu a dala sa do prania maličkých šiat. To si teda predstavte – prateľ musela opatrne, ustavične mala strach, aby ich nepotrhala. A Lucinky pili čaj, sedeli zabalené vo vreckovkách, dívali sa na ňu a smiali sa. A Alenka prala, až vyprala dobiela prvé, druhé, tretie, štvrté, piate, šieste, siedme, ôsme, deviate, desiata, jedenáste šatôčky. Vílam Lucinkám zružovali tváre, roztvorili svoje dázdničky a začali ľúbezne spievať ako v háji kosili a Alenka im šaty plákala. A keď ich vytiahla, boli hneď vyžehlené. A tie víly spievali úžasne ako penice. Obliekli sa, jedna bola krajšia ako druhá, a najväčšia Lucinka teraz hovorí: „Alenka, chod' a vyper aj svoju loďku.“

Alenka odpovedá: „Veď je z papiera, rozmočí sa a moja pekná ryba sa ešte viac rozmaže.“ Najväčšia Lucinka povedala: „Nič sa neboj, urob, čo ti hovorím.“

A tak Alenka vzala svoju papierovú loďku s maľovanou rybou a ponorila ju do mydlín. Vtom sa mydlinky bohato spenili, vyletela z nich prvá veľká bublina a prvá najväčšia víla Lucinka zavolala: „Ďakujem ti a dovidenia počas dažďa.“ A odletela na bublinku.

Alenka usilovne prala ďalej svoju lodičku, tá bola vždy viac biela, ryba stále milšia. A druhá bublinka sa vzniesla a druhá víla sa rozlúčila a odletela. A tretia, štvrtá, piate, šiesta, siedma, ôsma, deviate, desiata bublinka s vílou Lucinkou odleteli a posledná, najmenšia, jedenásta víla povedala: „Aby si na nás mala pamiatku, tá papierová loďka s maľovanou rybou sa ti už nikdy nezašpiní, ani neprevráti – nech už prší, ako chce.“

A Lucinka dýchla pri týchto slovách na lodičku, chytila sa jedenástej bublinky a odletela. Alenka si od tej doby často púšťala v jarčeku za domom svoju papierovú lodičku. Lodička si plávala – nech už pršalo, ako pršalo – a na Alenku mávali z dažďových kvapiek víly Lucinky. Alenka im tiež kývala a ryba – tá sa tíško a milo na to pozerala...

(Prevzaté a preložené z knihy od kolektívu autorov: Pohádky pro všední dny i pro svátky, Albatros 1973.)

TIP: Na príbeh možno nadviazať činnosťami v časti Výtvarné hry a aktivity alebo pracovnými listami č. 2, 4, 26, 37 a 40.

POZNÁVACIE HRY A AKTIVITY

ROZMANITÉ OTÁZKY O POČASÍ

Skúsme sa s deťmi rozhliadnuť okolo seba a nájsť odpovede na otázky o počasí.

Čo je to obloha?

Zdvihnime hlavu a pozrime sa hore. Uvidíme oblohu, je všade okolo nás. Je i okolo celej našej zeme. Obloha nám dáva vzduch, ktorý dýchame. Na oblohe vidíme rôzne mraky i slnko.

Čo je to slnko?

Je to veľikánska žltá guľa, ktorá je veľmi horúca. Je vysoko na oblohe. Vychádza každý deň a keď zapadne, je noc. Slnko je pre náš život veľmi dôležité, pretože vytvára denné svetlo a ohrieva nás.

Prečo vznikajú oblaky?

Slnko ohrieva vodu v moriach, riekach, rybníkoch i na zemskom povrchu. Voda sa potom odparuje, zmení sa na vodnú paru, ktorá je neviditeľná a stúpa nahor, tiež je všade okolo nás. Keď para vstúpi vysoko do ovzdušia, kde je chladnejšie, ochladí sa a zmení sa na kvapky vody a malé kúsky ľadu. Keď sa kvapky a ľadové kúsočky spoja, vytvorí sa mrak. Mraky vznikajú v rôznych výškach a majú rozličný tvar, veľkosť i farbu. Podľa ich tvaru a polohy môžeme určiť, aké bude počasie.

Prečo prší alebo sneží?

Keď je mrak preplnený kvapkami vody a ľadovými časticami tak, že ich nemôže udržať, začnú z mraku padať. Keď je okolitý vzduch teplý, vtedy prší, keď je v zime studený, zostanú kvapôčky zmrznuté a sneží.

Kam odteká dažďová voda?

Keď začne pršať, časť dažďa vsiakne do zeme a zásobuje vodou rastliny a stromy, časť vsiakne do zeme alebo sa zase vyparí do vzduchu.

Čo je to hmla?

Niekedy sú mraky tak nízko zeme, že cez ne nevidno, vidno len slabo. Hovoríme, že je hmla.

Čo je to búrka?

Búrkové mraky sa rozrastajú a nabijú sa elektrinou. Pri búrke preto vidíme blesk a počujeme hrom. Blesk je veľmi nebezpečný. Môže spôsobiť požiar, ale i zabiť ľudí. Blesk sa často zachytí vo vysokých stromoch alebo domoch, preto máme na domoch hromozvody. Keď sa začne búrka, je lepšie schovať sa dovnútra.

Čo je to vietor?

Vzduch okolo nás sa stále pohybuje. Niekedy jemne, že ho ani na koži necítíme. Niekedy sa pohybuje rýchlo, že nám rozcuchá vlasy. A tak vzniká vietor. Nevidíme ho, ale môžeme ho pozorovať, sledujeme, čo spôsobuje. Keď fúka silný vietor, ohýbajú sa vetvy

stromov a kríkov, počuť i meluzínu. Keď fúka jemnejší vietor, chvejú sa na stromoch iba lističky.

Čo je to dúha?

Keď ihneď po daždi vyjde slnko, jeho lúče sa odrážajú v kvapôčkach, ktoré sú ešte vo vzduchu. Dúha je ako most cez oblohu a jej farby sú červená, žltá, modrá a zelená.

KOLOBEH VODY V PRÍRODE

a) Práca s obrázkom

Pomôcky: Obrázok kolobehu vody v prírode (PL č. 51).

Postup:

1. V kruhu s deťmi diskutujeme o tom, kde sa berie na zemi voda. Zisťujeme, že stále koluje medzi zemou a oblohou.
2. Ukážeme deťom obrázok s kolobehom vody, ktorý i slovne komentujeme:
Slniečko na oblohe svieti a hreje. Tak ohrieva vodu v riekach, moriach, rybníkoch... Ohriata voda sa mení na vodnú paru, ktorá stúpa vysoko na oblohu. Tam sa vďaka chladu, ktorý tu je, premení na kvapky a kúsky ľadu. Tie sa spoja a vznikne v nich mrak, ktorý sa postupne zväčšuje. Preháňa sa po oblohe, pretože sa s ním vietor hrá. Keď už mrak nemôže uniesť veľké množstvo kvapiek a ľadu, začnú padať na zem ako dážď a sneh. A tak sa voda vracia späť na zem. Niektoré kvapky zalejú stromy a kvietky, iné skončia v rieke, ďalšie v rybníku... A tak to ide celé odznova.

b) Pohybové stvárnenie

Pomôcky: Kartóny, farby, nožničky, paličky, nástroje, predmety dennej potreby, lano/povrázok.

Postup:

1. Spolu s deťmi vytvoríme z kartónu dažďovú kvapôčku. Každý bude mať svoju.
2. Zhotovíme tiež jedno veľké slniečko a vietor, upevníme ich na paličku.
3. Vymedzíme si priestor triedy lanom/povrázkom a krepovým papierom. Vyznačíme more, rieku, ktorá sa vlieva do mor, rybník. Zvolíme jedno dieťa ako slniečko, jedno ako vietor, ostatné deti sú kvapkami.
4. Každé dieťa si vezme svoju kvapku a vyberie si, kde chce bývať – v mori, rieke, rybníku. Slovne sprevádzame celú hru.
5. Deti – kvapky si sadnú do svojej vody a kolíšu sa s kvapkou zdvihnutou nad hlavou. Slnko hreje, ohrieva vodu. Kvapky sa menia na paru – pomaly sa dvíhajú, vstávajú – vyparujú sa z vody. Začnú chodiť po triede a spájať sa do mrakov s inými kvapkami. Najskôr do malých, neskôr do väčších. Odrazu sa zdvihne vietor, fúka na mraky, ktoré sa spoločne pohybujú v priestore triedy, ktorý nie je určený pre vodu. Slniečko sa schová. Z mrakov začne pršať, kvapky padajú do rozličných vôd alebo na zem, stečú do mora, rieky, rybníka.
6. Hru opakujeme, roly detí vymeníme.

Obmena so zvukovým sprievodom: Niektoré deti robia zvukový sprievod pri hre rytmickými nástrojmi alebo predmetmi, napr. slnko svieti – triangel, presýpanie odlišných materiálov v nádobách, dažď – drievka, tieskanie, ťukanie rozličných predmetov o seba, vietor – šušťanie igelitovými vreckami, hrkálka, drhlo i.

Puzzle Kolobeh vody v prírode (PL č. 51): Obrázok z prílohy rozmnožíme, laminujeme a rozstriháme na puzzle.

Stolová hra Putovanie dažďovej kvapky (PL č. 56): Hru s deťmi vymaľujeme, laminujeme a spoločne hráme. Hrajú 2 – 4 hráči s figúrkami a kockou z hry Človeče, nehnevaj sa. Hráč sa posúva podľa počtu bodiek na kocke. Hra sa končí vo chvíli, keď všetci hráči so svojou kvapkou prejdú celým kolobehom vody.

Výtvarné činnosti: Pozri časť: Výtvarné hry a aktivity.

LETNÝ DEŇ

a) Rozhovor s deťmi:

Naplánujeme si, že sa s deťmi zhráme na letný/plážový deň. Aktivitu zámerne pripravíme počas zimných mesiacov: *Deti, čo robíte v lete? ... A čo keby sme si zajtra taký deň v našej triede urobili, prinesieme si k nám slnečný deň...* Deti plánujú aktivity: kúpanie, opaľovanie, hranie loptových hier, pochutnávanie si na niečom dobrom... Na druhý deň prinesieme plavky, deky, klobúky, šiltovky, nafukovacie hračky do vody, občerstvenie – sušienky, ovocie, zeleninu, džúsy...

b) Príprava letného dňa

Pomôcky: Kartóny, farby, geotextílie – vodná plocha, farebné papiere, nožničky.

Postup:

1. **Slnko:** Čo musíme zhotoviť, aby sme mali zajtra v škôlke leto? Slnko, ktoré je veľké a v lete silno hreje. Spoločne ho urobíme z tvrdého papiera a zavesíme ho do priestoru v triede.
2. **Tvorba vodnej plochy:** Pýtame sa detí, čo v lete robia. Spravidla odpovedia, že sa kúpu. Nachystáme teda priestor na kúpanie podľa predstáv detí – rybník, more, rieka, bazén... z bielej netkanej textílie. Vystrihneme si požadovaný tvar a geotextíliu vyfarbíme spolu s deťmi. Potlačíme ju celú pomocou hubiek. Farby prekrývame. Z farebných papierov deti vystrihnú aj mušle, ryby, vodné rastliny...
3. **Tvorba mraku a blesku:** Zhotoví tajne pedagóg z tvrdého papiera.

c) Realizácia letného dňa

Pomôcky: Deky, krém na opaľovanie, slnečné okuliare, klobúk, šiltovka, potraviny na občerstvenie, motivačná bábka – postavička chlapčeka/triedny maskot, nafukovacie hračky, lopty, plavky, osušky, župany..., slnko, mrak a blesk z kartónu.

Triedu rozdelíme na tri časti – **vodná plocha** z geotextílie, **pláž** – miesto na deky a športovanie, **letný bar** – stolíky s občerstvením.

Pri ranných činnostiach pripravíme s deťmi občerstvenie do plážového baru – ovocné misy, zeleninové šaláty, jednohubky podľa chuti a fantázie.

Deti si okolo vody rozmiestnia deky, oblečíme si plavky, opaľujeme sa, môžeme si zacvičiť, hrať loptové hry. Aby sme sa trochu schladili, zaplávame si.

Dramatizácia s bábkou/triednym maskotom/oblúbenou triednou hračkou o správaní v letnom počasí:

Bábka chlapca začne vykrikovať: „Au, au, to slniečko ma ale páli na ramená, bolí ma aj hlavička.“ Učiteľka: „Čo sa deje, prečo plačeš?“ Chlapec: „Nejako ma pália ramená, ani dotknúť sa ich nemôžem, au.“ Pýtame sa detí, čo sa chlapcovi mohlo stať. Spoločne si vysvetlíme, ako sa máme v lete správať, keď svieti silné slnko – natrieť sa krémom, nosiť slnečné okuliare, nasadiť si na hlavu klobúčik, piť dostatok tekutín... Všetko, čo vymenujeme, aj urobíme. Potom sa osviežime v plážovom bare.

Rozmary letného počasia:

Všetci sa ideme kúpať. Naraz prinesieme čierny mrak a zakryjeme slnko. Dramatizujeme s bábkou: „Brrr, akosi mi je odrazu zima, čo sa deje? Snáď nezačína pršať?“ Rozohráme s deťmi rozhovor o búrках, ktoré vznikajú počas horúceho leta, hovoríme si o bezpečnom správaní počas búrky. *Čo sa stane, keď prší a svieti slnko zároveň?* Deti nakreslia dúh (PL č. 52).

Chytanie rýb:

Nakreslíme a vystrihneme si papierové rybky, nalepíme na ne magnetickú pásku. Urobíme si rybársky prút s magnetom a chytáme ryby.

Fotografovanie na pláži:

Kreslíme fotografiu, ako sa kúpeme, hráme s loptou, opaľujeme sa... Obrázok nalepíme do kartónového rámika.

Plážová diskotéka:

Veselo tancujeme pri hudbe z CD Na pláži.

Tvorba škatule s letnou tematikou: Pozri časť: Výtvarné hry a aktivity.

ZIMNÝ DEŇ

a) Rozhovor s deťmi:

Diskutujeme o tom, čo robíme v zime – teplo sa obliekame, lyžujeme sa, bobujeme, pijeme teplé nápoje na zahriatie... Dohodneme sa s deťmi, čo si na zimný deň prinesú – čiapky, rukavice, bundu, čaj, ovocie, zeleninu, športovú výbavu – sánky, korčule, boby...

b) Príprava zimného dňa

Pomôcky: Kartóny, vodové farby, biely papier, vata, nite, polystyrén, špajdle, farebný papier, Polykarpova stavebnica, palica, biela látka/geotextília, nožnice, nôž, forma na ľad, mraznička.

Postup:

1. **Mrak so snehom:** Z kartónu vystrihneme mrak, vymaľujeme ho. Cez mrak natiahneme nite, na ktoré uviažeme vločky z papiera/vaty, zavesíme ho v triede.
2. **Snehové vločky:** Vystrihneme ich a zavesíme ľubovoľne v triede.
3. **Sneh:** Bielou látkou/geotextíliou pokryjeme podlahu triedy – vytvoríme snehovú pokrývku.
4. **Ľad:** V mrazničke necháme vo forme na ľad zmrznúť vodu – ľadové kocky.
5. **Snehuliak z polystyrénu:** Pripravíme si s deťmi 3 gule rozličných veľkostí. V strede ich prederavíme (veľkosť dierky ako v gombíku), aby sme mohli prevliecť bielu šnúрку – ňou neskôr priviažeme gule k tyči z Polykarpovej stavebnice. Tyč je zapichnutá v kocke z Polykarpovej stavebnice. Pripravíme si aj dve gule na ruky. Do nich zapichneme 2 špajdle vyčnievajúce asi 7 cm – tými ich zapichneme do tela snehuliaka. Podobne urobíme klobúk, uhličky a nos. Snehuliaka zostavujeme spolu s deťmi alebo bude pre ne prekvapením.

c) Realizácia zimného dňa

Pomôcky: Obrázky zimnej a letnej krajiny, čiapky, rukavice, bunda, otepľovačky, čaj, ovocie, zelenina, lyžiarska výbava, hokejový výstroj, korčule, sánky, boby, polystyrénový snehuliak, motivačná bábkamaskot triedy, zimné oblečenie pre bábkamaskot, bábkamaskot bacila, kartóny na lyže, umelohmotné lyže.

Rozhovor s deťmi: *Dnes je zimný deň, aké máme počasie? Ako by sme sa mali obliecť?* Deti si prinesú zimné oblečenie, ktoré si pripravili. Hovoríme si o oblečení, ako vyzerá, prečo sa nosí práve v zime (PL č. 7, 36, 15 a 32).

Ľadové kocky: Prinesieme zmrznuté kocky ľadu a dáme ich deťom do rúk. Opisujú. Čo cítia, čo sa s ľadom deje. *Ako vzniká ľad a čo sa s ním v zime robí?*

Športy v zime: Prehliadneme si potreby na zimné športy. *Prečo môžeme lyžovať, bobovať, korčuľovať a sánkovať sa iba v zime?* Hovoríme o snehu, ľade, zmenách v prírode v ročných obdobiach zima a leto. Využijeme obrázky alebo pracovné listy (PL č. 25, 19 a 22).

Športovanie v triede: Oblečíme si niečo zimné na seba – buď rukavice, alebo čiapku, alebo šál... podľa prania detí. Predstavujeme si, že sme vonku v zimnom období a ideme športovať.

Stavba polystyrénového snehuliaka: Neskôr ho môžeme použiť na výzdobu.

Gul'ovačka: Z papierov si vyrobíme snehové gule a gul'ujeme sa.

Slalom na lyžiach: V triede rozostavíme kužele a lyžujeme sa na umelých lyžiach alebo na kartónoch po koberci.

Skoky na lyžiach zoskok zo stoličky, debny – pozor na mäkký dopad.

Krasokorčuľovanie: Napodobňujeme figúry z krasokorčuľovania – piruety, preskoky... Kĺzanie ide dobre po linoleu bez papúč.

Dramatizácia s bábkou: Bábka je oblečená ako v zime. S deťmi si hovorí o tom, čo v zime robia, športy, ktoré deti vyslovia, bude predvádzať. Počas športovania sa začne potiť: „Uf, ale mi je teplo, celý som spotený, zložím si ten šál i čiapku... A som smädný, oblížem túto guľu, aby som sa schladil.“ A oblizuje papierovú guľu. Príde k nemu bábka bacila: „Á, tu je niečo spotené, dáva si dole čiapku aj šál, oblizuje sneh... Ten chlapec chce ochorieť, som tu teda správne. Tak na neho skočím a trochu ho potrápim – ja som totiž bacil angíny!“ Chlapec začne nariekať, že ho bolí v krku i hlava. Pýta sa detí, či nevedia, prečo mu je zle. Deti odpovedia, že na neho vyliezol bacil. Poradia chlapcovi, ako sa ho zbaviť.

Starostlivosť o zdravie: Staráme sa spoločne o chorého chlapca, varíme mu čaj, zaviažeme krk šatkou, nakrájame ovocie. Hovoríme o starostlivosti o zdravie počas zimy.

Iné činnosti: Tvorba škatule so zimnou tematikou (pozri časť: Výtvarné hry a aktivity), kresba, maľba zimných športov, grafomotorické hry s ceruzkou (PL č. 1, 5, 17, 27, 28, 29).

JEDNODUCHÉ POKUSY

a) Voda

Čo pláva a čo nie?

Pomôcky: Misa, voda, papiere s rôznou hrúbkou, papierová loďka, korok, látka, drierko, polystyrén, lyžička, mince...

Postup:

1. Do väčšej misy nalejeme vodu.
2. Deti na vodnú hladinu poukladajú rozličné predmety.
3. Sledujeme, čo pláva a čo nie.

Čo sa vo vode rozpustí?

Pomôcky: Poháre s vodou, lyžičky, soľ, kocka cukru, ocot, olej, rozpustný čaj, sypaný čaj, múka, papier, látka, drevo, farba...

Postup:

1. Do pohárov nalejeme vodu.
2. Vložíme do nich postupne jednotlivé materiály, látky a predmety.
3. Môžeme zamiešať. Pozorujeme, čo sa rozpustí a čo nie.

TIP: Vodu z pohárov, do ktorej sme pridali potraviny, môžu deti ochutnať, resp. spoznávajú jej chuť.

Priepustnosť materiálov

Pomôcky: Malé zaváracie poháre, lyžičky, kanvice, gumičky, papiere s rôznou hrúbkou, látka, igelit, polystyrén, nepremokavá látka (teflónová, šuštiaková)...

Postup:

1. Pripravíme si poháre.
2. Na hrdlo pohára napneme papier a zachytíme ho gumičku.
3. Na ďalšie poháre dávame potom ostatné materiály.
4. Lyžičkou/kanvicou lejeme na takéto uzatvorené hrdlá pohárov vodu.
5. Zisťujeme, ako rýchlo voda cez jednotlivé materiály pretečie, ktorý materiál vodu neprepustí...

Kruhy na vode

Pomôcky: Väčšia misa/umývadlo, predmety odlišných tvarov – kocka, guľa, papier...

Postup:

1. Pripravíme so misu s vodou.
2. Predmety po jednom vhadzujeme do vody.
3. Pozorujeme, čo sa objaví na vode.
4. Vždy sa tam objavia kruhy, aj keď hodíme do vody hranatý predmet.

Dúha

Pomôcky: Rozprašovač vody na kvety, voda, slnečné počasie.

Postup:

1. V slnečnom počasí si vezmeme niekoľko nádob s postrekovačom.
2. Postavíme sa chrbtom k slnku.
3. Striekame vodu do vzduchu.
4. Vzniká dúha, lebo slnko svieti na rozptýlené kvapky vody.

b) Pokusy s pevným skupenstvom vody – ľad

Pomôcky: Rôzne nádoby, voda, farby, mraznička, drobné predmety – korenie, papieriky, koráliky...

Postup:

1. Naplníme nádoby vodou – niektoré iba čistou, iné zafarbíme, do ďalších vhodíme drobné materiály.
2. Vložíme ich do mrazničky. Na druhý deň ich vyberieme a vidíme, že sa voda zmenila na ľad. Ten vyberieme a badáme, že má tvar nádoby, v ktorej mrzol.
3. Máme pred sebou číry ľad, farebný ľad, zamrznuté predmety.
4. Položíme ľad na tácku a tú uložíme na odlišné miesta – radiátor, stôl, von... *Ako rýchlo sa ľad roztopí? Akú farbu má roztopený ľad? Akú farbu majú predmety, ktoré boli v zafarbenom ľade?* Nakoniec jeden kus ľadu rozpúšťame dychom – fúkame cez slamku stále na to isté miesto – ľad prederavíme, aby sa nám ho podarilo skôr roztopiť.

Ľadové kráľovstvo

Pomôcky: Rozličné tvary misiek, pohárov, nádob, mraznička, farby, korenie, piesok, papieriky, drievka...

Postup:

1. Do pripravených nádob nalejeme vodu.
2. Zafarbíme vodu v nádobách, nasypeme drobné predmety, odnesieme zamraziť.
3. Zo zmrazených tvarov urobíme ľadové kráľovstvo v záhrade MŠ v zimnom období.

c) Sneh

Pokus so snehom

Pomôcky: Trojlitrový pohár, fixka/nálepka.

Postup:

1. Pohár naplníme snehom.
2. Vyznačíme objem čerstvého snehu. Necháme ho roztopiť.
3. Porovnáme hladiny roztopeného snehu s pôvodným objemom snehu.
4. Vysvetlíme deťom, že snehové vločky sú „nadýchané vzduchom“. Experimentujeme s rôznou rýchlosťou topenia snehu v závislosti od teploty – na okne, radiátoroch, vonku...

Pozorovanie snehových vločiek

Pomôcky: Čierny papier, lupy, šál.

Postup:

1. Keď bude snežiť, položíme si do záhrady na stôl čierny papier.
2. Lupou pozorujeme tvary snehových vločiek.
3. Pritom si ústa a nos zakryjeme šálom, aby sme na vločky nedýchali, lebo by sa nám roztopili.

d) Vzduch

Čistota ovzdušia v záhrade

Pomôcky: Stôl, biely papier, 2 – 3 zaváracie poháre, lepiaca páska, kamene.

Postup:

1. V záhrade umiestnime stôl a pokryjeme ho bielym papierom. Zaistíme ho, aby ležal pevne na stole, aby ho vietor neodfúkol – kameňmi, páskou...
2. Do stredu papiera umiestnime 2 poháre, zaťažíme ich tiež kameňmi.
3. Po niekoľkých dňoch ich odstránime a vidíme, že papier pod nimi je čistejší ako v okolí pohárov.

e) Svetlo

Hra so svetlom

Pomôcky: Zrkadlá, stena, slnečné počasie.

Postup:

1. Ukážeme si s deťmi odraz slnka v zrkadle, mierime na stenu.
2. Vzniká na nej odraz zo slnečného svetla.
3. Zámerne zacielieme týmto odrazom na zvolený predmet.

HRY VONKU

Daždivé počasie:

Na pieskovisku ponúkneme deťom rôzne figúrky, autíčka, domčeky a i. Necháme ich na pieskovisku postaviť mestečko. Deti sa zahrajú na daždivé počasie. Pripravíme im nádoby s vodou, malé krhličky, tégly... Deti napodobňujú dážď.

Sucho a mokro:

Deti majú k dispozícii suchý aj mokrý piesok. Najskôr si skúsia postaviť bábovky zo suchého piesku, potom z vlhkého. Samy tak zistia, z ktorého piesku sa bábovky tvoria lepšie.

Mraky:

Vonku ich deti pozorujú. *Aké majú tvary? Čo vám pripomínajú?*

Tieň:

Deti počas slnečného dňa upozorníme na ich vlastný tieň, tieň stromov a i.

Vietor:

Použijeme bublifuk. *Kam odnáša vietor bubliny?* Pri vychádzke vo veternom počasí hľadáme v okolí vlajku, veterník, bielizeň zavesenú na sušiči. *Čo s nimi robí vietor? Ako ukazuje smer vetra?*

Teplota:

Porovnáваме vonkajšiu a vnútornú teplotu. Musíme zabezpečiť nerozbitný teplomer. Pásikom farebnej lepiacej pásky (červená) označíme, kam vystúpila ortuť na teplomere vo vnútri triedy. Potom vezmeme teplomer von, meriame teplotu v prírode, označíme inou farebnou lepiacou páskou (modrá). Obe teploty porovnáme. *Kde je teplejšie? Prečo?*

Merač sily vetra v záhrade

Pomôcky: Povraz, niť, dierkovač, pásik hodvábného a listového papiera, alobalu, tenkého a hrubého kartónu.

Postup:

1. Vytvoríme si s deťmi merač sily vetra.
2. Deti už spoznali, že slabý vánok nepohne hrubým kartónom, ale iba jemným papierom. Pripravíme si s nimi pásiky rozličných druhov papiera. Prúžky sú dlhé asi 1 cm, široké asi 5 cm. Prederavíme ich a niťou uviažeme na natiahnutý povraz vonku v záhrade tak, aby sme na ne videli z okna triedy. Necháme ich visieť na niti dlhej asi 5 cm.
3. Papieriky viažeme vedľa seba od najtenšieho po najhrubší – hodvábný, listový, alobal, tenký kartón, hrubý kartón. A
4. k bude fúkať iba vánok, bude viať iba hodvábný pásik papiera.
5. Ak bude fúkať silnejší vietor, zaveje aj hrubší papier.
6. Deti pozorovaním odhadujú, nakoľko silný vietor fúka.

Hra s tieňmi:

Ak sa svetlu do cesty postaví nejaká prekážka – človek, vec, zviera – vznikne tieň. Vzniká vtedy, keď svieti slnko, ale aj lampa. Vzniknutý tieň má rovnaký tvar ako skutočný predmet. Keď sa predmet hýbe, hýbe sa aj tieň. Čím je predmet bližšie k svetlu, tým je tieň väčší.

Tieňová rozprávka:

Vystrihneme si z papiera bábkky k akejkol'vek rozprávke a hráme sa tieňovú rozprávku. Je dobré mať bábkky jednoduché, ale s výraznými tvarmi, pekné sú i bábkky z profilu. Nalepíme ich na špajdle, aby ruky detí neskresľovali tieň. Na bábkky svietime baterkou. Využijeme na rozprávku „O slniečku, daždi a slnečníciach“ (PL č. 24).

Iné aktivity: **Tieňová naháňačka v záhrade** (pozri Pohybové hry a aktivity), **Tiene** (PL č. 16).

POHYBOVÉ HRY

Vietor fúka do nohavíc

Pomôcky: Klbko pevnejšej vlny.

Postup:

1. Deti sa posadia do kruhu na voľnej ploche. Jedno dieťa predstavuje pavúka a stojí na začiatku hry mimo kruhu.
2. Odovzdáme im klbko s vlnou: *Vietor fúkal, silno dul, až Tonkovi nohavice roztrhol. Našťastie mu ich šikovný pavúk zašil.* Deti si odovzdávajú postupne klbko vlny, ktoré sa rozmotáva. Dajú ho kamarátovi, ktorý stojí vedľa, ale môžu ho i hádzať cez kruh kamarátom sediacim oproti, aby vznikala pavučina pre pavúka – deti akože zašívajú dieru v nohaviciach.
3. Všetci spoločne deklamujú riekanku:
*Roztrhané nohavice,
vietor do nich fúka,
budem si ich zašívať,
pavúk nitku súka.*
(česká ľudová, preklad)
4. Vo chvíli, keď sú nohavice zašité, pavúk prelezie zašitou dierou tak, že sa nedotkne žiadnej nitky ani jednou časťou tela – tiež zašívá nohavice.

TIP: Nohavice môžu zašívať aj 2 – 3 pavúčky naraz.

Obmena: Deti sa pokúsia postaviť a pavučinu – zašité nohavice – zdvihnú, držia ju vo výške očí. Vybrané deti (3 – 4) sa premenia na vietor a overujú pod zašitými nohaviciami, či sú nohavice dobre zašité, či ich vietor neroztrhá – pavučinou prebehujú von a dnu určeným smerom.

Vietor behá

Pomôcky: Farebné vankúše na stoličku (farebné obruče, kolesá z väčšieho kartónu), z každej farby 5 ks, šatka svetlej farby.

Postup:

1. Na voľnej ploche rozložíme farebné vankúše, ktoré predstavujú farebné kvietky. Jedno dieťa predstavuje vietor, v ruke drží šatku, ktorou napodobňuje let vetra. Ostatné deti sa premenia na motýle. Poletujú medzi kvietkami ľahkým behom v rytme riekanky (opakujeme ju 3 – 4-krát za sebou).
2. Vietor, ktorý poletuje spolu s motýlikmi ich pri behu ľahko ovieva a hľadá šatkou: *Vietor krajinou behá, kadiaľ kvietok vonia. A že inú prácu nemá, s motýlikmi sa naháňa* (prevzaté, preložené a upravené: Balík, J.: Hrajeme si a tvoříme s hádankami, Portál 2011).
3. Pokračujeme: *Keď sa motýle unavia, posadia sa na kvietok do trávy. Ten má farbu modrú...* (vyberáme podľa ponuky farieb). Motýliky sa zoskupia na zvolanie danej

farby okolo kvetu vyslovene farby a chytia sa za ruky. Vetrík si vyberie a šatkou pohladí niektoré dieťa, ktoré sa takto stane vetrom v ďalšej hre.

TIP: Nejde o naháňačku. Hra upevňuje hudobno-pohybové zručnosti detí. Deklamáciu riekanky je v obmene/opakovaní vhodné spojiť s využitím rytmického nástroja, ktorého zvuky podporia rytmický beh detí. Riekanke ľahko zhudobníme ako jednoduchý popevok a takisto použijeme v hre.

Bežala liška po ľade

Pomôcky: Kľúč (nakreslený na kartóne a vystrihnutý), maska lišky (látková čiapočka) – nie je podmienkou, triangel.

Postup:

1. Deti sedia v kruhu na voľnej ploche, aby bolo okolo nich dost' miesta. Jedno dieťa nasadí čiapku lišky – tak sa stane liškou. V ruke drží kľúč.
2. Hra sa hrá podobne ako hra „Na peška“. Deti si zakryjú oči dlaňami a dieťa – liška obieha v rytme riekanky kruh:

*Liška po ľade bežala,
kľúčik od medu stratila.
Kto ho má, nech ho dá,
nech sa liška nehnevá.
(česká ľudová, preklad)*

3. Na posledné slovo „nehnevá“ uderíme do triangu, zvuk predstavuje padanie kľúča. V tú chvíľu sa liška dotkne kľúčom dieťaťa, ku ktorému práve dobehla. Kľúč položí na zem a začne sa naháňačka. Liška beží pred dieťaťom, ktoré drží v ruke kľúč, obehne 2-krát kruh a ukryje sa na voľné miesto.
4. Liškou sa stane dieťa s kľúčom a hra sa opakuje podľa záujmu detí.

TIP: Ak dieťa s kľúčom lišku chytí skôr, než sa ukryje do kruhu medzi deti, je možné stanoviť pravidlo, že o ďalšom vývoji hry rozhodnú deti – hra pokračuje podľa už opísaných pravidiel, hra sa opakuje ešte jedným obehnutím alebo sa deti vo svojich rolách navzájom vymenia. Prípadne vymyslia iné pravidlo, ktoré by bolo možné uplatniť pri hre.

Slnko začne hriať

Pomôcky: 2 obruče, švihadlo, triangel, šatka.

Postup:

1. Potrebujeme dostatočne veľkú hraciu plochu. Na protiľahlé strany hracej plochy položíme na zem obruče. Musí byť medzi nimi veľký priestor pre ostatné deti.
2. Na bočnej strane hracej plochy vytvoríme zo švihadla uzatvorený útvar – domček. V obruči stojí dieťa – slnko, v domčeku dieťa – mrak. Ostatní idú do drepu alebo sa posadia do vzporu kľačmo na hraciu plochu tak, aby bolo okolo nich dost' miesta. Pokúsia sa nehýbať, sú ako v zime „stuhnuté“, „zamrznuté“.

3. Na úder triangu sa slnko vydá na cestu po oblohe, aby ohrialo deti. Beží po ploche a šatkou hladí deti v drepe po tvári, chrbte alebo vlasoch. Pohladené dieťa sa po zime prebudí. Postaví sa na nohy, na mieste poskakuje, natáhuje sa, máva rukami.
4. Slnko má čas na prebúdzanie detí iba v čase, kým sa deklamuje riekanka:

*Keď slniečko začne hriať,
sťahuje sa zima z vrát.
Sťahuje sa, z dvora letí,
radujú sa všetky deti,
že sa slnko smeje,
že ich pekne hreje.*

(česká ľudová, preklad)

5. Vo chvíli, keď sa riekanka skončí, musí slnko rýchlo bežať do druhej obruče. Vtedy totiž vybieha z domčeka mrak – šediviak. Ak by slnko chytil, všetky prebudené deti opäť zaspia – stuhnú od zimy, posadia sa do drepu alebo si bez pohybu kl'aknú.
6. Ak sa slnko včas schová do kruhu, prebudené deti zostanú stáť.
7. Po návrate mraku do skrýše sa hra úderom do triangu opakuje rovnakým spôsobom. Slnko ide z druhej strany z obruče na pôvodné miesto.
8. Cieľom hry je prebudiť a rozhybať všetky deti. Hra sa končí vtedy, keď už všetky deti poskakujú a pohybujú sa na svojom mieste.
9. V závere vytvoria veľký kruh okolo slnka, mrak obieha vo vnútri kruhu. Slnko hreje a na všetkých sa usmieva.

Prší, prší

Pomôcky: Väčší dáždnik, veselá nahrávka s piesňami na CD podľa vlastného výberu.

Postup:

1. Na hru vymedzíme dostatočne veľkú plochu, aby mali deti veľký priestor na pohyb. Pustíme deťom pieseň, tie sa pohybujú v jej rytme – behajú, poskakujú, tancujú... Stojíme v strede plochy, aby na nás všetky deti dobre videli.
2. Bez akéhokoľvek slovného upozornenia alebo zvukového signálu otvoríme dáždnik nad hlavou. Deti musia čo najrýchlejšie reagovať a utekajú sa schovať tak, že sa k sebe pritihnú.
3. Vo chvíli, keď dáždnik zatvoríme, sa deti zase pohybujú v rytme piesne.

Poznámka: Pri väčšom počte detí odporúčame deti rozdeliť na dve skupiny z bezpečnostných dôvodov. Prípadne, ak to podmienky dovoľujú, hrajú hru s deťmi dvaja dospelí.

Obmena: Deti reagujú na zvukový signál, zastavenie/stíšenie hudby. Pri tejto možnosti je dáždnik stále otvorený. Pri organizácii takejto hry musia byť dvaja dospelí – jeden drží dáždnik, druhý ovláda prehrávač. Keď hudba zmlkne/stíši sa, bežia sa deti schovať pod dáždnik.

TIP: Zabezpečíme viac kusov dáždnikov, ktoré držia deti. Pedagóg v tomto prípade ovláda hlasitosť hudby. Pri zastavení/stíšení hudby sa deti schovávajú pod dáždnik ku kamarátovi, ktorý stojí najbližšie.

Pozor! Dáždniky musia byť bez ostrých koncov a špicov. Deti poučíme o bezpečnom správaní počas hry. Odporúčame, aby dáždniky držali staršie a vyššie deti. Tento typ hry zaradíme až vo chvíli, keď si overíme, že deti hru zvládajú a dodržiavajú pravidlá.

Mráz – hra s padákom

Pomôcky: Látkový padák, obruč.

Postup:

1. Skupina detí drží padák na voľnom priestranstve. Jedno dieťa predstavuje mráz, stojí v kruhu v primeranej vzdialenosti od padáka.
2. Malá skupinka detí (4 – 5) obchádza okolo padáka v rytme riekanky, akoby boli na prechádzke:

*Poutekaj, mráz je zlý
a s nikým sa nemazlí.
Keď tu teraz budeš stáť,
zalezie ti pod kabát.
(česká ľudová, preklad)*

4. Na posledné slovo „kabát“ vybehne dieťa – mráz z domčeka a snaží sa chytiť niektoré z detí, ktoré obchádzalo padák. Deti sa zachránia pred mrazom tak, že sa ukryjú pod padákom – kabátom.
5. Deti, ktoré padák držia, ho znížia – schované deti sú pred mrazom ochránené.
6. Ak mráz chytiť niektoré dieťa, to sa stane mrazom v ďalšej hre.
7. Dieťa môže zostať v pozícii mrázika v 3 – 4 kolách hry. Ak počas tejto doby žiadne dieťa mráz nechytí, zvolí si mrázik sám iného záujemcu.

Dažd'ová brána – hra s padákom

Pomôcky: Látkový padák.

Postup:

1. Deti sa postaví do radu na okraj hracej plochy. V strede stoja dvaja dospelí, prípadne zvolíme tri staršie a vyššie deti. S deťmi (alebo iba učiteľky samy) držíme padák oproti sebe oboma rukami. Začiatok riekanky je pre deti signálom, aby vybehli z okraja hracej plochy a snažili sa podbehnúť pod padák – dažďovú bránu a dobehnúť na druhú stranu hracej plochy. Tu sa deti otočia a na ďalšie zvolanie prebehnú pod bránou z padáka znova naspäť. Súčasne so začiatkom riekanky zdvihneme padák prudko nahor ako bránu a necháme ho voľne klesať dolu k podlahe.
2. Hru možno opakovať podľa záujmu detí. V role detí, ktoré držia padák, sa deti striedajú.
3. Riekanka:
- 4.

*Prší, prší celý deň,
všade plno vody len (deti bežia prvýkrát),
kto pod bránou prebehne,
toho dážďik nešľahne (deti bežia na pôvodné miesto).*

Sneží – hra s padákom

Pomôcky: Látkový padák.

Postup:

Jedna skupina detí drží padák po obvode. Druhá skupina (4 – 5 detí podľa veľkosti padáka) sedí v tureckom sede alebo kľáči pod padákom. Ten predstavuje snehový oblak, z ktorého padá sneh. Deti v rytme riekanky padák – mrak dvíhajú a nechajú ho voľne klesať na deti. Následne ho zdvihnú a opakovane pustia – na deti sneží, keď padák padá. Deti pod padákom iba sedia, padáka sa nedotýkajú – snehové vločky by sa dotykmi rozpustili.

Riekanka:

*Padá sniežik bielučký,
má kožušok hebučký.
Zmrznutý má kabátik,
Ochladí nás ako nik.*

(preklad z češtiny – upravené)

Obmena: Hra sa začína hrať rovnako – deti pri deklamácii riekanky sedia v tureckom sede. Pri druhom opakovaní deti zmenia polohu pod padákom, vyzveme ich: *Snehové vločky na nás budú padať a my ležíme na chrbte, bruchu, boku...* Deti zmenia polohu podľa pokynu a nechajú na seba padať snehové vločky v zmenenej polohe.

KRÁTKODOBÉ HRY O POČASÍ

Hra na telo

Deti sa posadia do kruhu, začíname rytmizáciou slov „kvapka, kvapôčka“. Deti vymýšľajú rôzne možnosti rytmizovania týchto dvoch slov s využitím hry na telo – tlieskanie, ťukanie, cápanie na rozličné časti tela, lúskanie...

Na dážď – zosilňovanie a zoslabovanie zvuku

Deti sedia v kruhu. Prvé dieťa začne ťukať prstami na podlahu. Postupne sa dotýkame všetkých detí, ktoré sa s ťukaním pridávajú – dážď je silnejší. Totožným spôsobom si vyskúšajú i zoslabovanie zvuku – pršať prestáva.

Na aprílové počasie

Deti reagujú na tri odlišné pokyny. Dávame ich vopred dohodnutým pohybom. Tak ako rýchlo sa strieda aprílové počasie, tak rýchlo musia deti reagovať na zmenu pokynov:

slnko – beh po triede, dážď – stoj na mieste, vytvorenie striešky pomocou rúk nad hlavou, búrka – čo najväčší hluk na mieste dupaním, tleskaním, krikom.

Na dažďovú babu

Jedno dieťa – dažďová baba – naháňa deti v označenom priestore. Dieťa, ktorého sa dotkne, si sadne do drepu. Zachrániť ho môžu iné dve deti, ktoré nad ním urobia spojením rúk striešku (naháňačka so záchranou).

Na slniečko

Pomôcky: Detský žltý dáždík.

Postup: Dáždnik predstavuje slnko. Keď je roztvorený, slnko svieti, deti voľne behajú po triede. Keď ho stiahneme, deti zostanú stáť a vytvoria rukami striešku nad hlavou.

Na domčeky

Pomôcky: 4 žinenky menších rozmerov.

Postup: Do priestoru rozložíme 4 žinenky. Deti voľne behajú po triede, na slovný pokyn „prší“ (úder do triangu, na bubienok) musia dobehnúť do domčeka – na žinenku. Žinenky postupne odoberáme, zostane iba jedna. Pri tejto je nutná spolupráca, aby sa vošlo čo najviac detí na malú plochu.

Chôdza v hmle

Pomôcky: Zvukové kocky.

Postup: Deti sedia v kruhu. Rozprávame si, aká hustá hmla bola ráno. Nebolo vidieť cesty, domy, ľudí... Zahráme sa, ako sa v hmle chodí. Deti si zatvoria oči, pohybujú sa po triede, musia chodiť opatrne, aby do seba nevrážali, aby sa nezranili. Ak oči zatvorené nechcú mať, nenútime ich.

Obmena 1: Hľadanie kamaráta podľa rovnakého zvuku – vždy dve deti majú zvukovú kocku (didaktická pomôcka) s tým istým zvukom. Hru hráme s menšími skupinami.

Obmena 2: Spoznávanie kamaráta iba hmatom – deti v hmle nájdu kamaráta hmatom, opatrne ho chytajú, zisťujú, kto by to mohol byť.

Obmena 3: Deti vytvoria dvojice, jedno dieťa má zatvorené oči, druhé ho vedie. Po chvíli sa vystriedajú. Deti hovoria o tom, ako sa cítili, aký bol rozdiel v tom, keď išli samostatne a keď ich viedol kamarát.

Poznám kamaráta?

Pomôcky: Plachta, lampa, baterka.

Postup: Hra na princípe tieňového divadla. Deti sú rozdelené na dve skupiny. Jedna skupina sedí pred natiahnutou a osvietenou plachtou. Deti z druhej skupiny po jednom prechádzajú za plachtu (prvá skupina nevie, ktoré dieťa ide za plachtu). Ostaní hádajú, kto to je, komu tieň patrí. Potom sa skupiny vystriedajú.

Štyri ročné obdobia

Pomôcky: Lano.

Postup: Z lana vytvoríme kruh. Deti stoja okolo jeho vonkajšej strany. Vo vnútri kruhu je teplo, preto sa do nej rýchlo schováme na pokyn „zima“. Lano predstavuje pomyselnú hranicu medzi zimou a letom – ani zima, ani leto. Preto sa pri pokyne „jar“ alebo „jeseň“ postavíme na lano. Vonkajšok lana teda predstavuje leto. Pri slove „leto“ stojíme mimo kruhu.

Tieňová naháňačka

Počas slnečného dňa si v záhrade zahráme tieňovú naháňačku. Vymedzíme si priestor, kde sa môžu deti voľne a bezpečne pohybovať. Tu sa vyhýbame tieňom všetkých spoluhráčov. Kto stúpi inému do tieňa, skamenie, zostane stáť. Deti, ktoré stále behajú, nesmú vstúpiť ani do tieňa stojacich detí. Hra sa končí vtedy, keď všetky deti skameneli.

Pozor! Hru hráme s menším počtom detí, aby sme dokázali kontrolovať dodržiavanie stanovených pravidiel.

POHYBOVÉ HRY S VYUŽITÍM PADÁKA

Vietor

Deti sa postavia okolo padáka a predvádzajú dvíhanie padáka vzpažením a klesanie pripažením. Rýchlejším pohybom pažami vytvárame príjemný vetrík. Túto hru sprevádzame niektorou riekankou alebo piesňou (Fúkaj, fúkaj, vetričku a i.).

Dážď

Vyberieme niekoľko dievčat a chlapcov, ktorí budú behať po vonkajšom obvode padáka. Ostatné deti držia padák a potriasajú ním – naznačujú rytmicky dážď – rytmus piesne, ktorú spievajú – Prší, prší. V jej závere sa skupina detí ukryje pod padákom, ktorý deti zľahka nadvihnú. Na zvolený signál deti úkryt opustia a hra sa opakuje tak, že sa vyberie nová skupina obiehajúcich detí.

Hudobno-pohybová hra Dážď

*Prší, prší, len sa leje a my domov nepôjdeme
schováme sa pod strechu*

nerobíme neplechu

(deti sa prechádzajú okolo padáka),
(deti, ktoré držia padák, ho zdvihnú nad hlavu – vytvoria strechu),
(deti, ktoré sa prechádzali okolo padáka v kruh, sa ukryjú pod padákom, vytvoria dvojice a otáčajú sa vo dvojiciach dookola na mieste).

Odporúčame posledný verš 2x opakovať, aby deti stihli tanec vo dvojici.

VÝTVARNÉ HRY A AKTIVITY

Zimná krajina v papierovej škatuli

Pomôcky: Škatuľa, vodové farby, biela temperová farba, fixky, farebný papier, krepový papier, lepidlo, polystyrén, vata, špajdle, škatuľka malá, zošívacia, rôzne zvyšky z látok, vlny, prírodniny, kockový cukor, práškový cukor, mixér na sneh z bielkov, miska na šľahanie, bielok.

Postup:

1. **Škatule:** Boky väčšej škatule odrežeme z troch strán, ohneme ich smerom dozadu. Prednú stenu vyrežeme z bočných a horných strán a rozložíme ju na stôl. Celú škatuľu namaľujeme bielou temperovou farbou.
2. **Kopec:** Z polystyrénových kúskov navršime kopec vo vnútri škatule a oblepíme ho bielym papierom.
3. **Stromy listnaté, ihličnaté a kry:** Z hnedého papiera vyrobíme rúrky, ktoré budú tvoriť kmeň. Na ne nalepíme hnedé vetvičky nastrihané tiež z hnedého papiera. Nalepíme vločky z papiera, vaty... Na dolnej časti po obvode kmeňa papier nastrihujeme a prilepíme kmeň o škatuľu. Ihličnaté stromy vyrobíme tak, že kmeň (hnedá rúrka) obalíme zeleným krepovým papierom tak, aby tvoril jednotlivé vrstvy vetiev – do tvaru kužela.
4. **Lyžiar:** Deti nakreslia postavu v zimnom oblečení. Na nohy nalepia lyže a do rúk dajú palice zo špajdlí.
5. **Sánky:** Obalíme škatuľku farebným papierom, prilepíme lyže a na sánky posadíme postavu v zimnom oblečení vystrihnutú z kartónu.
6. **Krasokorčuliar:** Vystrihnutú postavu nalepíme na zamrznutý rybník.
7. **Snehuliak:** Zlepíme ho z vatových gúľ, detaily dolepíme z farebného papiera alebo prírodnín.
8. **Vločky:** Tvoríme rôznym spôsobom – vystrihujeme z papiera, pomocou dierkovačky, guľôčky z vaty zavesíme na niť spoločne s mrakom.
9. **Zimná krajina:** Zadné strany škatule pokreslíme zimnými obrázky podľa vlastnej fantázie.
10. **Iglu z kockového cukru:** Na kartón si nakreslíme kruh – budúci tvar iglu. Vyznačíme si miesto, kde bude vchod. Po obvode poukladáme kocky cukru, ktoré k sebe lepíme snehom z bielkov. Tam, kde je vchod, necháme miesto prázdne. Potom na prvý rad nalepíme ďalší rad kociek. Pozor, každý nový rad po obvode zmenšujeme. Lepíme kocky stále bližšie k stredu iglu. Nakoniec ho necháme dostatočne zaschnúť.

TIP: Na stavbu spotrebujeme pomerne veľké množstvo kockového cukru, preto volíme radšej menší obvod kruhu.

Poznámka:

- Celú škatuľu možno dotvárať podľa fantázie detí. Necháme ich uplatniť samostatne nápady a poskytneme im dostatočné množstvo rozmanitých materiálov a prírodnín.
- Každá zimná škatuľka bude iná. Jednu škatuľu tvorí jedna skupina. Tvorba škatúľ bude rozdelená do niekoľkých týždňov podľa potreby.

Kolobeh vody v prírode

Pomôcky: Farby, pastelky, baliaci papier, nožničky, lepidlo, rôzne nástroje, ktorými možno maľovať – drevko, hrebeň, špajdle a pod.

Postup:

1. **Kresba alebo maľba kolobehu vody – spoločná aktivita:** Na veľký baliaci papier kreslíme kolobeh vody v prírode. Skupinová činnosť – kresba spoločná alebo postupné dokresľovanie.
2. **Obmena:** Deti kreslia/maľujú na vlastný papier, obrázok vystrihnú a nalepia na spoločný baliaci papier.
3. **Príbeh kvapôčky:** Rozčleníme s deťmi kolobeh vody do štyroch fáz. Každá fáza znázorňuje činnosť, ktorú musí kvapôčka prežiť:
 - a) More, rieka, rybník, v ktorých plávajú kvapôčky, nad vodnou hladinou svieti slnko. Kreslíme i okolité vodné plochy. Je potrebné dohodnúť sa, či bude kvapka pochádzať z rybníka, mora alebo rybníka.
 - b) Slnko svieti, kvapky z vodnej plochy sa vyparujú, stúpajú k mrakom.
 - c) Mrak plný kvapiek lieta po oblohe, fúka vietor.
 - d) Mrak je nafúknutý ako balón – plný kvapiek, prší, kvapky padajú na zem, do rybníka alebo rieky.
4. Námety na kresbu rozdelíme štyrom deťom. Každé dieťa kreslí svoju časť. Všetky kresby zlepíme pod seba, vedľa seba, vytvoríme leporelo a vznikne nám príbeh, ktorý si s deťmi prehliadame. Hovoríme o ňom.

Obmena: Obrázky nezlepujeme, deti samy obrázky skladajú podľa deja – časová postupnosť.

TIP: Kolobeh kreslíme s celou triedou. Rozdelíme deti do skupín po 4, aby sme mali nakreslené všetky 4 fázy. Potom zlepíme všetky obrázky do leporela ako stále sa opakujúci dej. Kvapka sa vyparí, naprší do vody, zase sa vyparí... A tak to ide dookola. Deťom takto zdôrazníme neprestajné opakovanie.

Zážitok detí z pohybového stvárnenia kolobehu v prírode:

Na veľký baliaci papier kreslíme námet iba ako abstraktný obrázok, využijeme miešanie farieb. Skúsime tvoriť pomocou nezvyčajných kresliacich nástrojov – hrebene, drevko, špajdle, prsty... Deti tvoria podľa vlastnej fantázie.

Kreslenie do snehu

Pomôcky: Pena na holenie (najvhodnejšia pre citlivú pleť), štetec, vatové tyčinky.

Postup:

1. Vyskúšame malé kúzlo – kreslenie do snehu, ibaže v triede, v teple.

2. Na dosku stola s laminátovým/umakartovým povrchom nastriekame penu priamo z nádoby.
3. Deti sedia okolo stola. Vo chvíli, keď nastriekame penu, začína sa nekonečná hra. Deti penu najskôr roztierajú prstami, dlaňami na doske stola. Potom do rozotreného povrchu z peny kreslia prstami obrázky so zimnou tematikou/podľa vlastnej predstavivosti. Do peny skúsime kresliť aj vatovou tyčinku, štetcom.
4. Po nakreslení obrázka deti penu opäť vyhladia a kreslia nový nápad. Hra pokračuje podľa záujmu detí. Po ukončení kreslenia umyjeme stôl vodou a utrieme.

Poznámky:

- V prípade, že máme k dispozícii iba stôl z masívu, použime igelitový obrus.
- Pre deti je kreslenie prstami a rukami príjemné, dávajú mu prednosť.
- Penu strieka iba pedagóg, deti s nádobkou nemanipulujú. Deti upozorníme na bezpečnostné a hygienické pravidlá – penu neoblizujeme, nedávame si ruky od na oči atď.

Snehuliaci

Pomôcky: Modrý atrament, korekčné pero (zmizík), štetce ploché aj široké, šablóny snehových guľí (veľký formát, pre mladšie deti máme šablóny vystrihnuté), zošívачka, nožničky.

Postup:

1. Deti si obkreslia a vystrihnú šablónu častí snehuliaka. Tie, resp. vystrihnuté gule, natrú atramentom.
2. Po zaschnutí na ne kreslia zimné motívy (krajinka; ako športujú; padajúce vločky; zobkajúce vtáčky...).
3. Jednotlivé gule, ktoré deti v rôznych formátoch pokreslia, spájame zošívачkou do výslednej podoby snehuliakov.

Poznámka: Premyslíme si, koľko snehuliakov vytvoríme (jeden snehuliak = tri gule odlišných veľkostí, dve malé ruky a hrniec na hlavu). Vhodný je veľký formát snehuliaka – výsledný produkt je vhodnou zimnou dekoráciou.

Čo si v zime oblečiem? Módná prehliadka (koláž)

Pomôcky: Výkresy A4, pevný baliaci papier, farebné časopisy, obrázkové katalógy (s ponukou zimného oblečenia), nožničky, tyčinkové lepidlo, farebné fixky alebo tuše.

Postup:

1. S deťmi sa rozprávame o zimnom počasí, čo si v zime oblekame a prečo. Činnosť môže byť organizovaná ako spoločná aktivita.
2. Deti tvoria na veľký kus papiera alebo individuálne na výkres A4.
3. Vyberú si z katalógov vhodné typické oblečenie, ktoré vystrihujú.
4. Pri tejto práci musia myslieť i na veľkosti oblečenia.
5. Odevné súčasti musia byť podobných rozmerov (napr. bunda, k nej nohavice).
6. Zostavené oblečenia deti nalepia na podkladový papier. Dokreslia obrázok, aby bola postava úplná (hlava, prsty, topánky...).

TIP:

Na dokresľovanie sa nám osvedčili fixky. Pastelky pôsobili nevýrazne. Dajú sa použiť i tuše.

V rozhovoroch deti vyjadria svoje predstavy a obhajujú svoj výber oblečenia. Prezentujú, čo nosia rady, čo by oblekli mamičke, ockovi...

Dažd'ové víly

Pomôcky: Papier vo formáte A0 a väčší, veľký obrus na zem, bublifuky (sfarbené tušom, napr. modrým), farebné tuše, tampóny na špajdle, motivačný príbeh Dažd'ové víly.

Postup:

1. Tejto výtvarnej aktivite predchádza čítanie rozprávky od E. Krumbachovej. Deti sedia po obvode veľkého útvaru na koberci (klasický, kruhový, podľa fantázie...).
2. Pripomíname si dej rozprávky. Deti si určite spomenú na bublinky, v ktorých dažďové víly cestovali. Ponúkneme im bublifuk a ukážeme im, aký je čarovný, pretože bublinky zanechávajú stopy na papieri.
3. Pri vyfukovaní bublín vznikajú náhodné škvrny. Tie potom deti dotvárajú ľubovoľným spôsobom – ako bublinky, v ktorých cestujú víly Lucinky, ako voda, na ktorú dolepíme papierové loďky, dokreslíme dievčatko Alenku... Deťom dáme priestor na ukázanie svojich predstáv.

Poznámka: Odporúčame aktivitu prevádzať v menších skupinách.

TIP: Činnosť doplníme. Skladáme loďky a – podobne ako Alenka – ich vyzdobíme a nalepíme na vytvorený obraz.

Dažd'ové mraky

Pomôcky: Klovatina, voda, vystrihnuté mraky, guľaté štetce, prípadne kvapkadlá, suchý pastel (odtöne modrej, resp. šedej), prístup k vode – umývadlo.

Postup:

1. Deti si vypočujú motivačnú rozprávku O slniečku, daždi a slnečniciach.
2. Motivujeme ich tým, že by sme mohli vytvoriť dažďové mraky pre slnečnice, aby rastlinám priniesli vláhu.
3. Vysvetlíme im, že dažďové mraky sú plné kvapiek – nakreslíme ich čarovnou dažďovou vodou – klovatinou. Ako keď prší z mraku.

TIP: Doplníme motivačnou riekankou: *Kvapi, kvapi, kvap, je tu veľký mrak, Prvá kvapka dole letí, poďte rýchlo domov, deti. Kvapi, kvapi, kvap, je tu veľký mrak. Alebo pieseň Prší, prší.*

Po zaschnutí kvapiek z klovatiny celý formát mraku prekreslíme suchým pastelom, ten ľahko rozotrieme prstami. Potom s deťmi zmyjeme mrak rýchle po vodou (nutná pomoc pedagóga). Zmytá klovatina vytvorí kvapky na farebnom mraku. Mraky použijeme ako dekoráciu, doplnky (napr. na nitkách zavesené kvapky).

Poznámka: Činnosť je vhodná pre malú skupinu detí.

Obsah

1. Kotúľanie snehových gúľ
2. Prší z mrakov dáždičiek
3. Slniečko v záhrade
4. Dažďové kvapky
5. Let snehových vločiek
6. Cestou - necestou
7. Zimné oblečenie
8. Dáždniky
9. Veľký mrak (jedným ťahom)
10. Dúha pod oblakmi
11. Slniečka a mráčiky
12. Veselé a smutné sluniečko
13. Vietor poletuje medzi mrakmi
14. Vietor fúka do lístia
15. Nájdi rukavice
16. Tiene
17. Snehové vločky
18. Aké bude počasie?
19. Oprav nezmysly - popletená zima
20. Maľovanka podľa čísel
21. Pexeso
22. Nezmyselný obrázok
23. Rozprávková skladačka
24. Rozprávkové bábkы
25. Slnko alebo mráz
26. Koho schovám pod dáždnik?
27. Gúľanie malých snehových gúľ
28. Čarovanie snehových vločiek
29. Snehové reťaze
30. Kvapka pláva do mora
31. Farebné dáždniky
32. Do dažďa i mrazu
33. Čo ukrýva hmla?
34. Veselé slniečko (jedným ťahom)
35. Slniečko na oblohe
36. Rukavice
37. Prší
38. Hustý dažď
39. Čo vietor rozfúkal?
40. Pršia kvapky s písmenkami
41. Koľko kvapiek spadlo z mraku?
42. Čo vidí slnko?
43. Puzzle o počasí
44. Skladačka so slovami
45. Stratené písmenka
46. Rýmovačky
47. Labyrint pre dažďovú kvapku
48. Rovnaké počasie
49. Vpredu a vzadu
50. Poznaj a počítaj
51. Kolobeh vody v prírode
52. Nebezpečná búrka
53. Čo dokáže vietor a dažď?
54. Čo zmenil dažď?
55. Sviatky roka
56. Hrací plán Kolobeh vody

1. Kotúľanie snehových gúl

3+

BIO

Kotúľaj snehovú guľu pre snehuliaka. Každú obtiahni aspoň 5-krát.
Vymaľuj snehuliakovi hrniec.

2. Prší z mrakov dáždiček

3+

BIO

Dokresli dáždik padajúci z mrakov, aby sa žabka mohla vykúpať v mláke.
Predkreslené kvapky obtiahni.

3. 1. Slniečko v záhrade

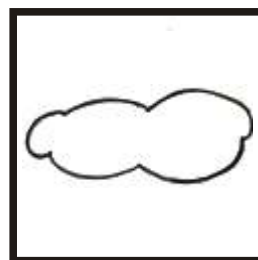
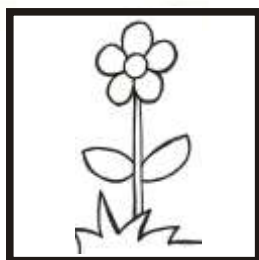
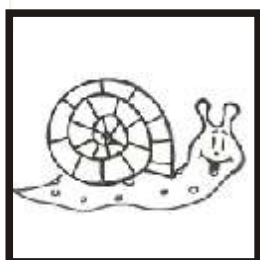
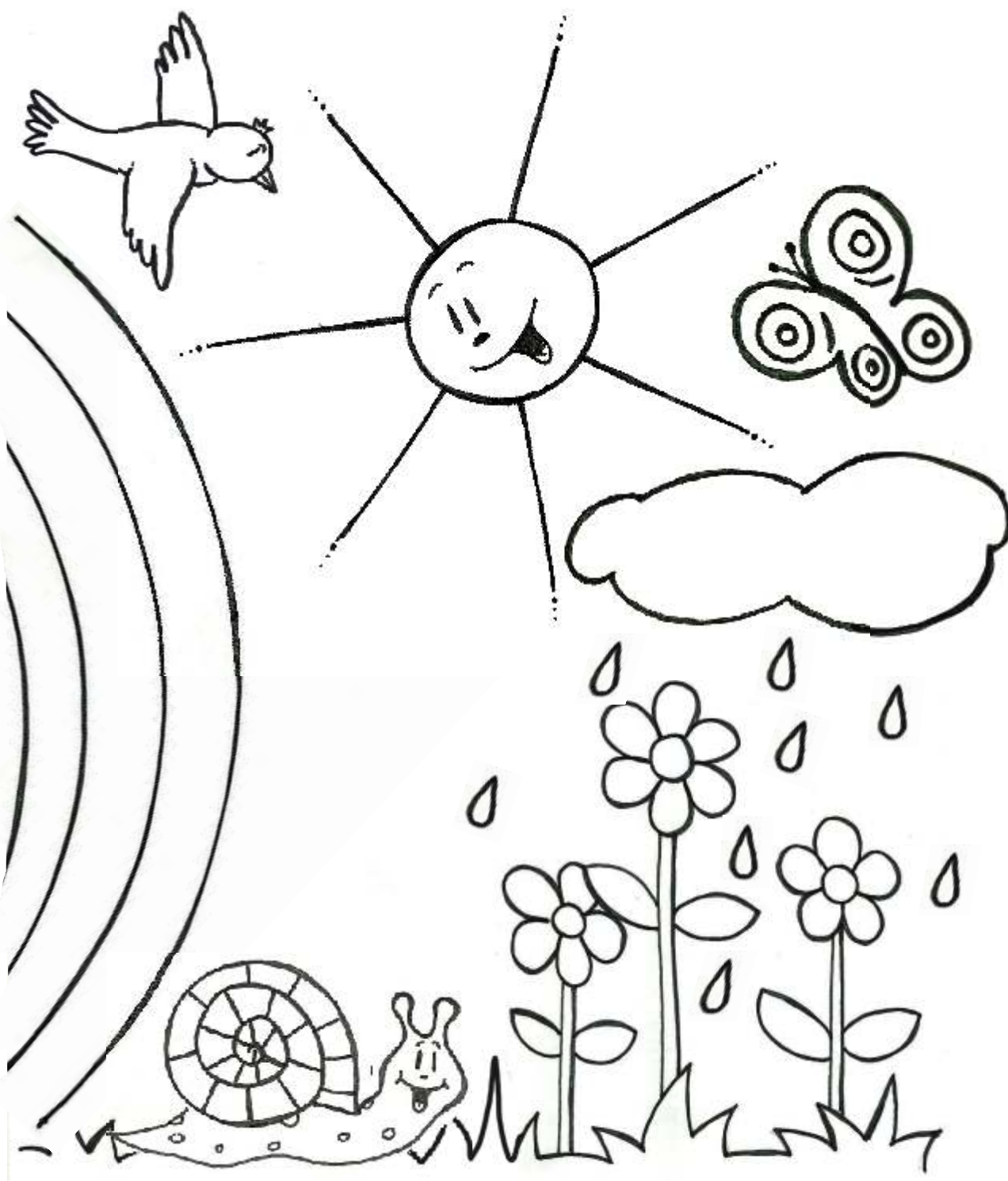
3+

PSY

BIO

Nájdí a vymaľuj to, čo sa slniečku v záhrade páči. Pomoc hľadaj na kartičkách dole.

4. Dažd'ové kvapky

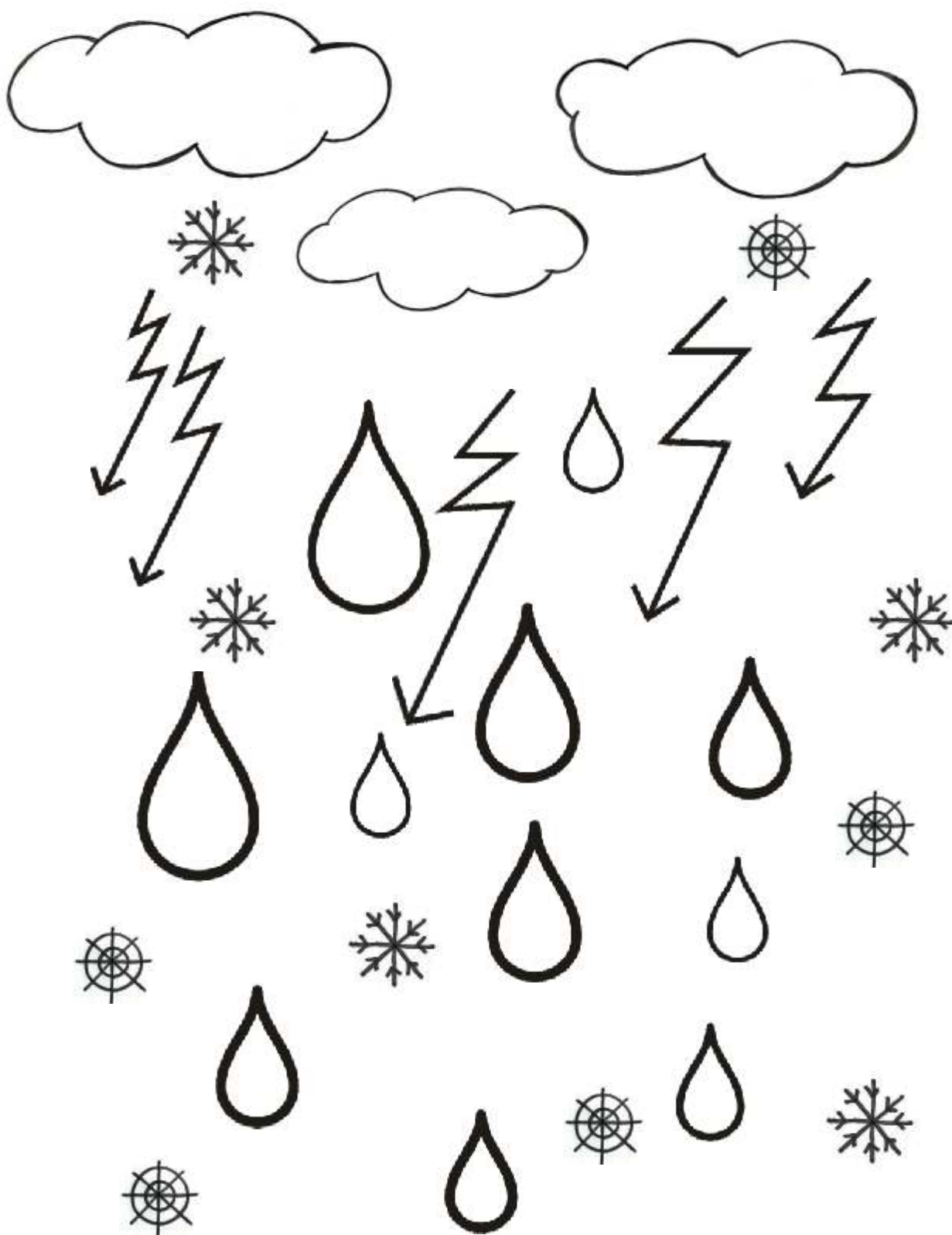
3+

BIO

PSY

Vymaľuj dažďové kvapky farebnými pastelkami.

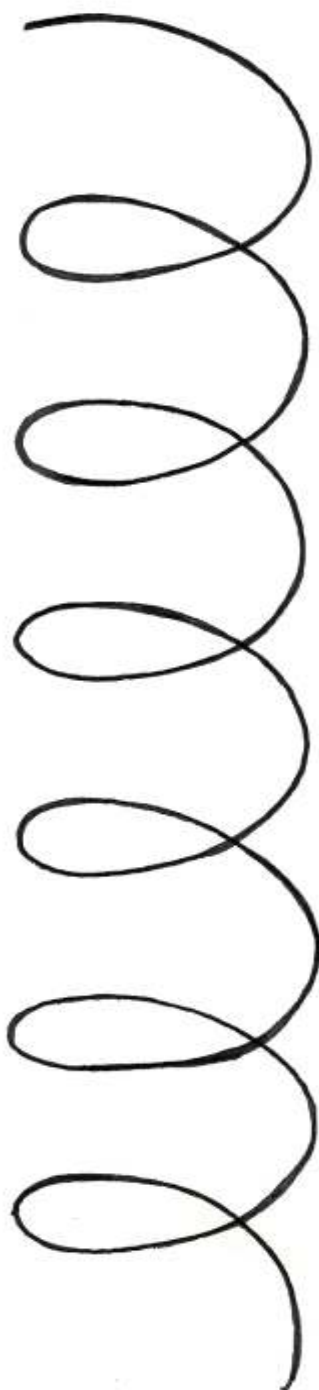
5. Let snehových vločiek

4+

BIO

Nakresli cestu, po ktorej letia snehové vločky z oblohy.

To je zima,
to oziaba,
keď padajú
vločky
z neba.

6. Cestou-necestou

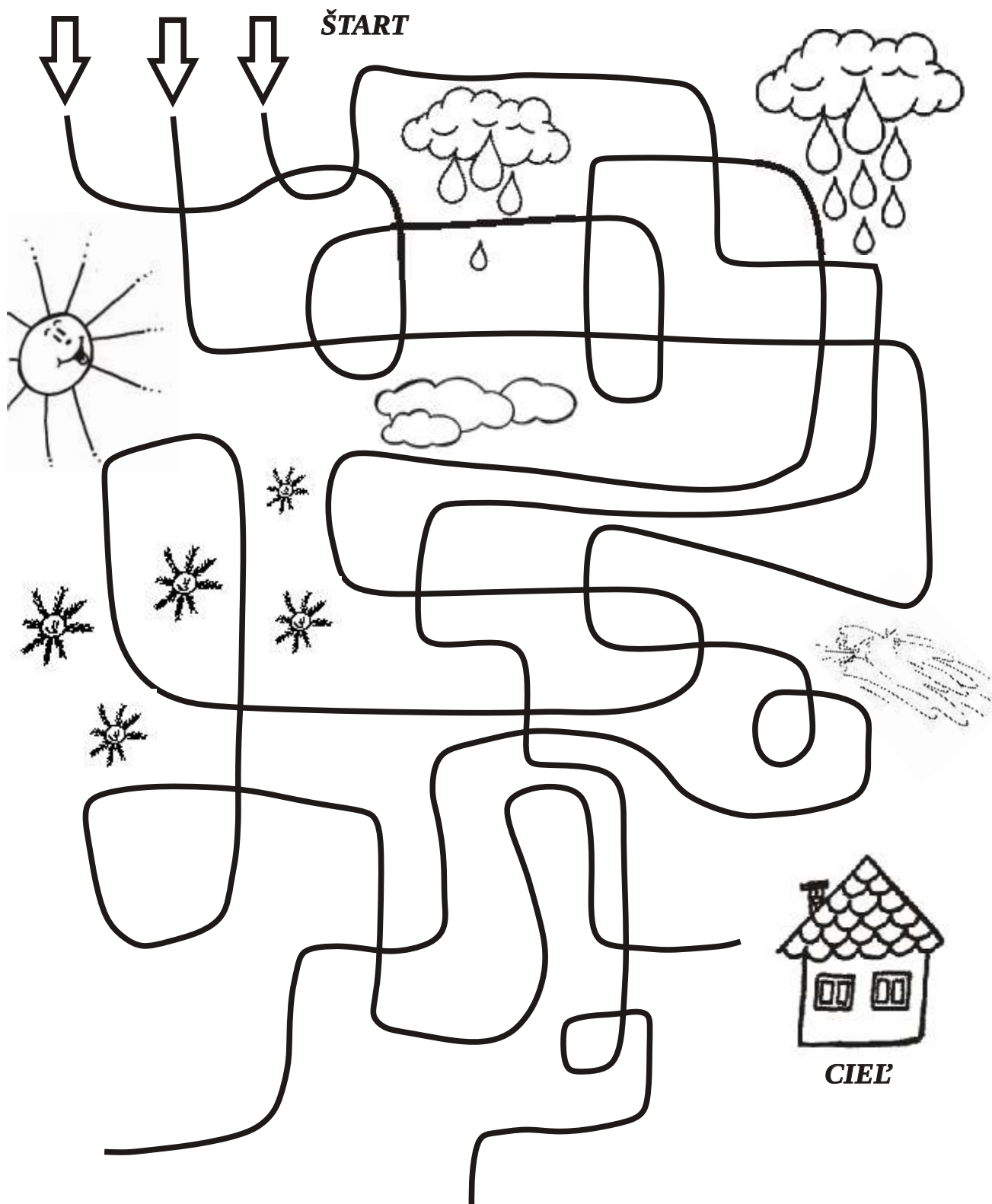
4+

BIO

PSY

Nájdí a pastelkou obtiahni správnu cestu do teplého a suchého domčeka. Vyhní sa všetkým nástrahám počasia.

7. Zimné oblečenie

4+

BIO

PSY

ENV

Vystrihni karty a prilep ich na obrázok tak, aby chlapcovi nebola zima, keď vonku sneží a mrzne. Vymaľuj jeho bundu a šál.

8. Dáždniky

4+

BIO

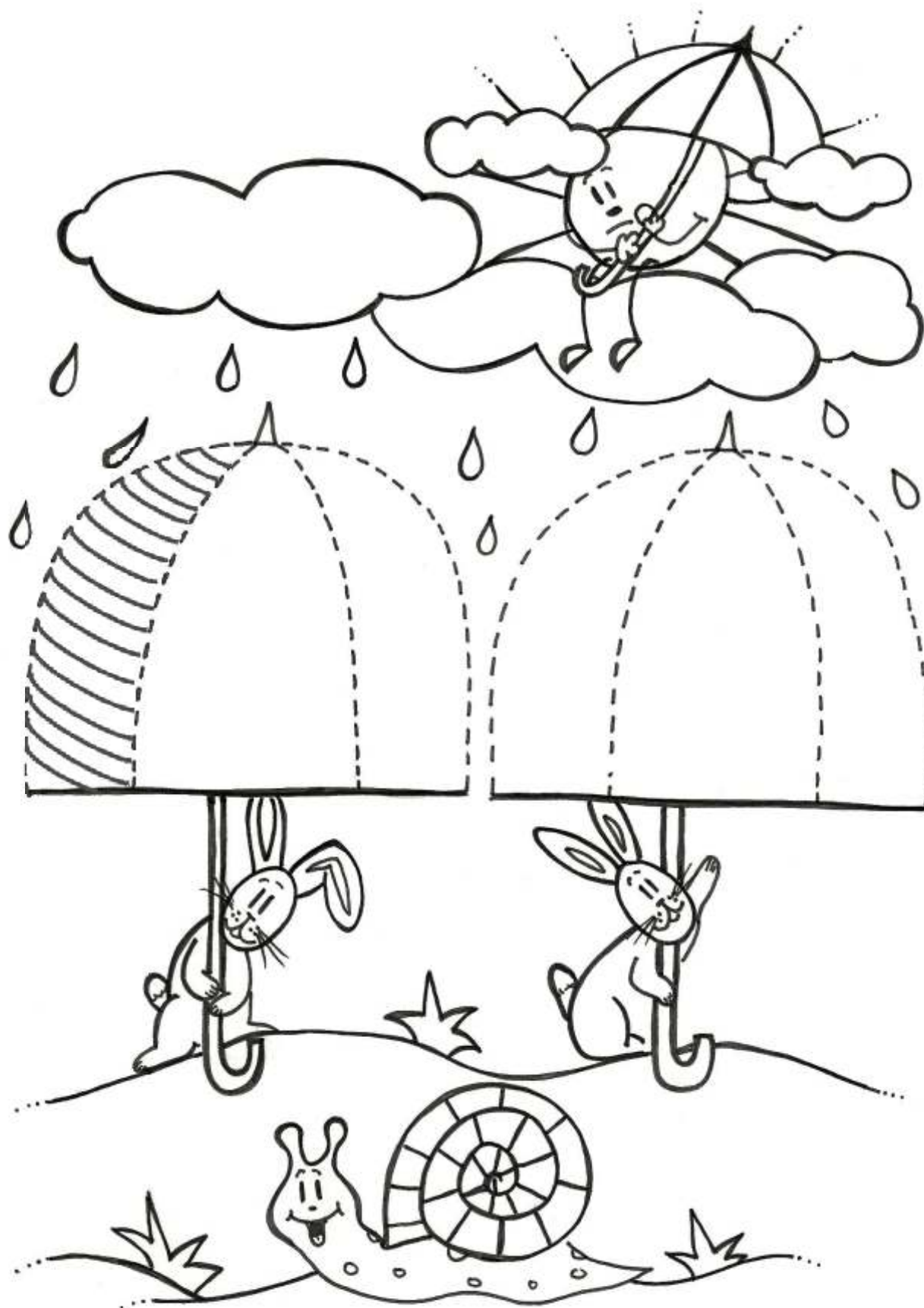
PSY

Dokresli dáždnikom striešky.

Ozdob ich prúžkami.

Vymaľuj ich pastelkami tak, aby každé políčko bolo inou farbou.

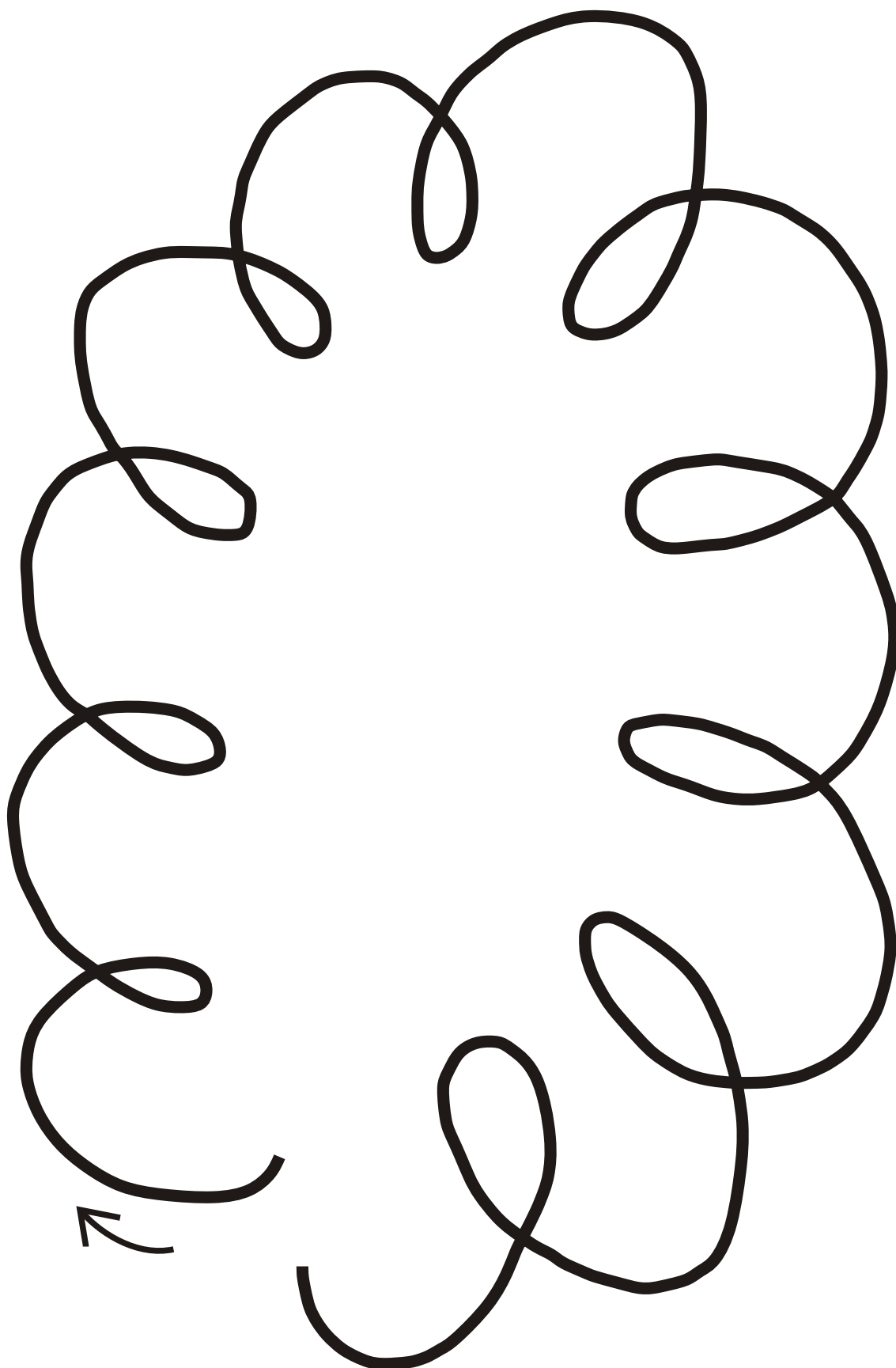
9. Veľký mrak (jedným ťahom)

4+

BIO

Nakresli veľký dažďový mrak jedným ťahom, obtiahni ho opakovane.

10. Dúha pod oblakmi

4+

BIO

Nakresli oblúky dúhy v smere šípky. Môžeš použiť pastelky rôznych farieb.
Dokresli ďalšie kvapky a vymaľuj slniečko.

11. Slniečka a mráčky

4+

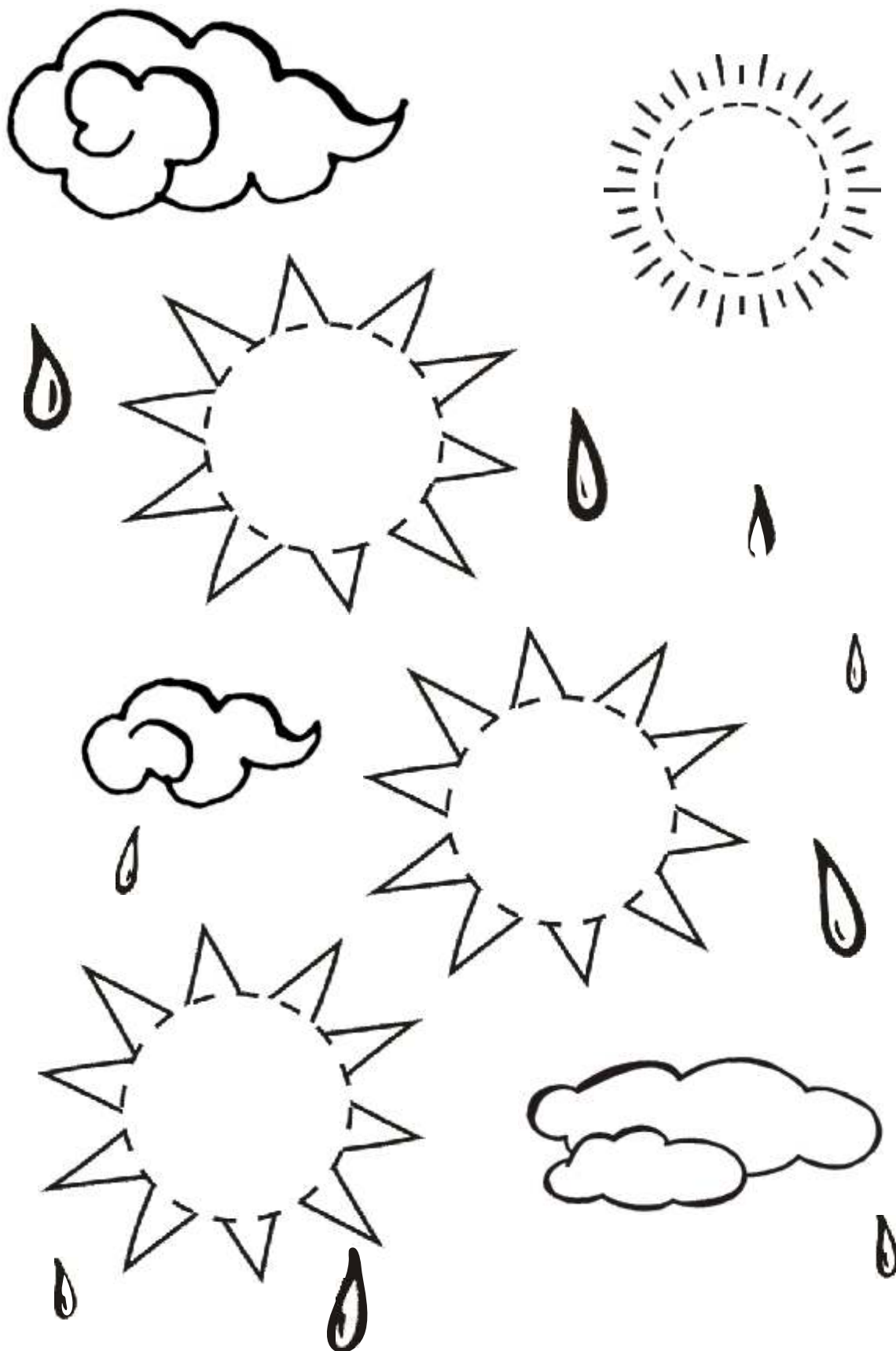
BIO

Nájdi a vymaľuj všetky slniečka žltou pastelkou.

Nájdi a vymaľuj všetky mraky modrou pastelkou.

Jedno slniečko vyzerá inak. Nájdi ho a zakrúžkuj červenou pastelkou.

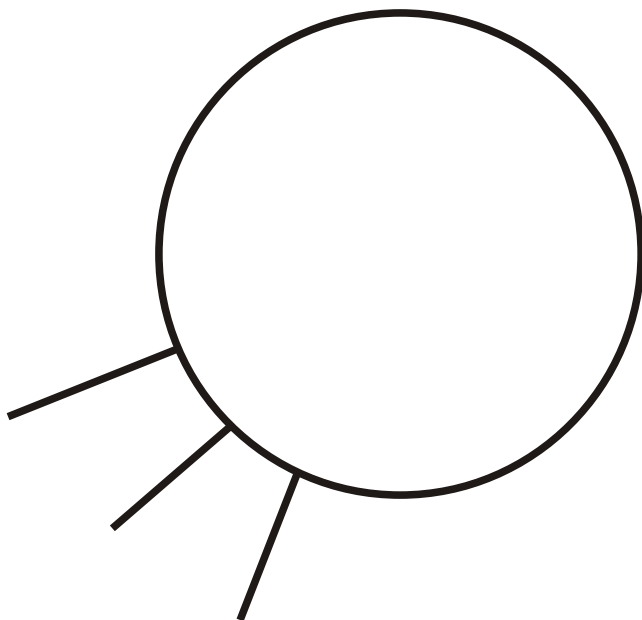
12. Veselé a smutné slniečko

4+

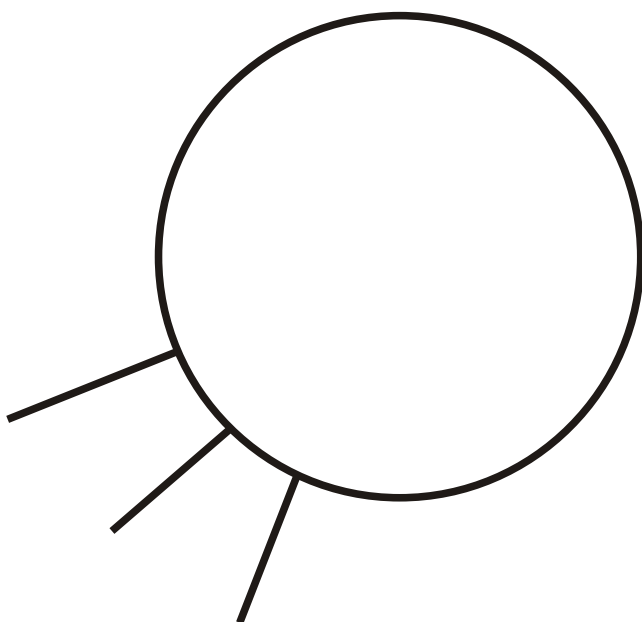
BIO

Dokresli veselé slniečko i s lúčmi.

Dokresli smutné slniečko aj s lúčmi.

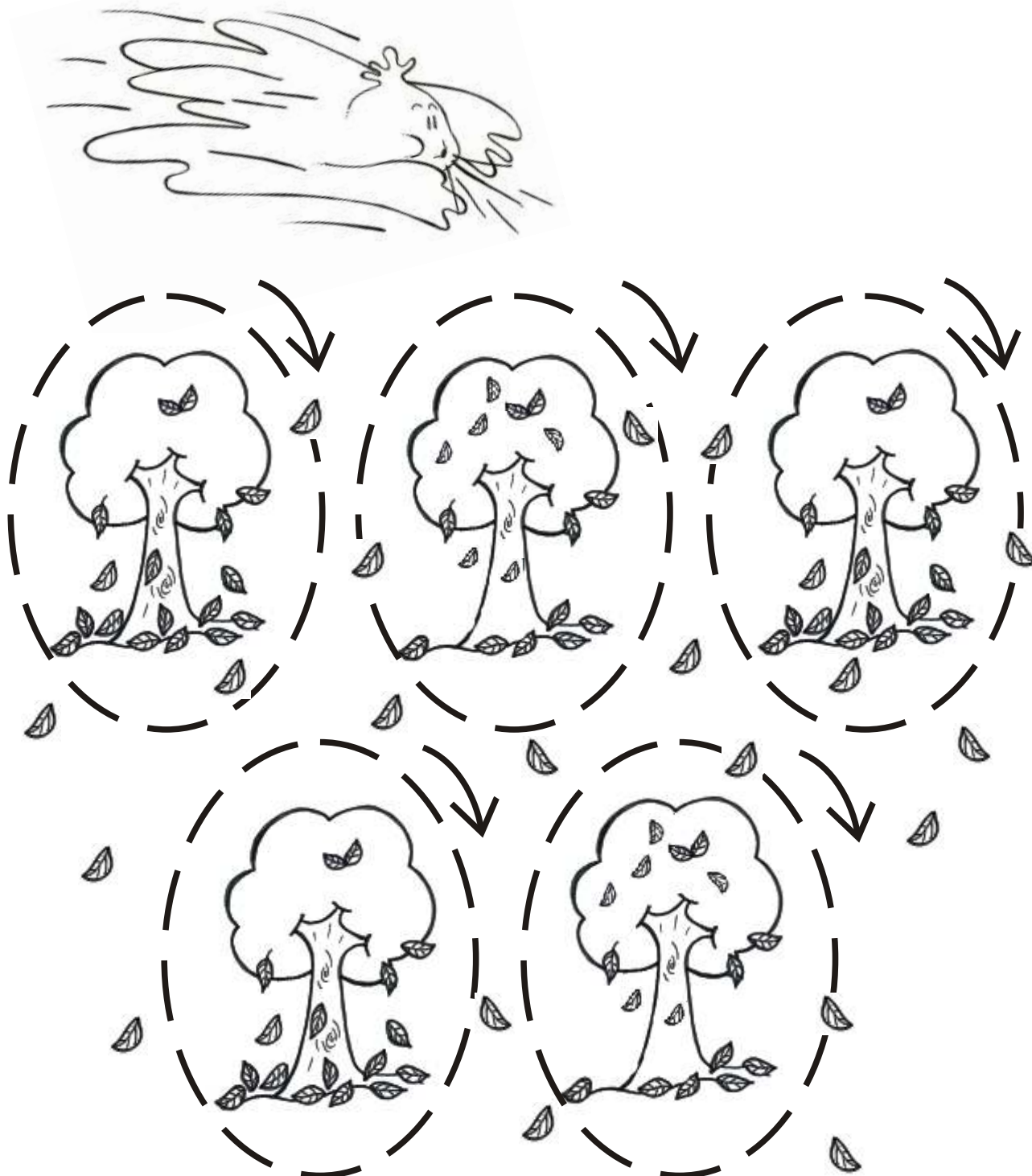
13. Vietor poletuje medzi stromami

4+

BIO

Nakresli vetru cestu okolo stromov, aby mohol sfukovať listy.
Každú cestu obtiahni 5-krát.

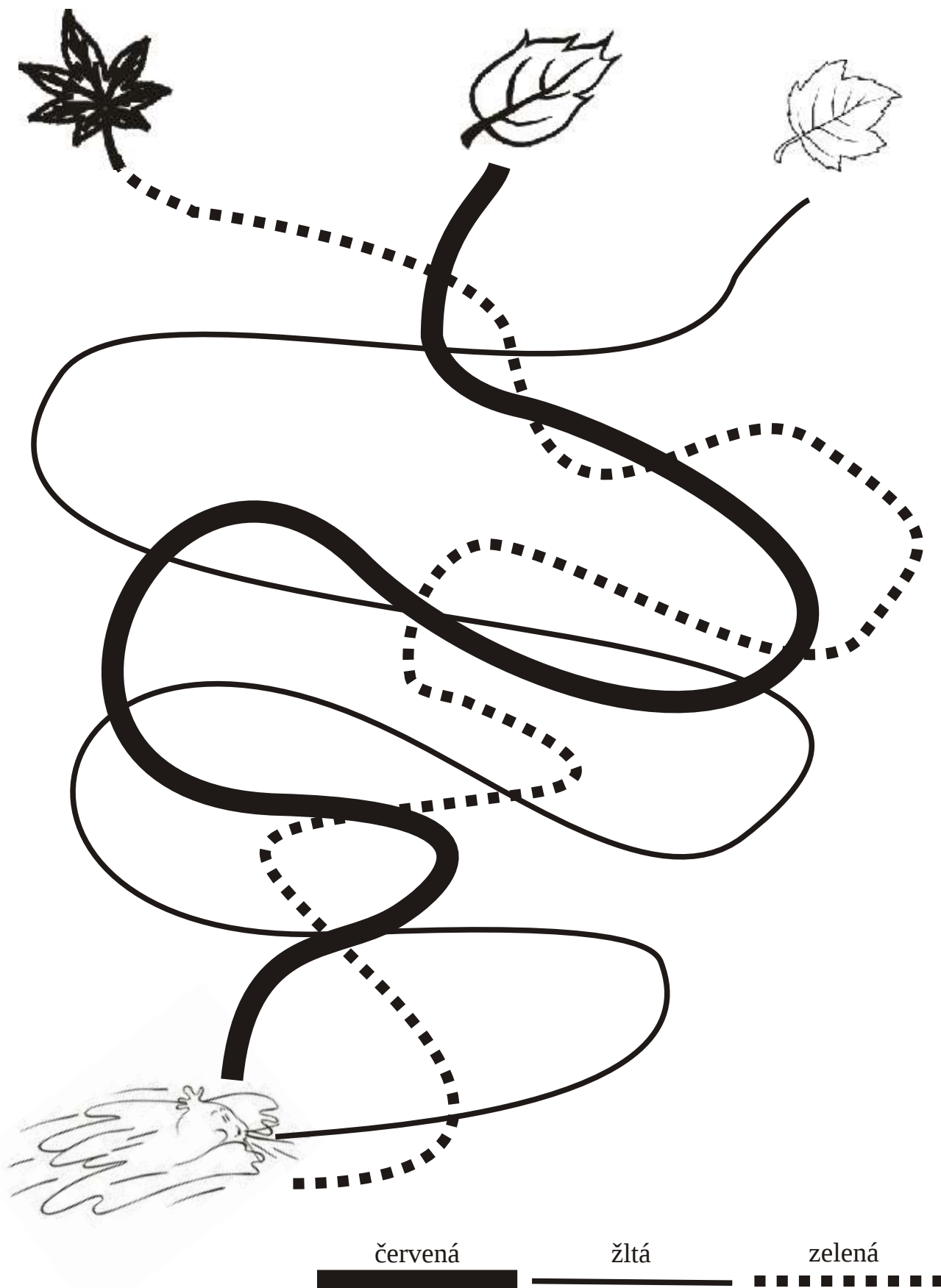
14. Vietor fúka do lístia

4+

BIO

Sleduj očami, kam letia listy, ktoré rozfúkal vietor.
Obtiahni cestu pre list farebnou pastelkou podľa predlohy.

15. Nájdí rukavice

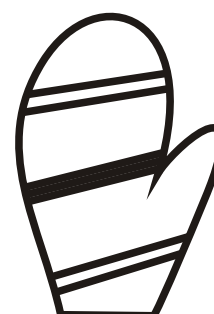
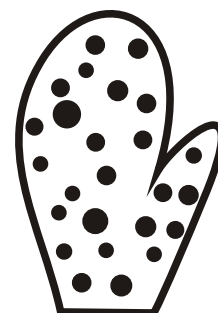
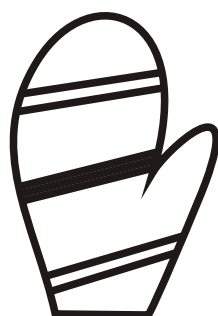
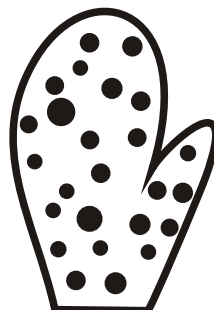
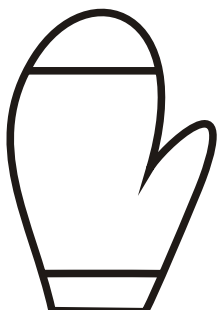
4+

BIO

PSY

Spoj vždy dve rovnaké rukavice ceruzkou. Potom ich vyfarbi tou istou farbou.

16. Tiene

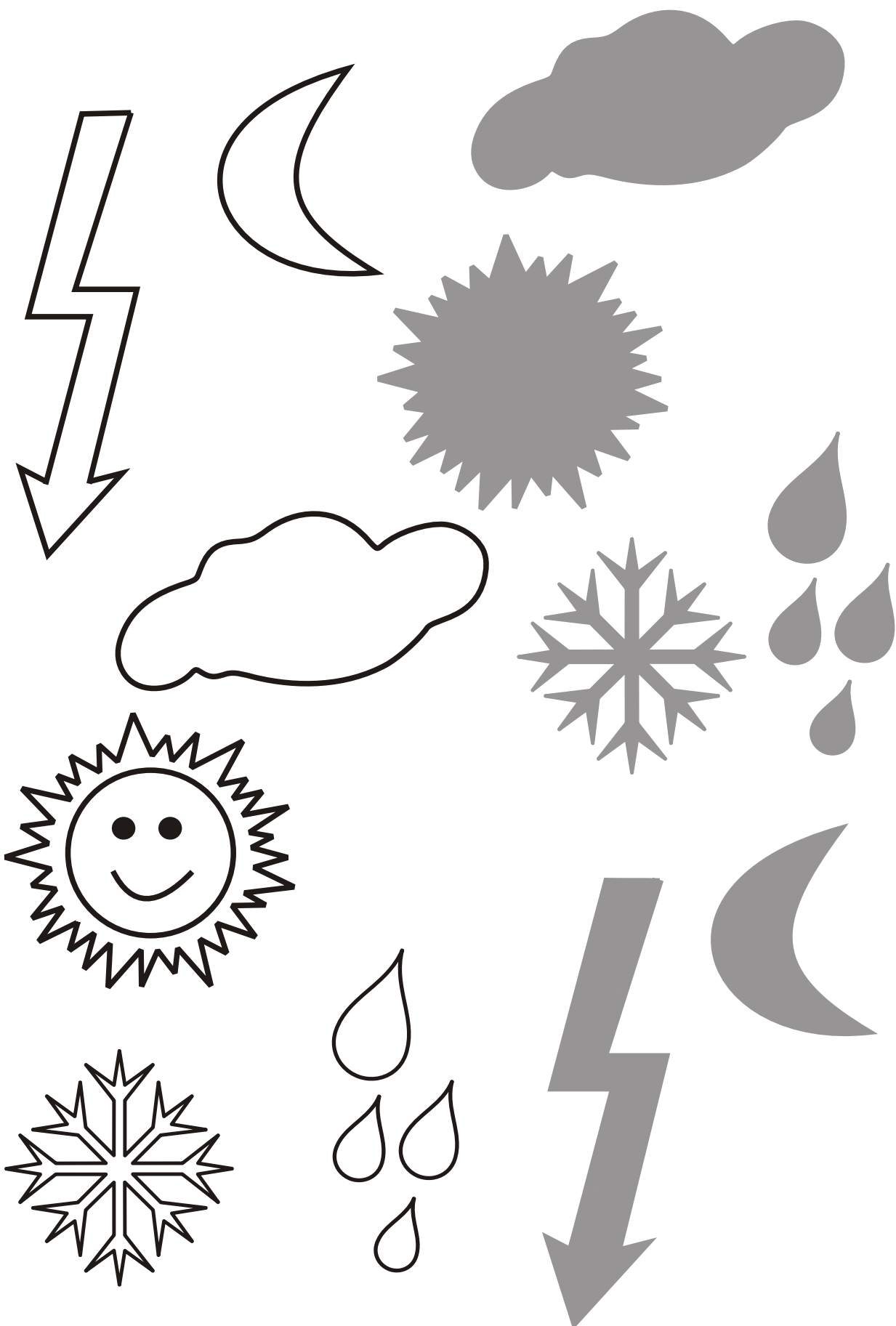
4+

BIO

PSY

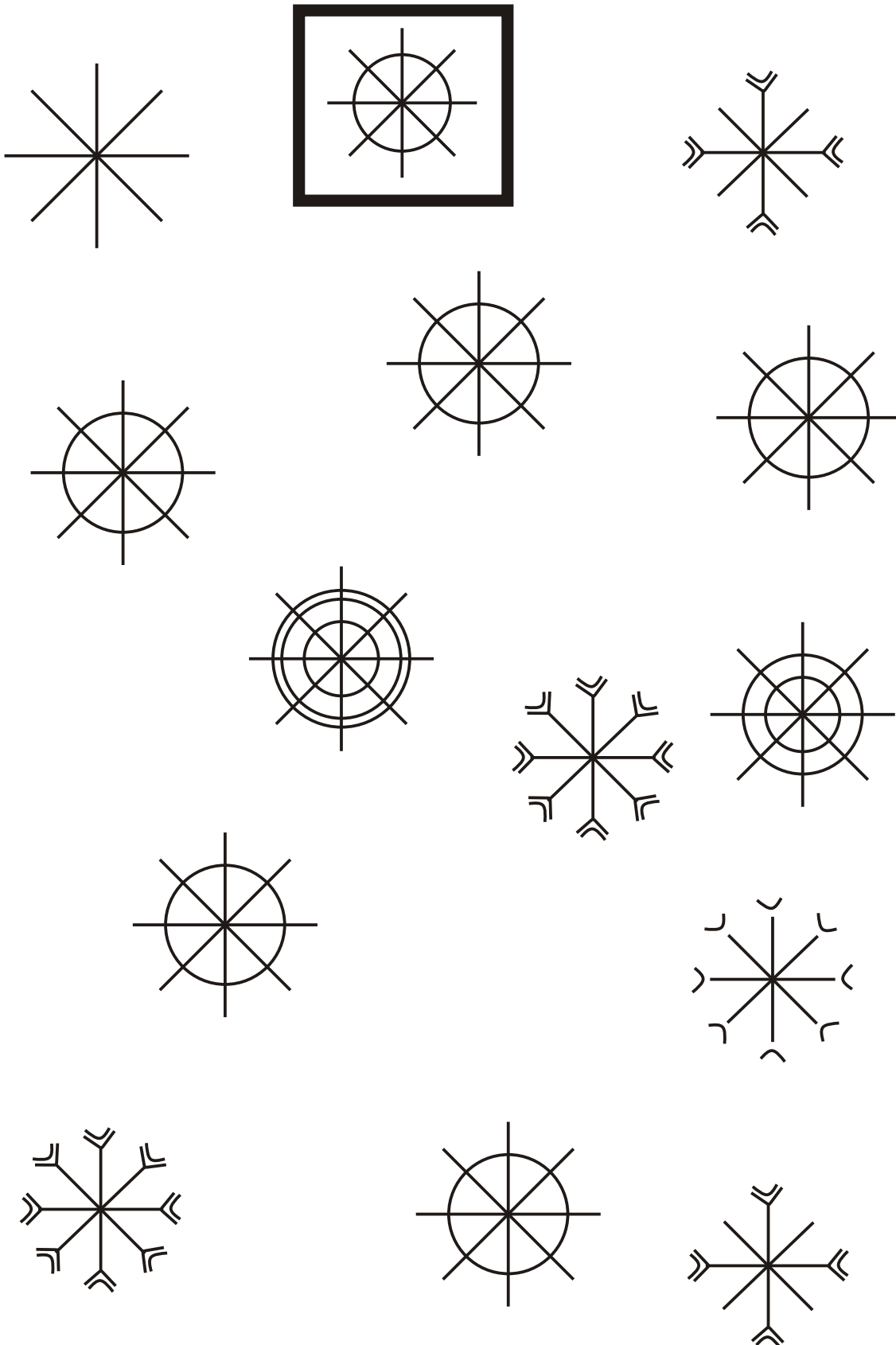
Spoj obrázky s ich tieňmi.

17. Snehové vločky

4+	BIO	PSY	
----	-----	-----	---

Nájdí rovnaké snehové vločky (podľa vločky v rámečku) a zakrúžkuj ich modrou pastelkou.

18. Aké bude počasie?

4+

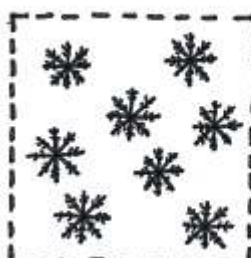
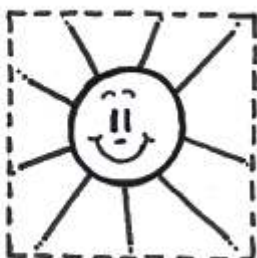
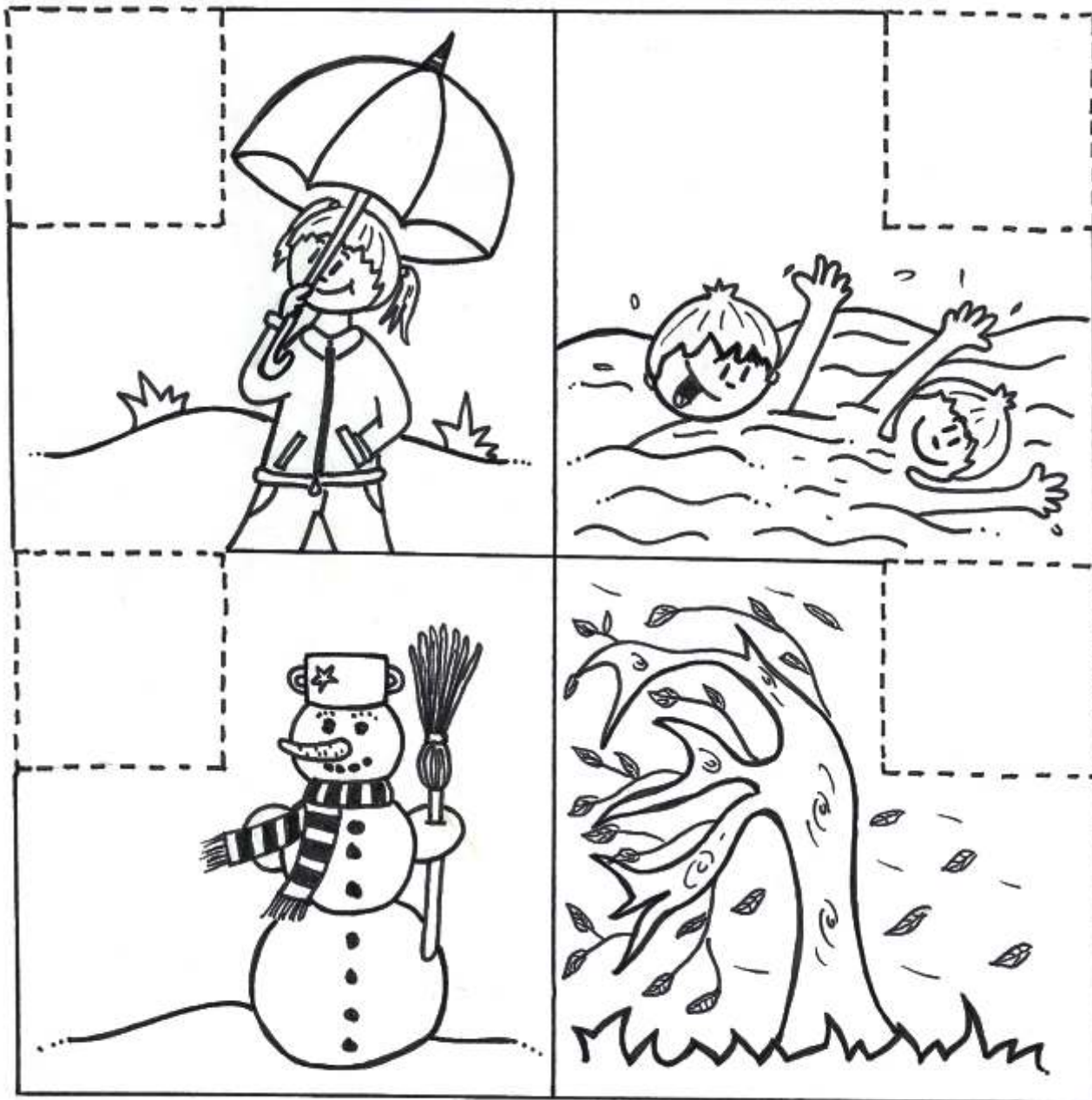
BIO

PSY

ENV

Vystrihnuté karty doplň k obrázkom podľa toho, aké počasie predstavujú.
Vymaľuj obrázok s počasím, ktoré máš najradšej.

19. Oprav nezmysly popletená zima

4+

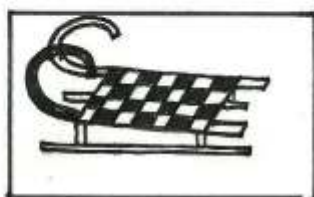
PSY

ENV

BIO

Vystrihni kartičky a prelep na obrázku to, čo zime nepatrí.

20. Maľovanka podľa čísel

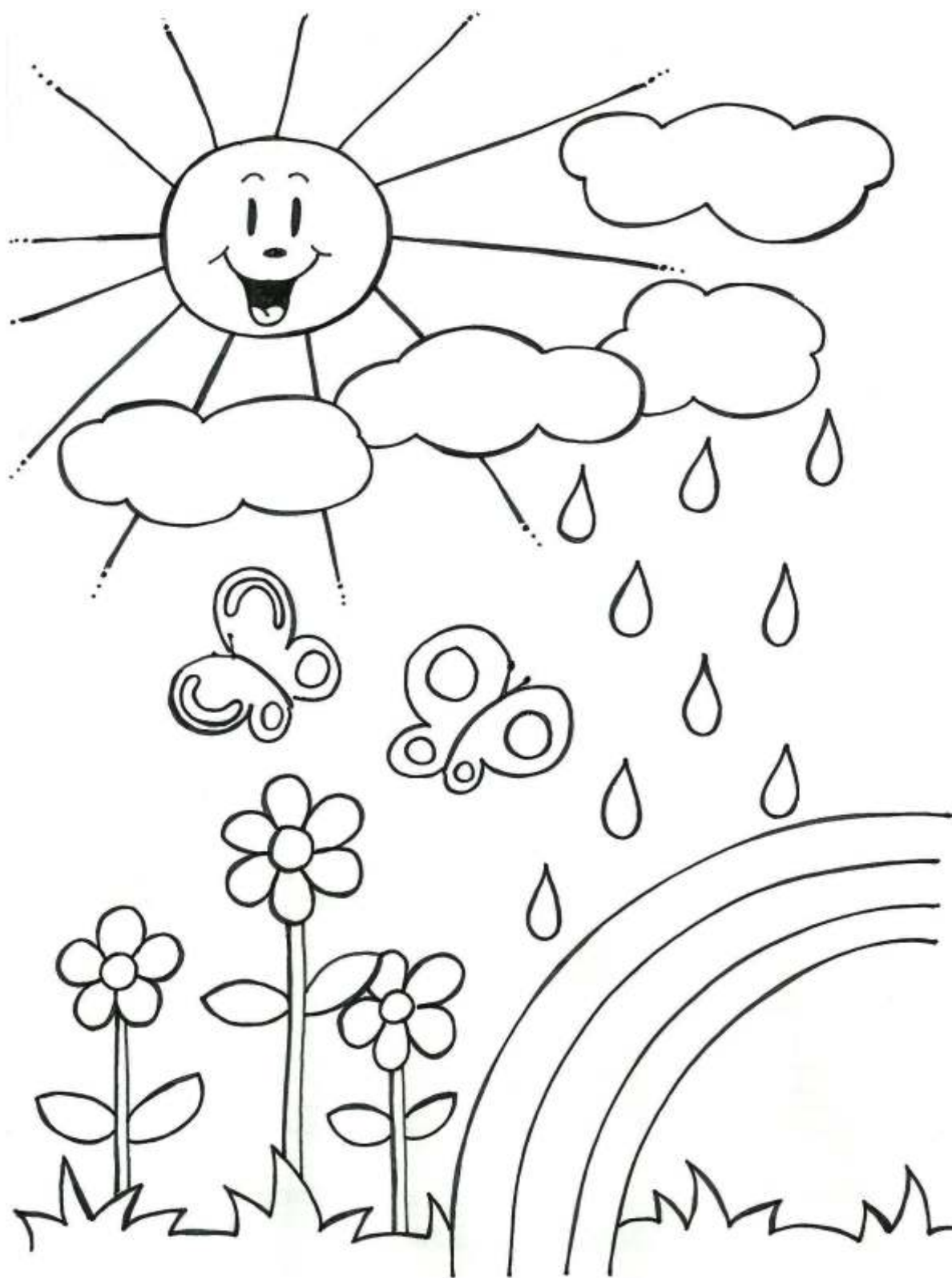
4+

PSY

BIO

Vymaľuj podľa čísel farebnými pastelkami.

2 mráčky - tmavá hnedá
6 kvapiek - svetle modrá
1 farba dúhy - červená

1 farba duhy - fialová
1 farba duhy - žltá
2 kvietky - obľúbená farba

21. Pexeso

4+

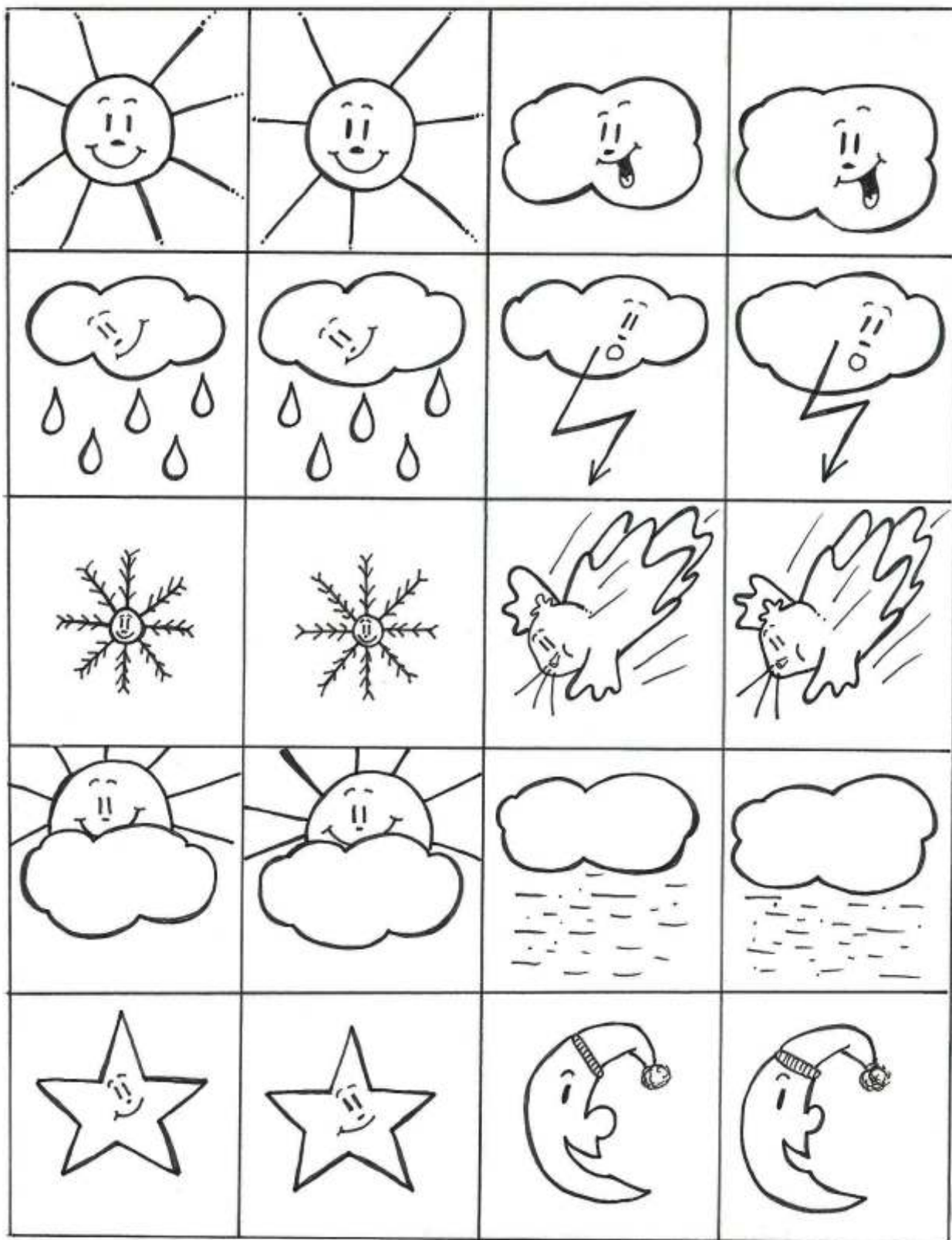
PSY

INT

BIO

Nastrihaj si karty a zahraj sa s kamarátom/kamarátkmi pexeso s obrázkami o počasí.

22. Nezmyselný obrázok

4+

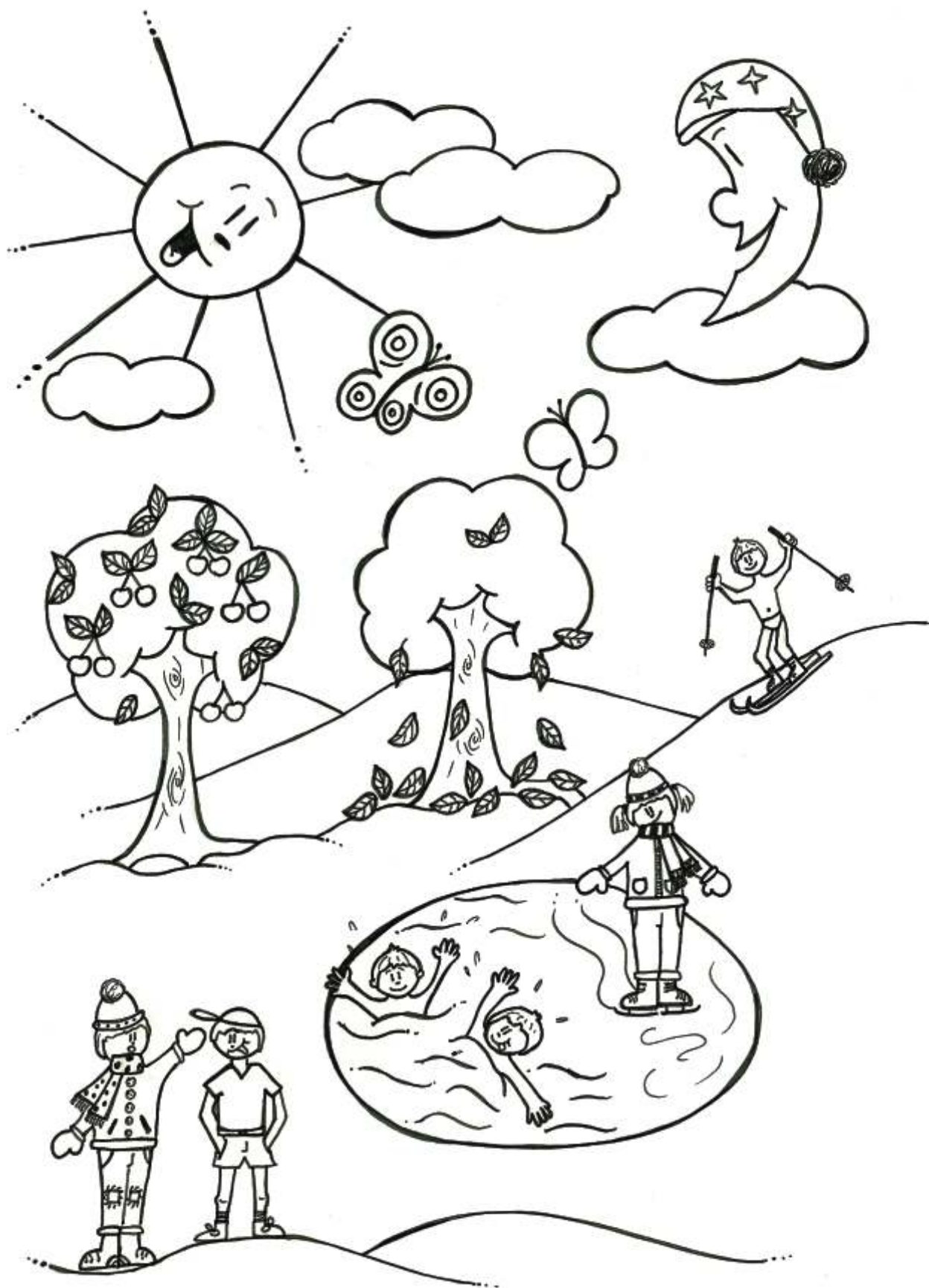
ENV

PSY

BIO

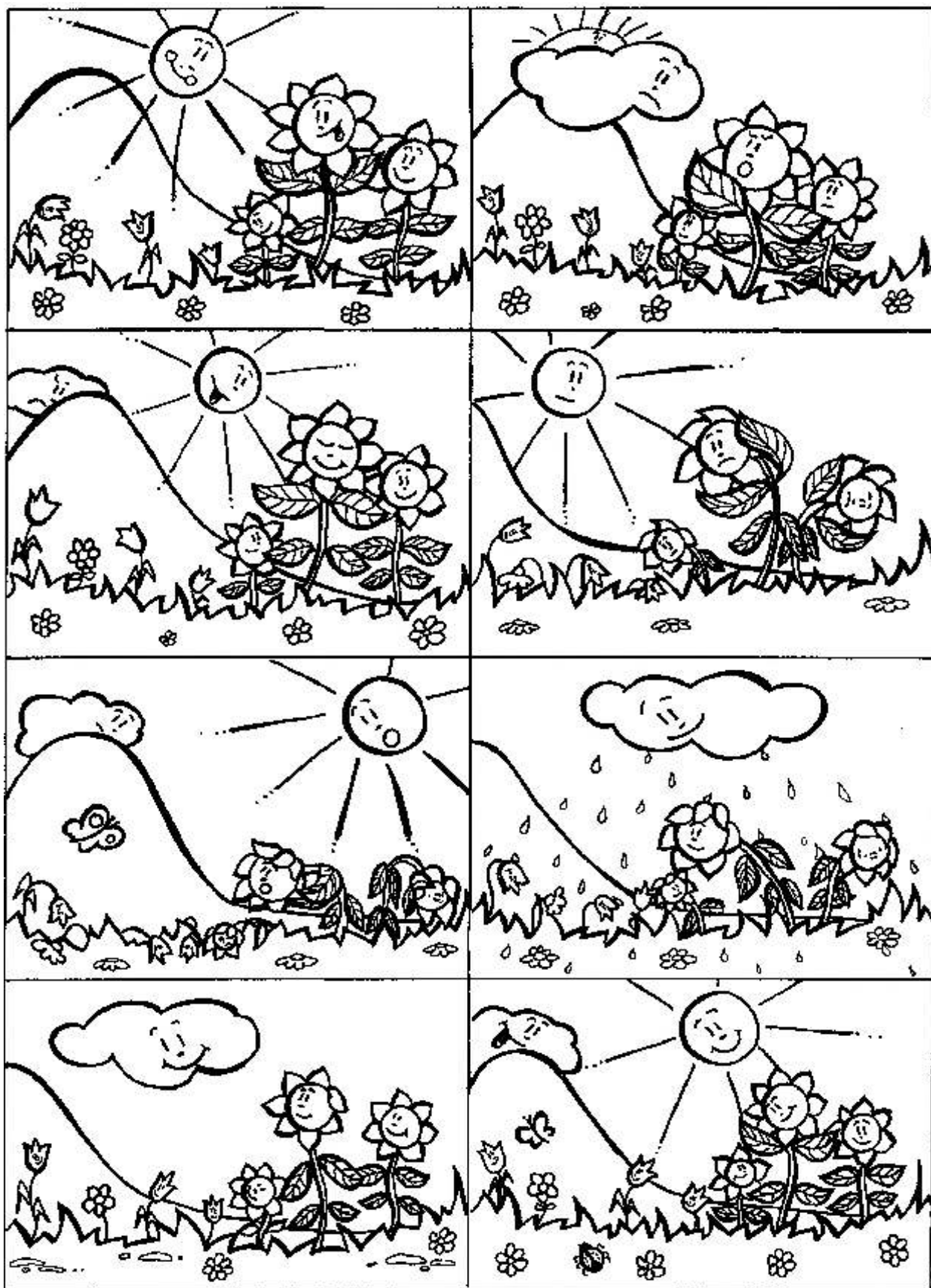
Nájdí na obrázku nezmysly a vymaľuj ich. Čo k letu nepatrí?

23. Rozprávková skladačka

4+	SOC	PSY	BIO	ENV		
----	-----	-----	-----	-----	---	---

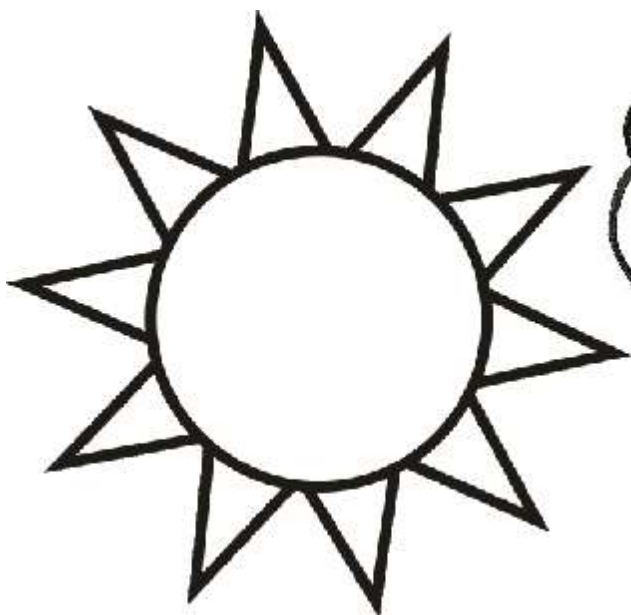
Nastrihaj karty a poskladaj rozprávku tak, ako si ju pamätáš.

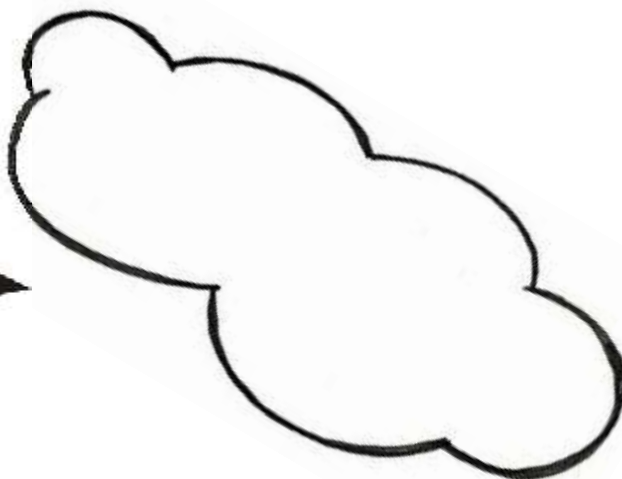
24. Rozprávkové bábk

4+	SOC	PSY	INT	BIO		
----	-----	-----	-----	-----	---	---

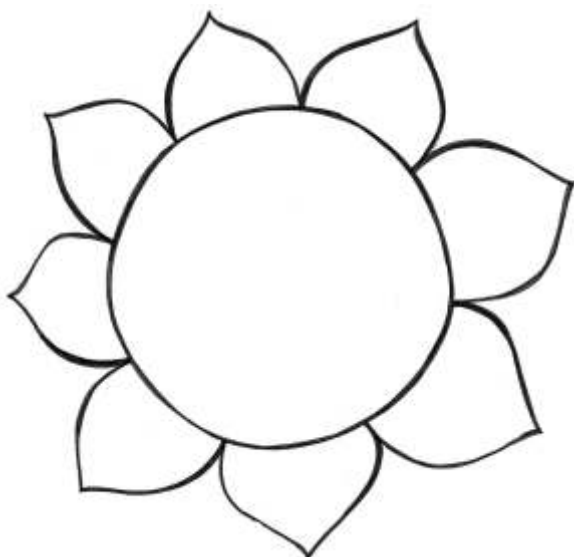
Bábky z rozprávky si vymaľuj, vystrihni a nalep na špajdl'u.

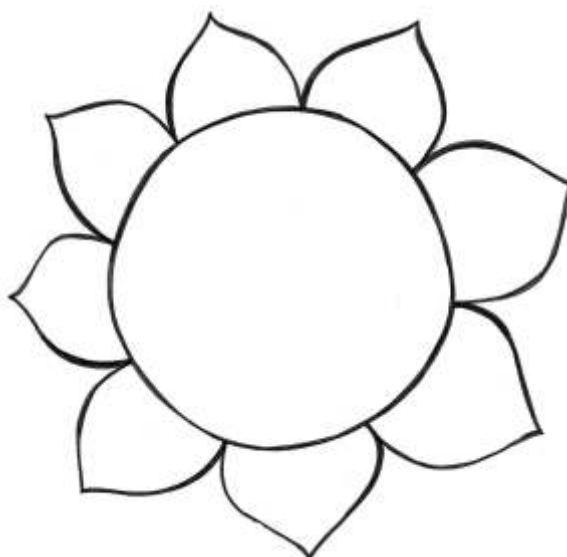
Slnko

Mrak

slnečnice

Bábky rozmnožíme na pevnejší papier. Dajú sa k nim dotvoriť aj kulisy. Papierové bábk

25. Slnko alebo mráz

4+

ENV

PSY

BIO

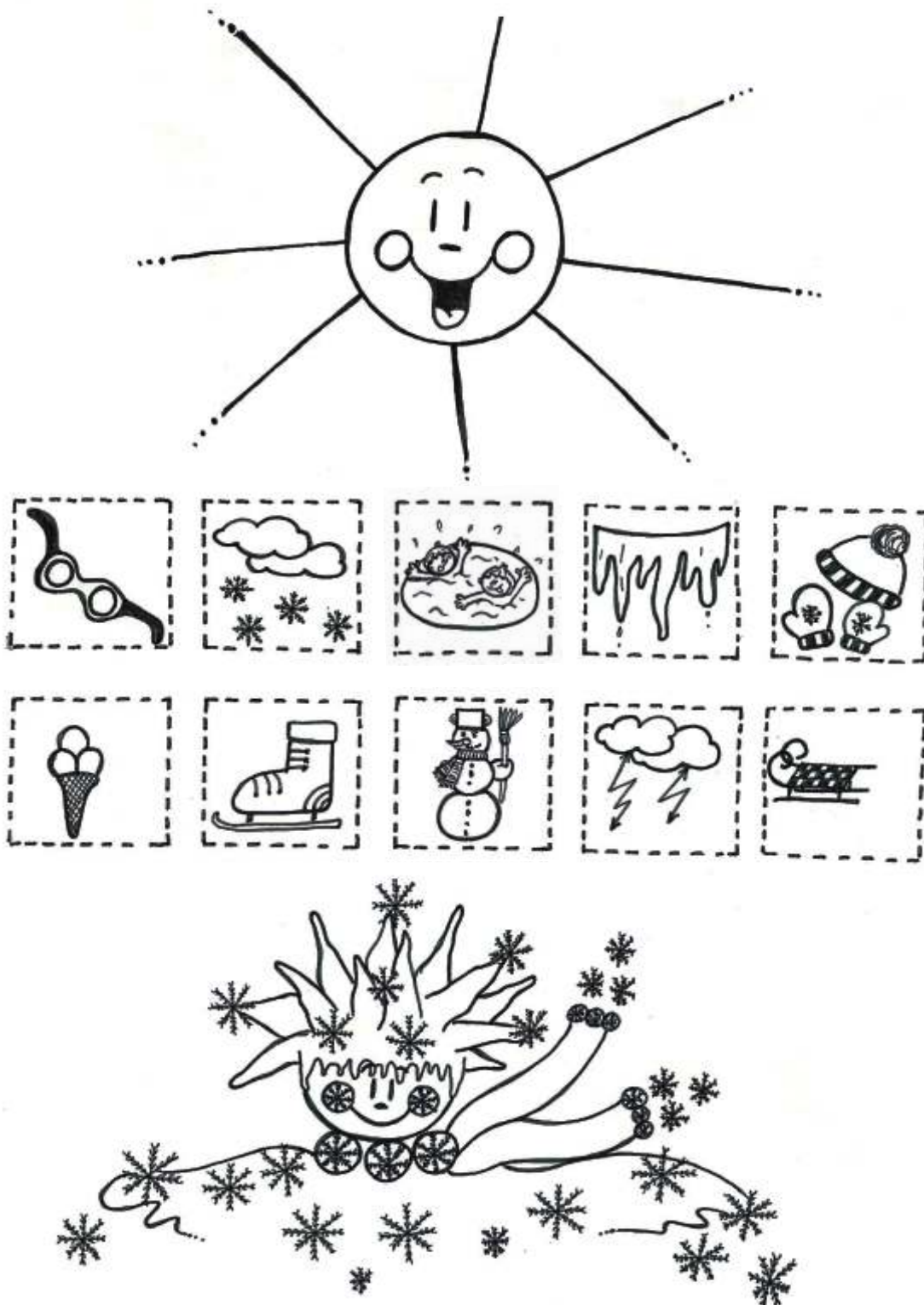

Spoznaj a farebnou pastelkou správne prirad':

Čo sa deje, keď svieti slnko a je teplo (žltou)?

Čo sa deje, keď mrzne a je zima (modrou)?

Vymaľuj to, čo máš radšej slnko alebo mráz?

SLNKO - teplo spôsobí búrku, kúpeme sa v jazere, kupujeme si zmrzlinu, oči si pred slnkom chránime slnečnými okuliarmi.

MRÁZ - korčuľujeme sa, sánkujeme, stavíme snehuliakov, z oblakov sneží, tvoria sa cencúle, teplo sa obliekame.

26. Koho schovám pod dáždnik?

4+

INT

SOC

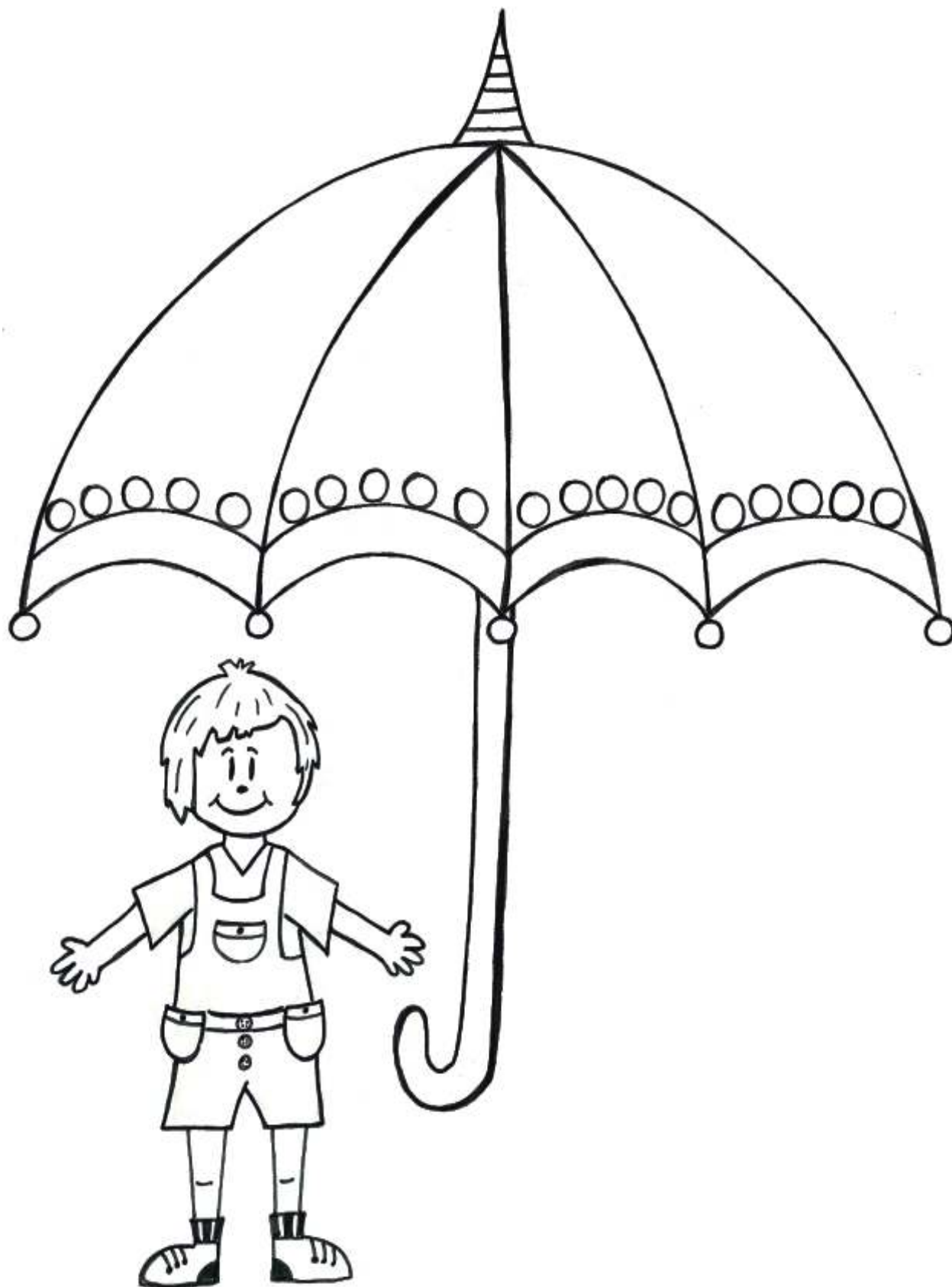
BIO

Nakresli vedľa seba pod dáždnik kamaráta.

Dokresli sám seba.

Povedz, kto je s tebou pod dáždnikom a prečo.

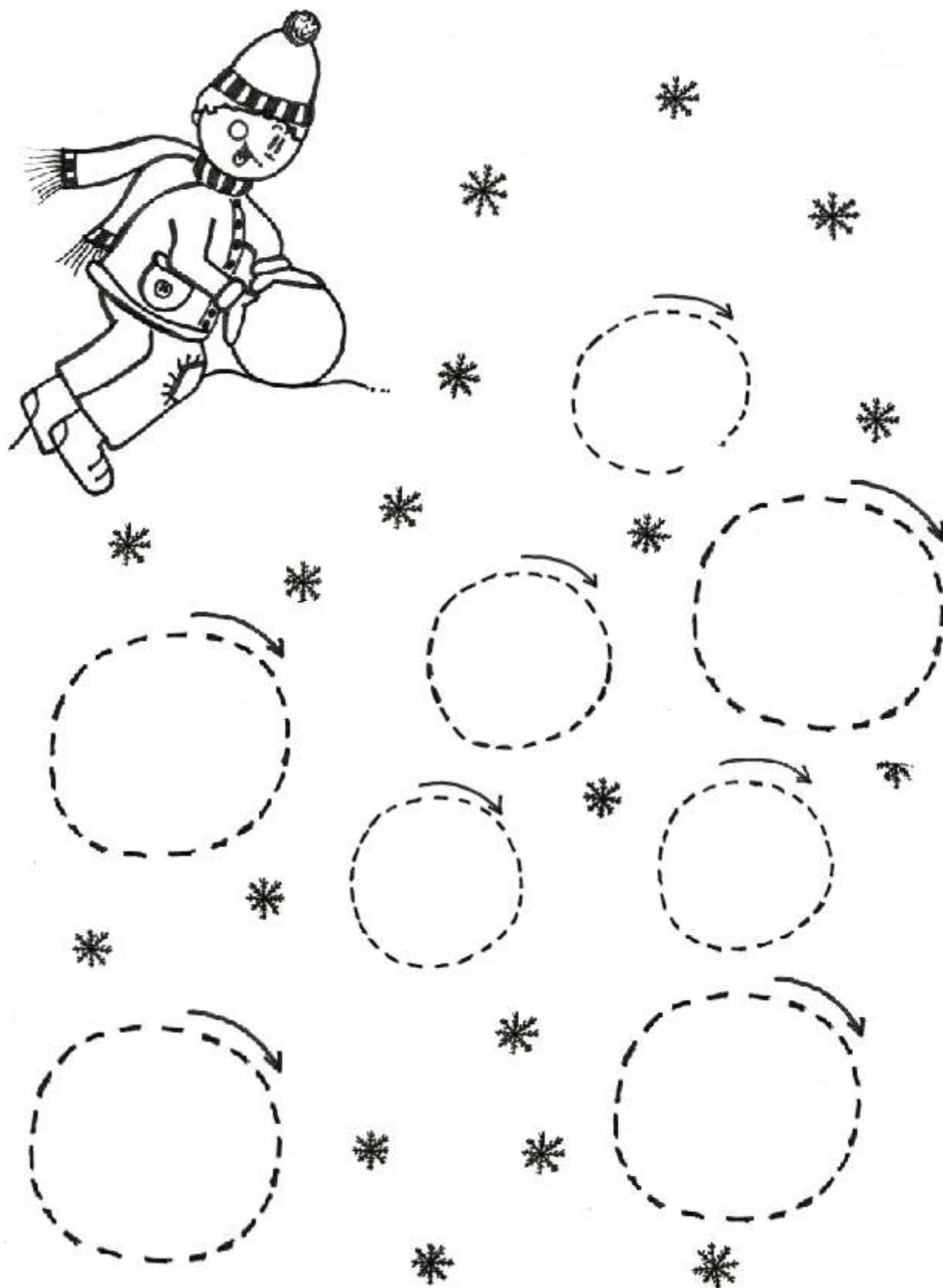
27. Gúľanie malých snehových gúľ

5+

BIO

Gúľaj s Tonkom snehové gule. Každú guľu obtiahni v smere šípky aspoň 5-krát.

28. Čarovanie snehových vločiek

5+

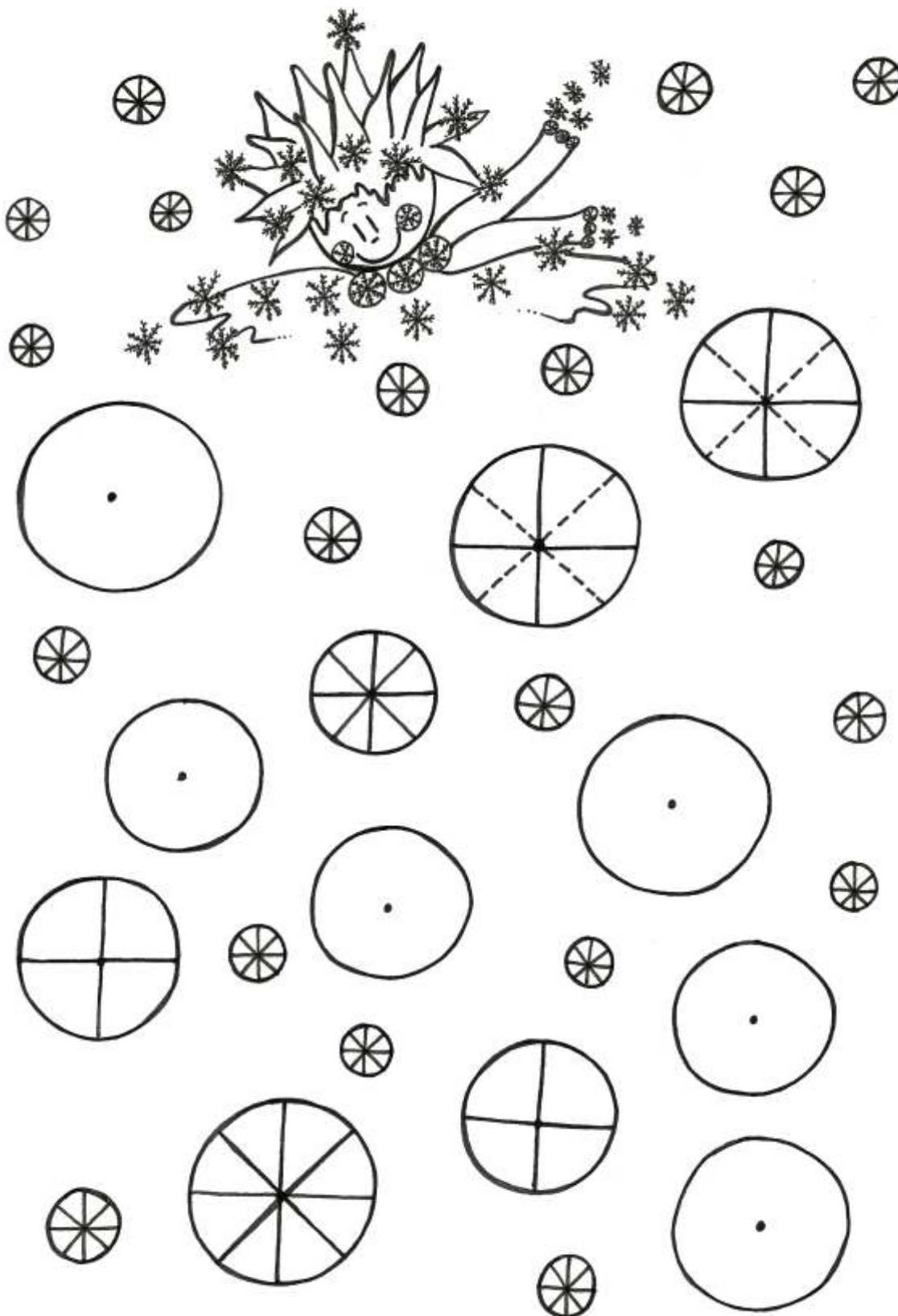
PSY

ENV

BIO

Pokús sa dokresliť snehové vločky spolu s mrázikom.
Už nakreslené vločky ceruzkou obťiahni.

29. Snehové reťaze

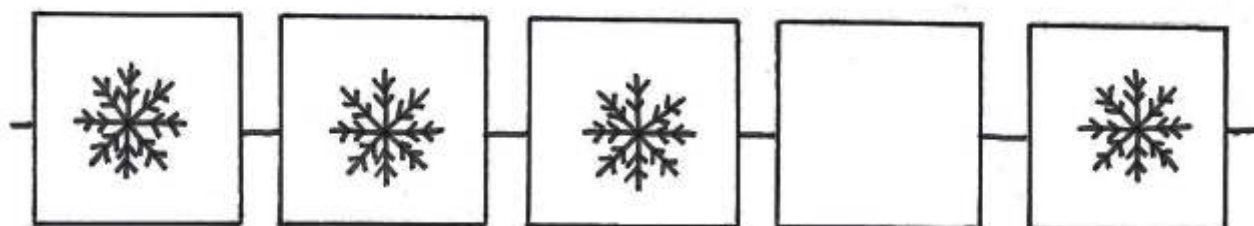
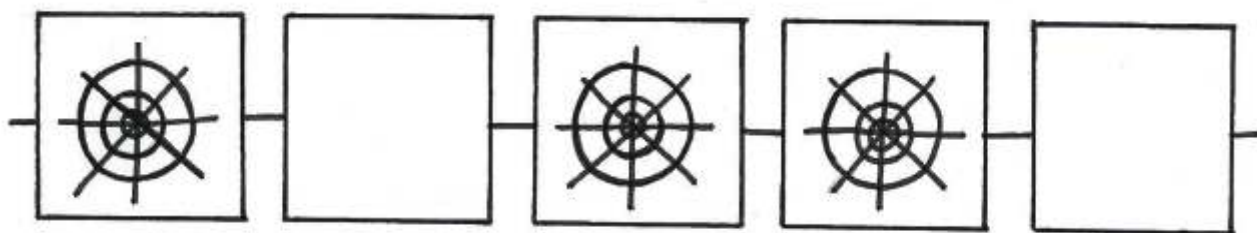
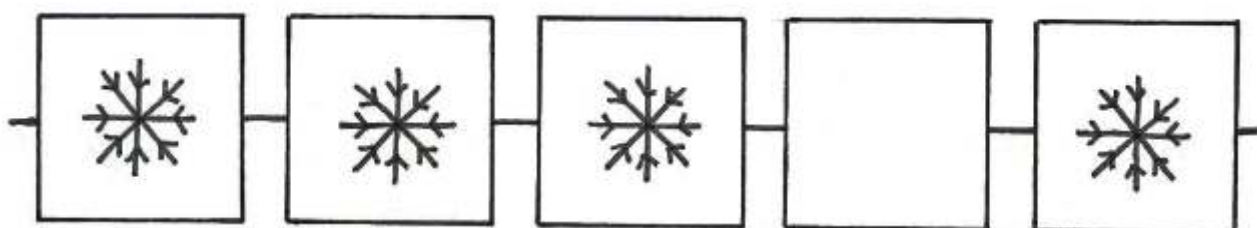
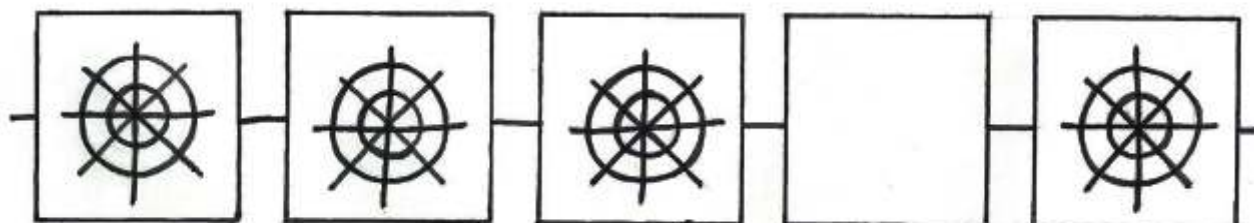
5+

BIO

PSY

Vystrihni karty so snehovými vločkami a dolep ich na prázdne miesta do snehových reťazí tak, aby boli všetky snehové vločky rovnaké.

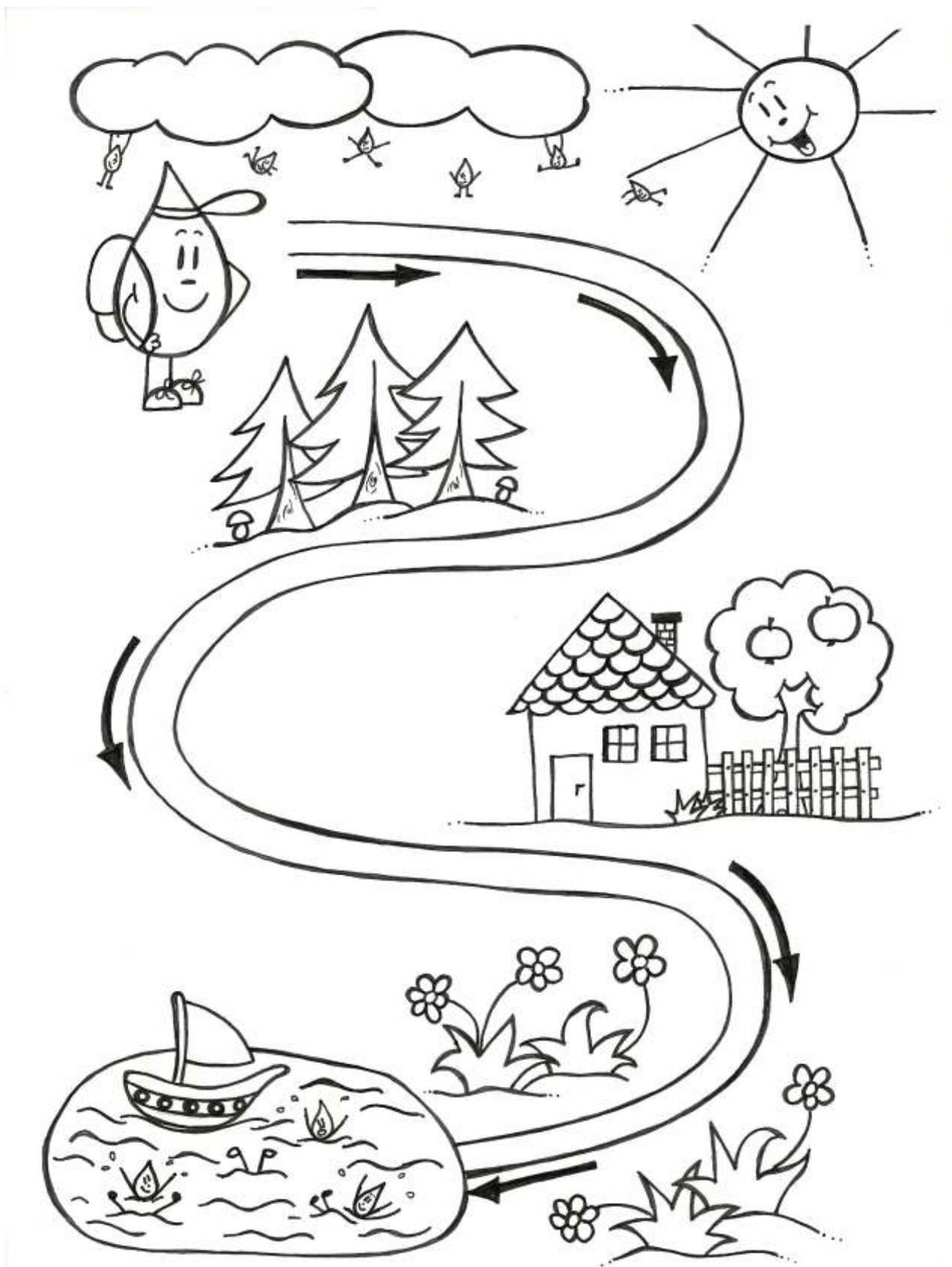
30. Kvapka pláva do mora

5+

BIO

Nakresli cestu dažďovej kvapky z mraku až po more. Kvapka sa snaží plávať stredom cesty, aby sa nedotkla okrajov. Vymaľuj mraky, kvapky i more.

Povídej podľa obrázku, jak kapka putovala do moře.

31. Farebné dáždniky

5+

BIO

PSY

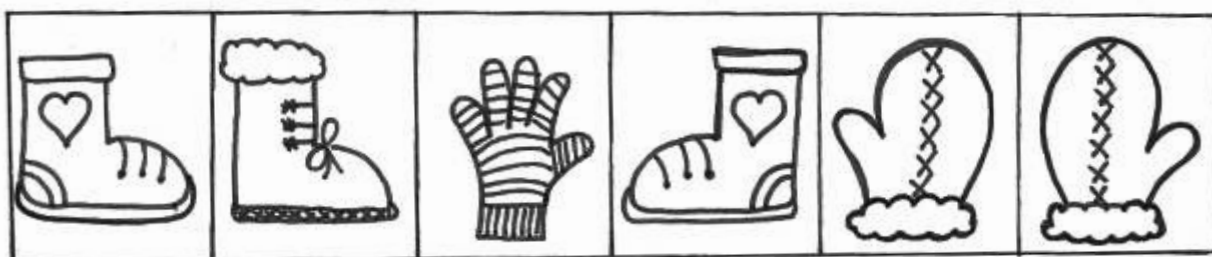
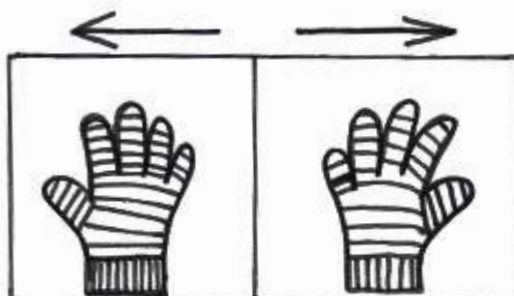
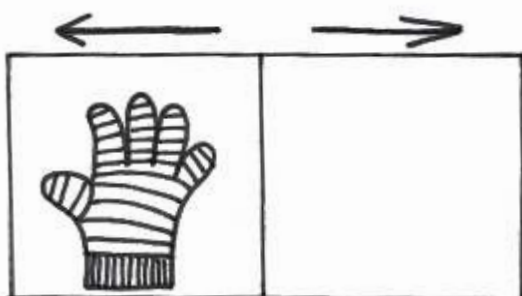
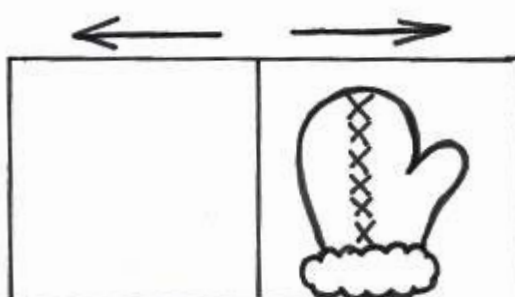
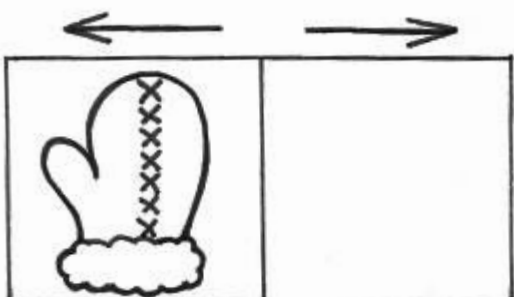
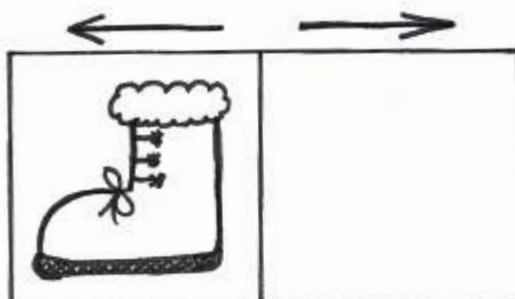
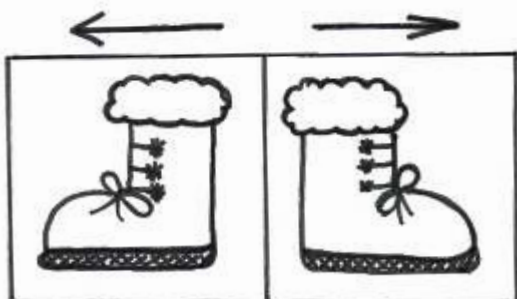
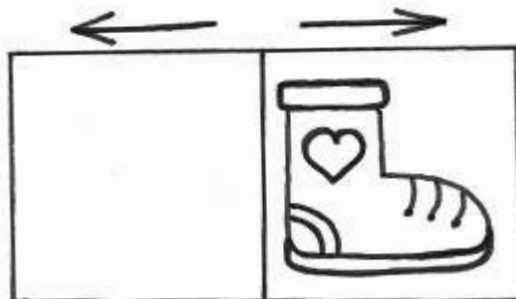
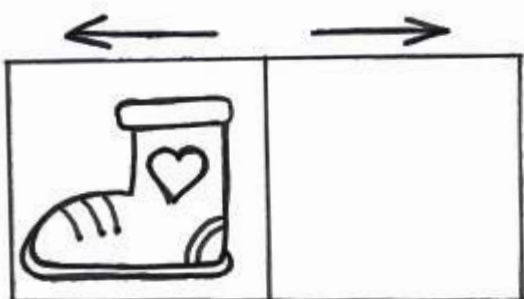
Vymaľuj dáždniky pastelkami podľa počtu bodiek.

32. Do dažďa i mrazu

5+	BIO	PSY			
----	-----	-----	---	---	---

Vystrihni karty a dolep správne dvojice, aby deťom nebola zima v mraze ani daždi. Vymaľuj všetky rukavice a topánky smerujúce doprava.

33. Čo ukryva hmla?

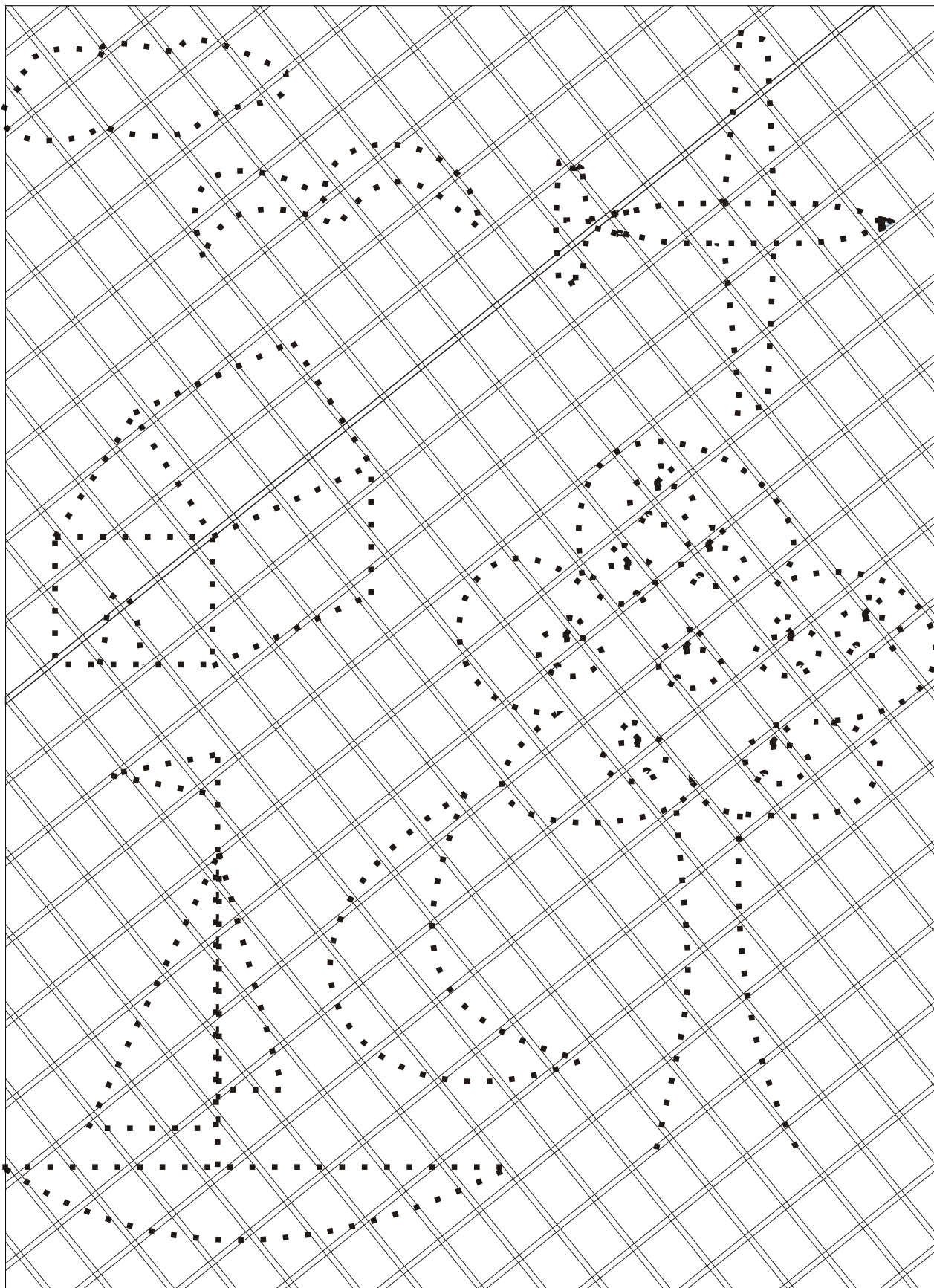
5+

BIO

PSY

Pomenuj obrázky skryté v hmle. Obrázky obtiahni ceruzkou, aby ich bolo lepšie vidieť.

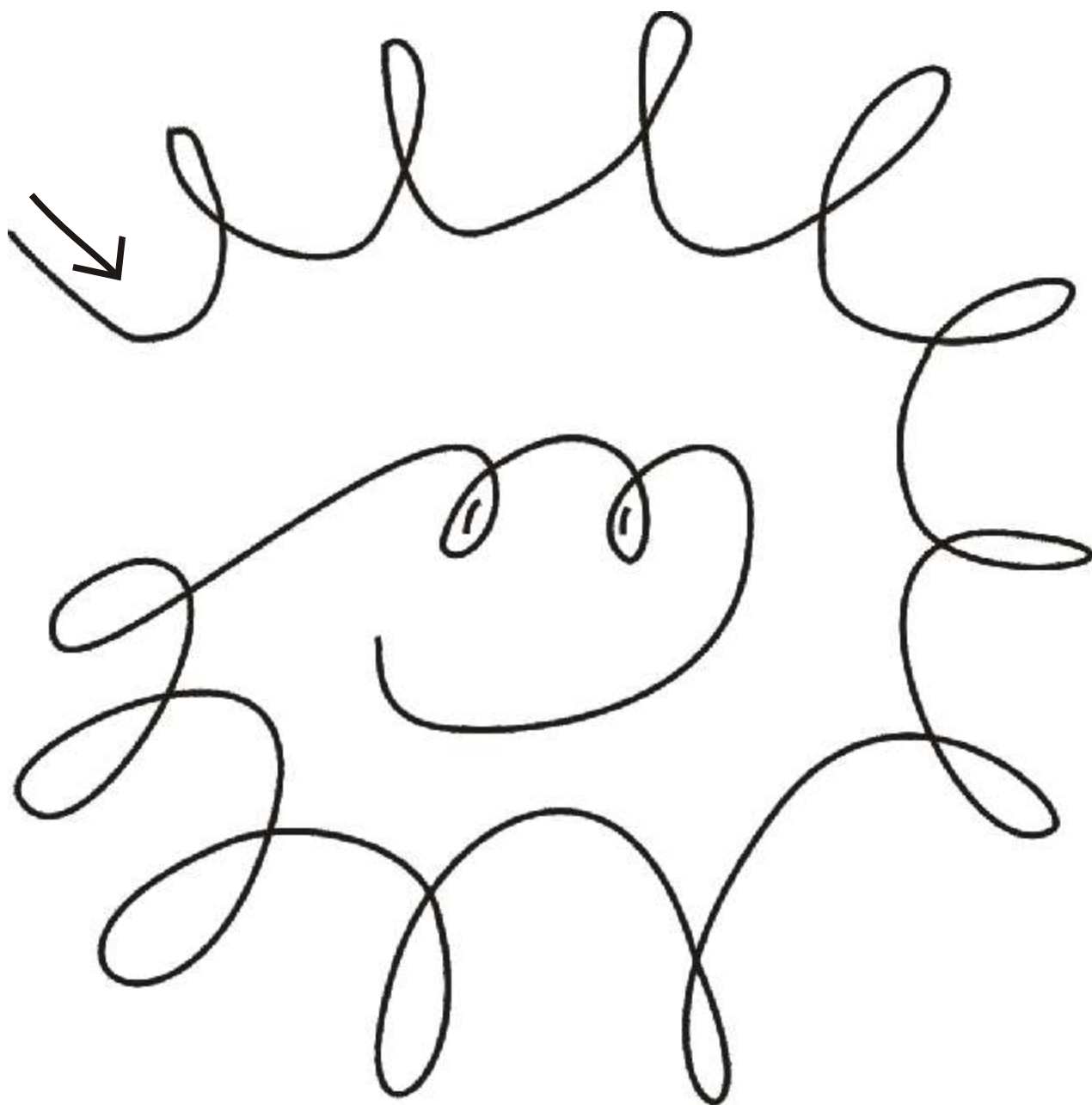
34. Veselé slniečko (jedným ťahom)

5+

BIO

Obtiahni veselé slniečko jedným ťahom. Začínaj od šípky.

Dieťa ceruzkou obťahuje slniečko viazanými slučkami spodnými i hornými jedným ťahom. Začiatok je označený šípkou.

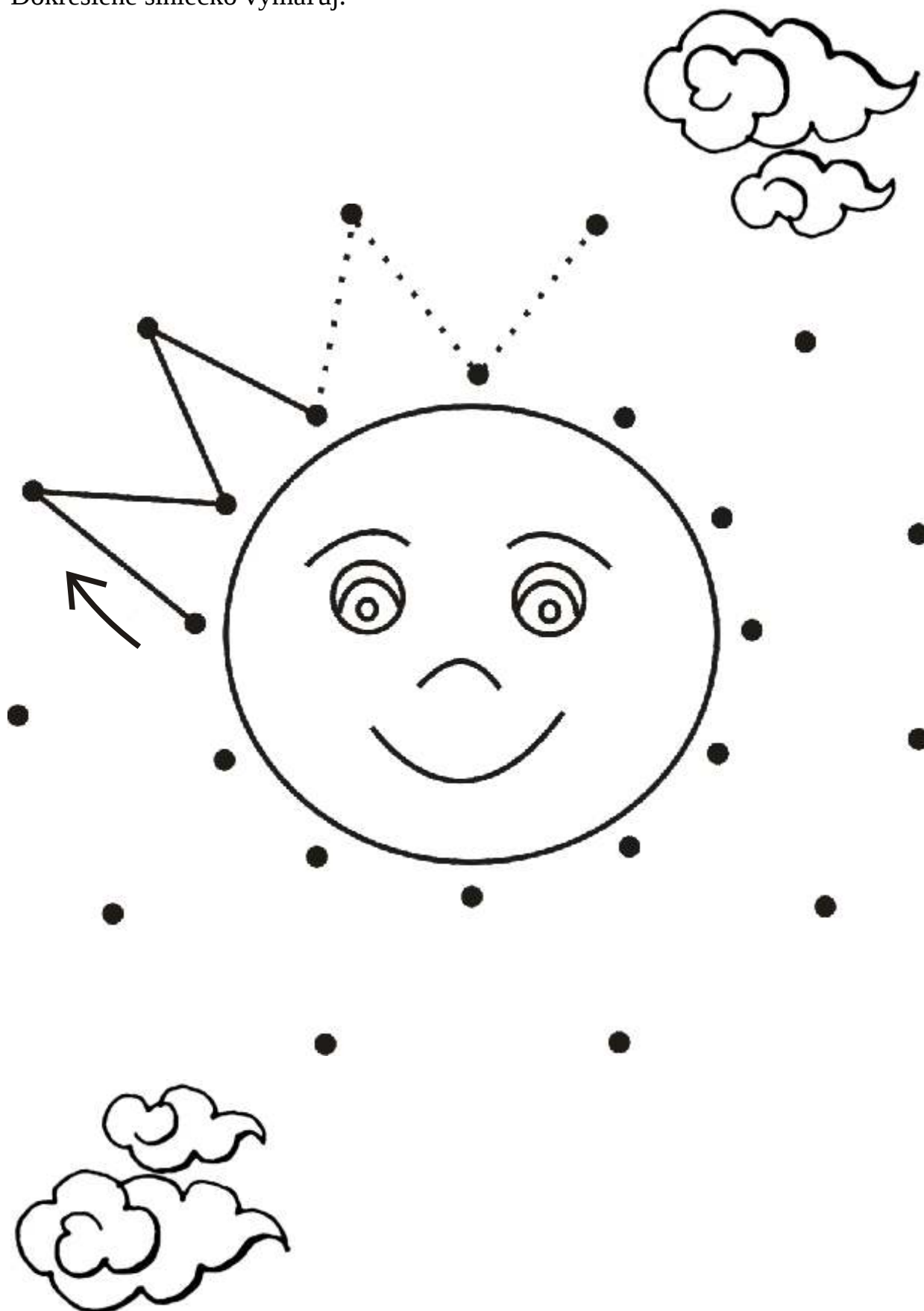
35. Slniečko na oblohe

5+

BIO

Dokresli slniečku lúče, aby pekne hrialo.
Dokreslené slniečko vymaľuj.

36. Rukavice

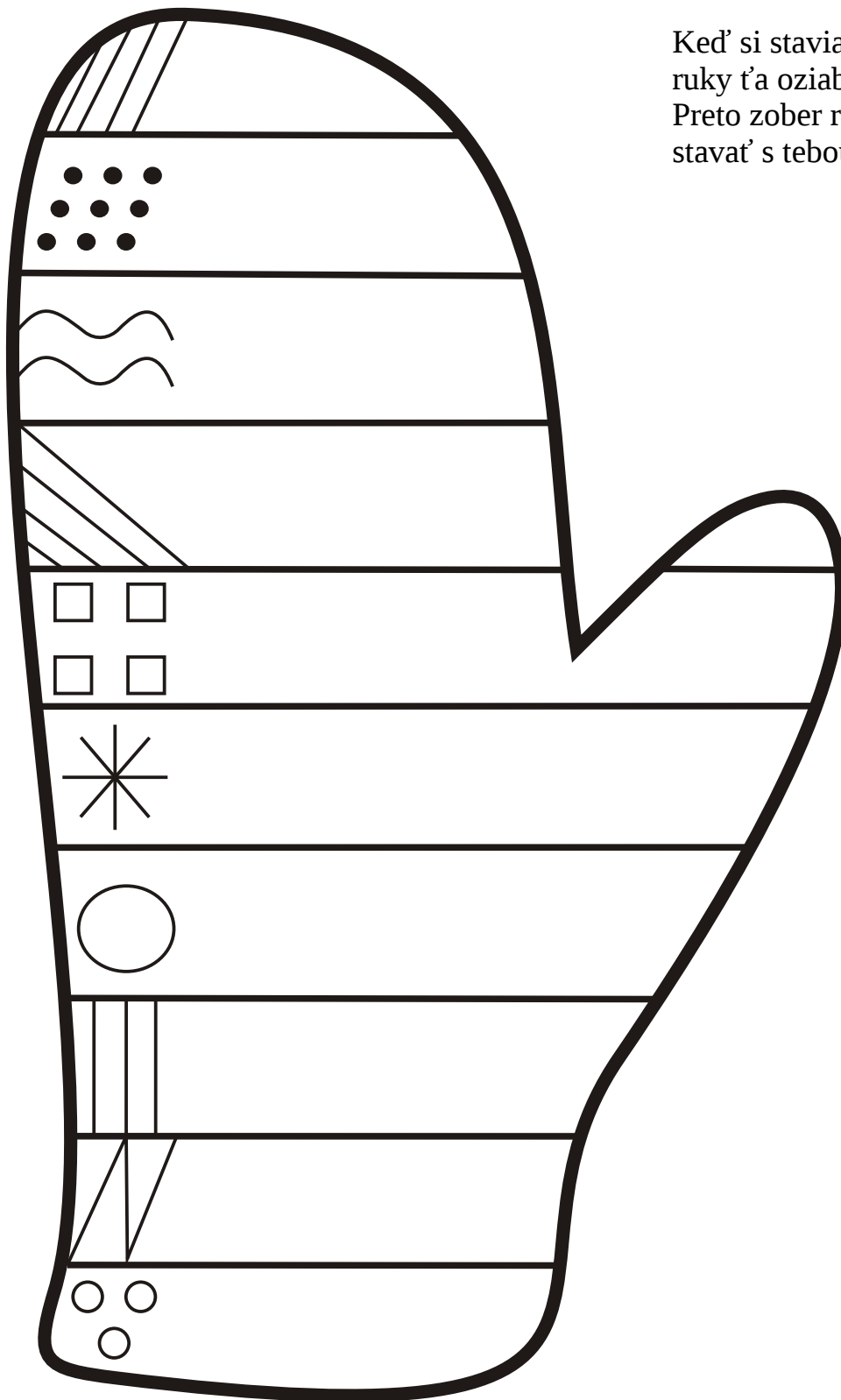
5+

BIO

PSY

Ozdob rukavicu podľa vzoru.

Keď si staviaš snehuliaka,
ruky ťa oziabu.
Preto zober rukavice,
stavat' s tebou budú.

37. Prší

5+

BIO

PSY

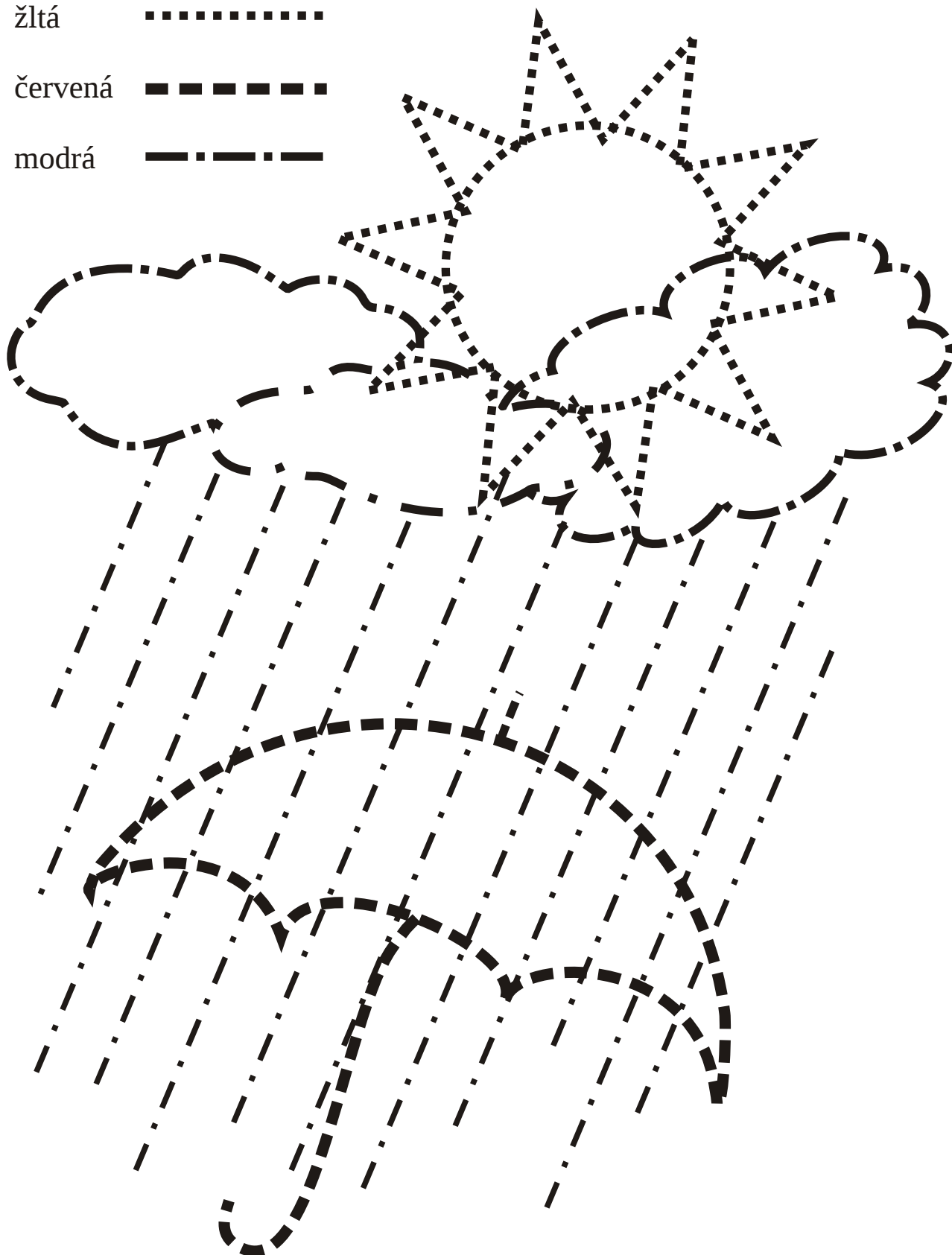

Obtiahni obrázok farebnými pastelkami podľa vzoru.

žltá

červená - - - - -

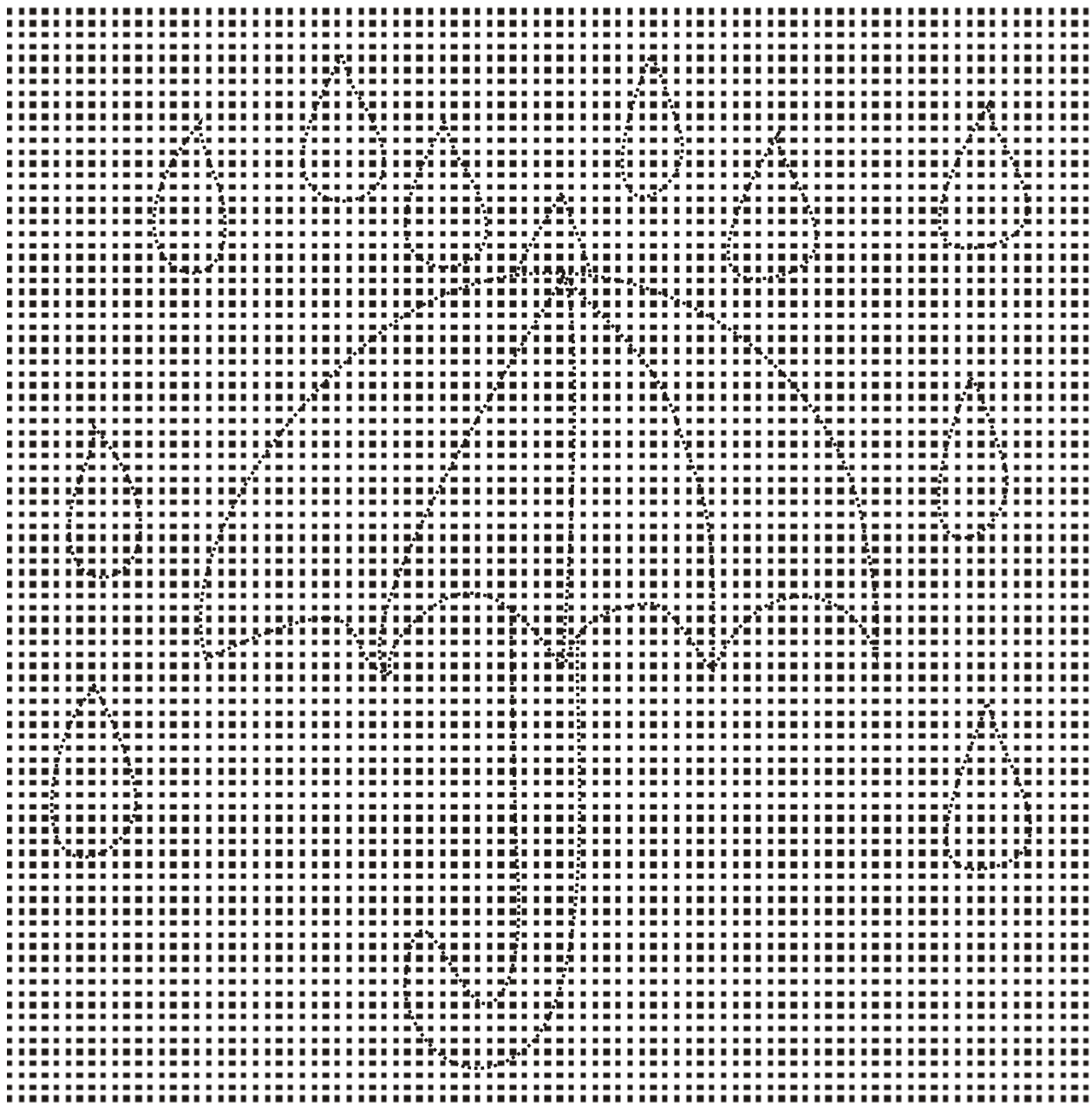
modrá - . - . - .

38. Hustý dážď

5+	BIO	PSY	
----	-----	-----	---

Nájdí a ceruzkou obtiahni dáždník a kvapky.

39. Čo vietor rozfúkal?

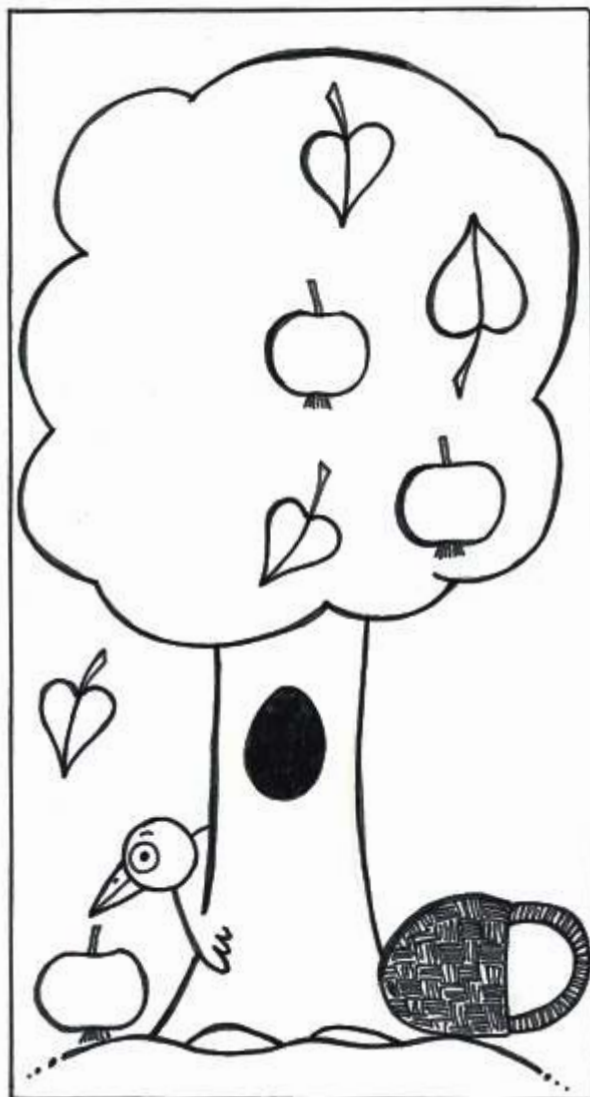
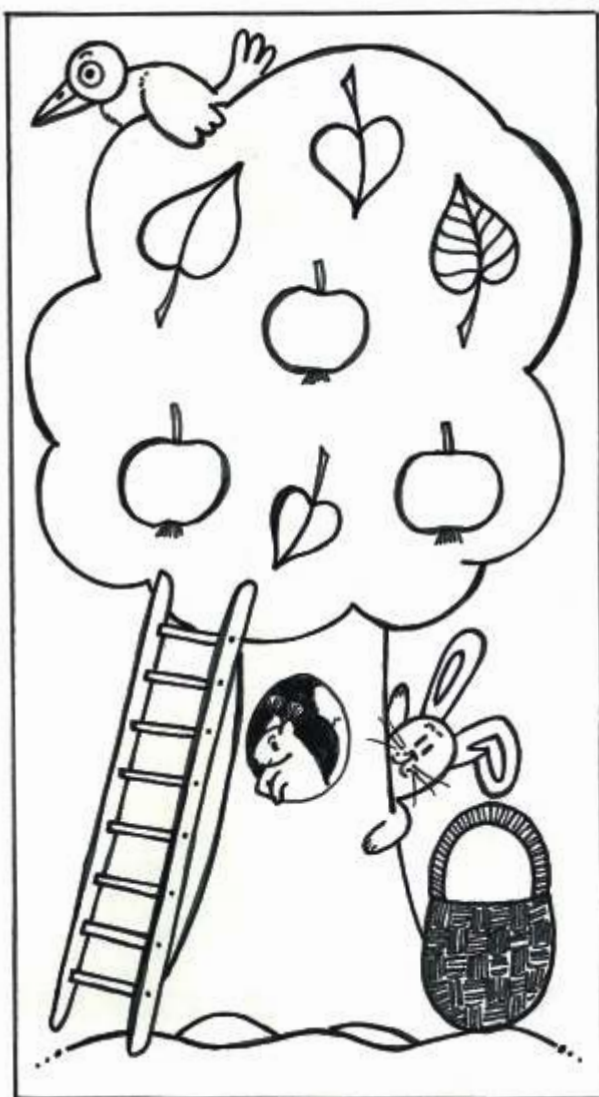
5+

BIO

PSY

Nájdí a zakrúžkuj 8 rozdielov vietor zafúkal a všetko sa zmenilo.

40. Pršia kvapky s písmenkami

5+

BIO

PSY

Vymaľuj kvapky s rovnakými písmenkami určenou farbou.
Vymaľuj dáždnik tak, aby sa žiadna farba neopakovala.

A = červená
C = zelená
D = modrá

E = žltá
H = hnedá
J = fialová

41. Koľko kvapiek spadlo z mraku?

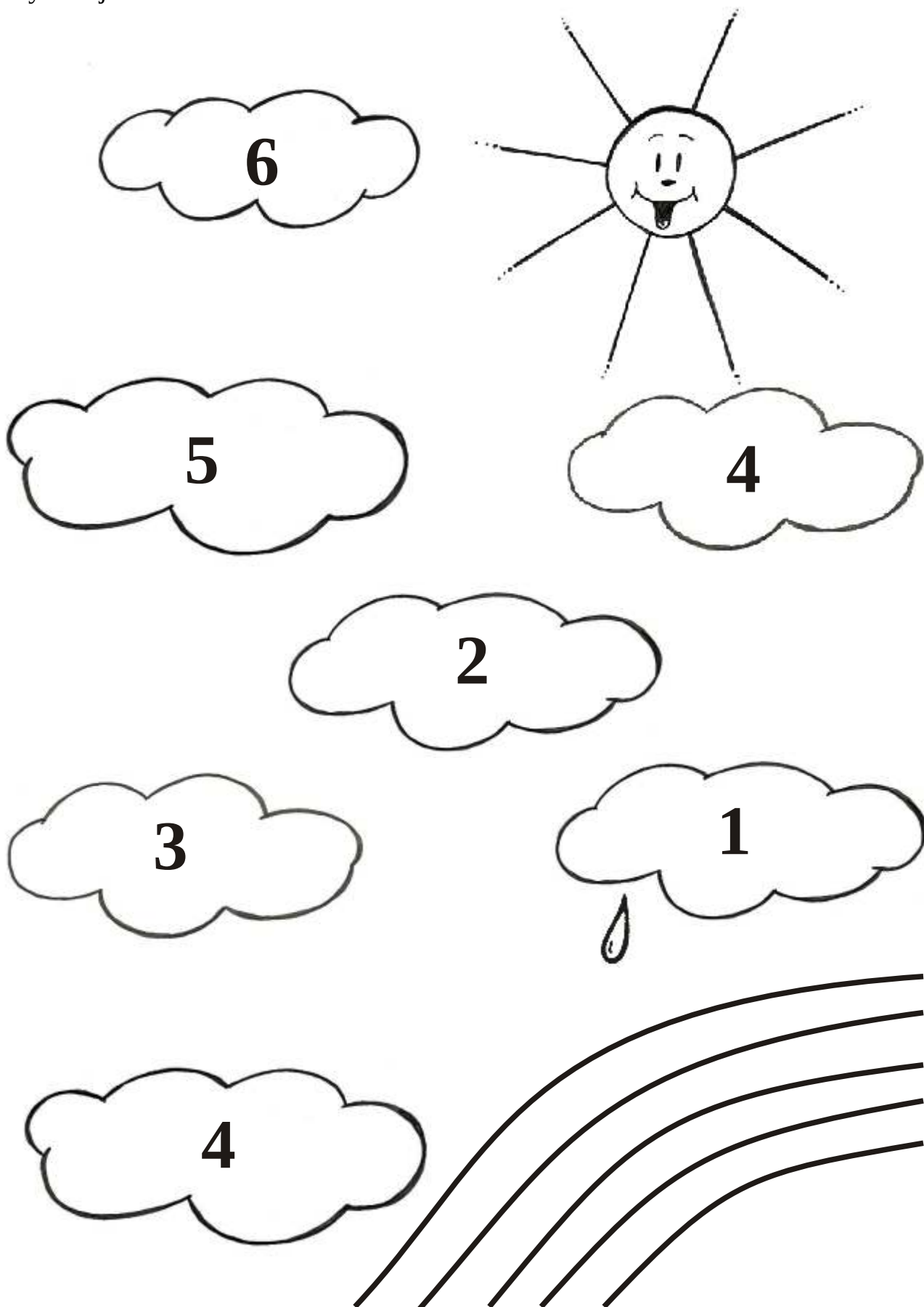
5+

BIO

PSY

Dokresli správny počet dažďových kvapiek každému mráčiku podľa čísel.
Vymaľuj dúhu.

42. Čo vidí slnko?

5+

BIO

PSY

Nájdí a vymaľuj obrázky, ktoré sa začínajú na písmeno „M“.

(myš, mrak, míč, motýl, makovice)

43. Puzzle o počasí

5+

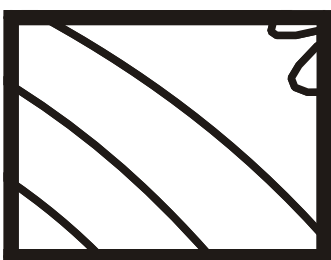
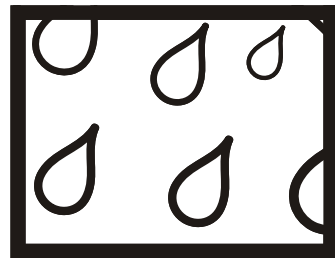
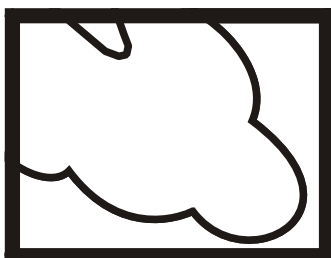
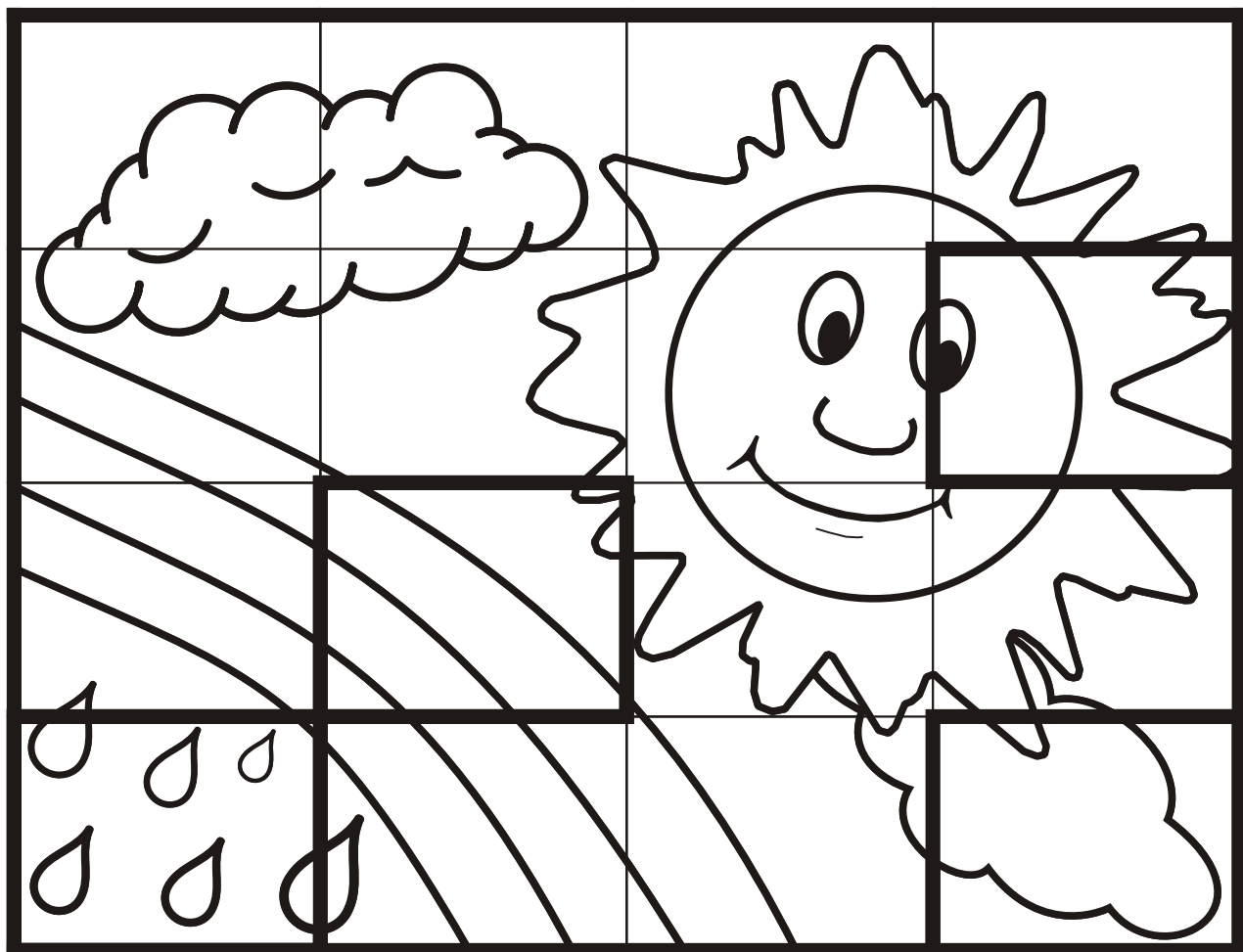
BIO

PSY

ENV

Vystrihni karty a dolep správne do skladačky (puzzle) o počasí.

44. Skladačka so slovami

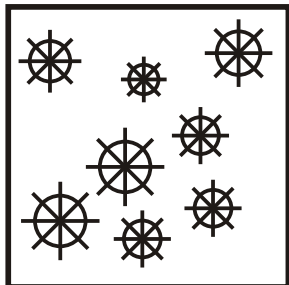
5+

PSY

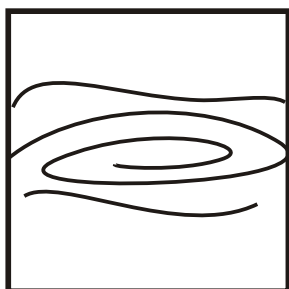
BIO

Vystrihni karty s písmenkami a správne poskladaj podľa predlohy do voľných okienok, potom ich prílep.

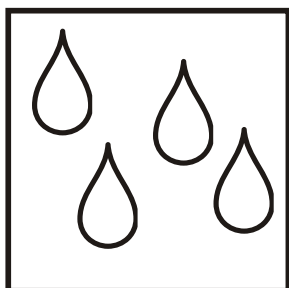
S	N	E	H

L'	A	D

V	I	E	T	O	R

D	Á	Ž	Ď

S	L'	I	E	D	A	Á	T
N	V	H	D	Ž	R	Ď	O

45. Ztracená písmenka

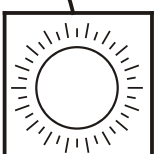
5+

PSY

BIO

Najdi a vymaluj správná písmenka u obrázků určenou barvou. Znáš tato písmena?

S		S N E H U L I A K
R		M R A K Y
D		D Ú H A
L		S L N K O
V		V I E T O R
K		B L E S K

S ČERVENÁ

V HNEDÁ

L ZELENÁ

D ŽLTÁ

R MODRÁ

K ORANŽOVÁ

46. Rýmovačky

5+

PSY

SOC

BIO

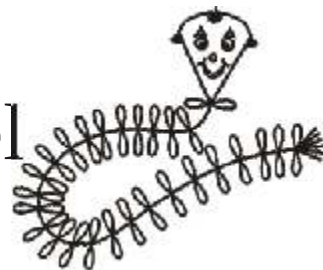

Vystrihni kartičky a dolep ich na vhodné miesta. Vytvor rýmovačku.

Nad čierny

vyletel

.

Do drevenej

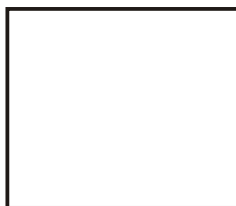

udrel

silný.

Prš, prš

, zalej mi

.

svieti, na

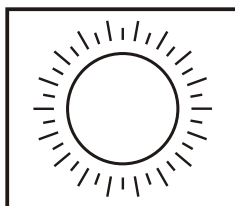
kvitnú kvety.

Nad čierny mrak vyletel drak.

Do drevenej budy udrel blesk silný.

Prš, prš, dáždiček, zalej mi kvietoček.

Slniečko svieti, na lúke kvitnú kvety.

47. Labyrint pre dažďovú kvapku

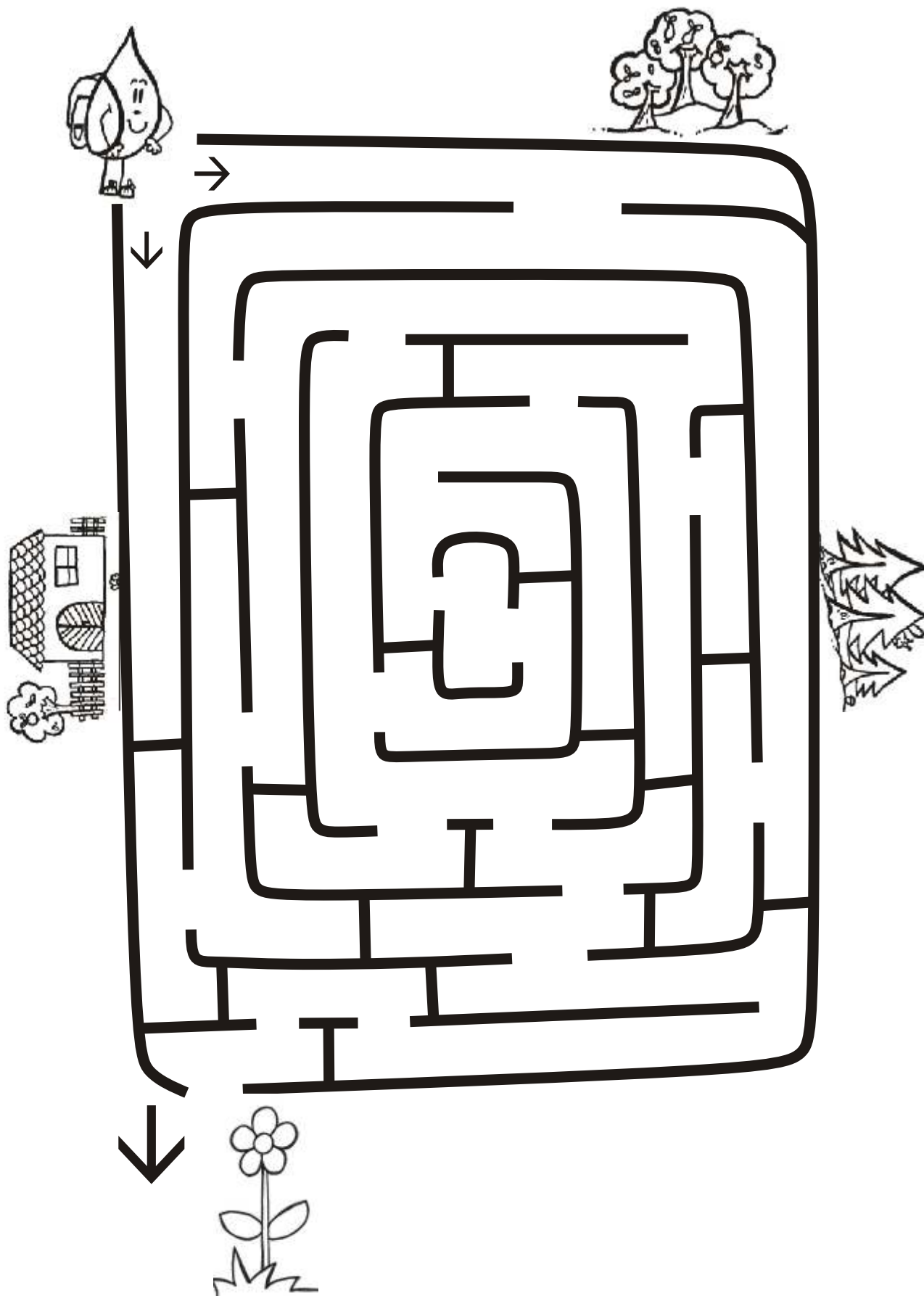
5+

PSY

BIO

Pomôž nájsť dažďovej kvapke cestu do cieľa. Cestičku ku kvetu vyznač pastelkou. Kvietok potom vymaľuj.

48. Rovnaké počasie

5+

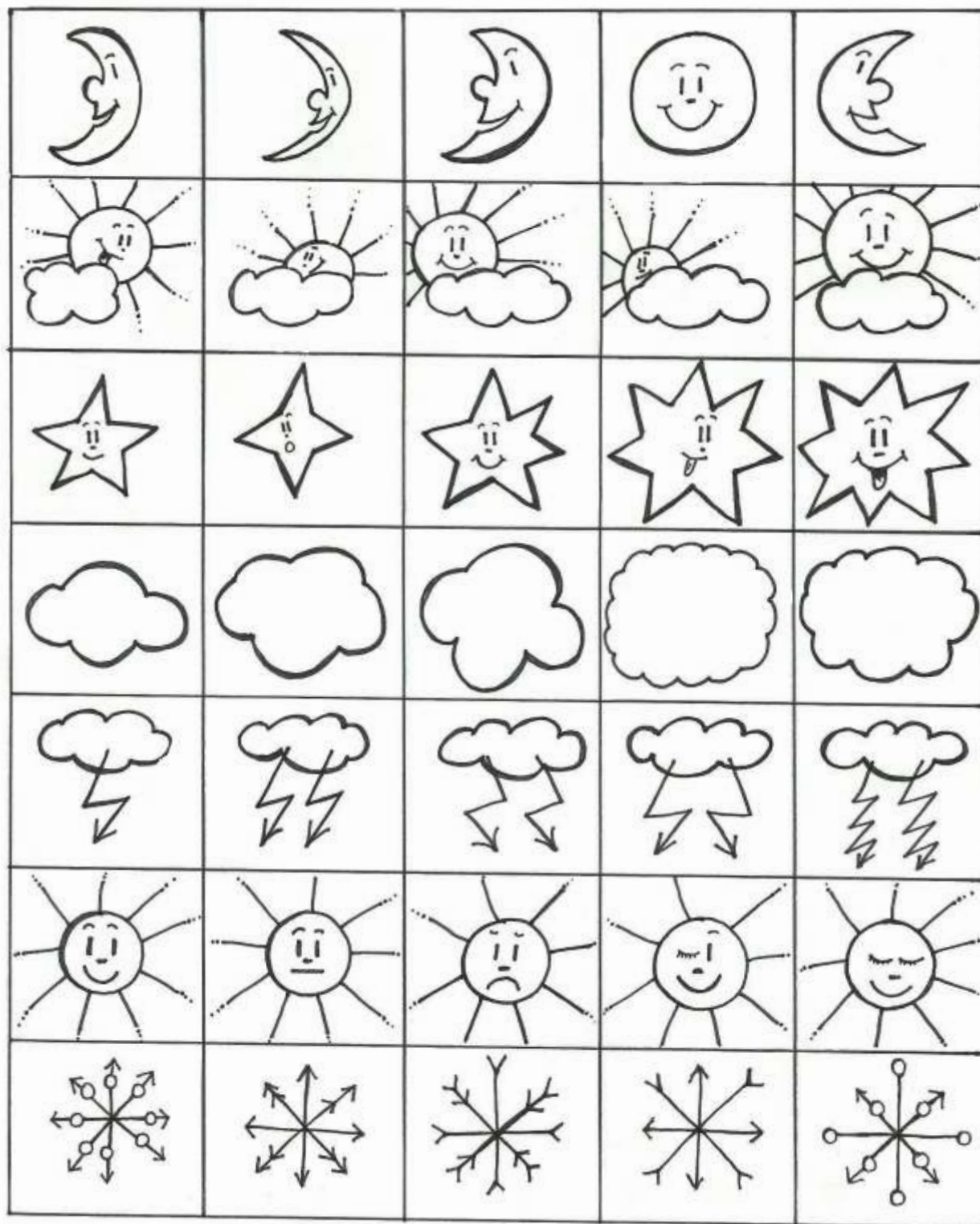
PSY

ENV

BIO

Prikladaj nastrihané karty na totožné obrázky.

List rozmnožíme. Každé dieťa má 2 listy. Jednu kópiu dieťa rozstrihá. Vzniknuté kartičky prikladá na obrázky na liste nerozstrihanom.

49. Vpredu a vzadu

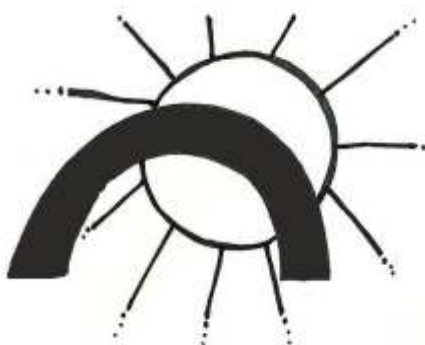
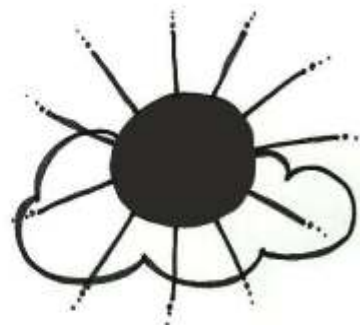
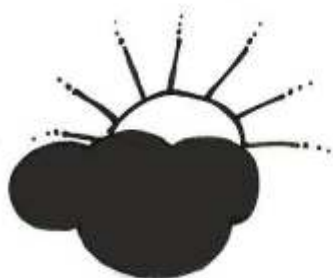
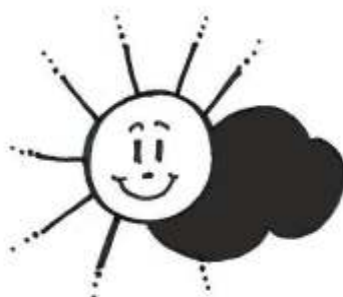
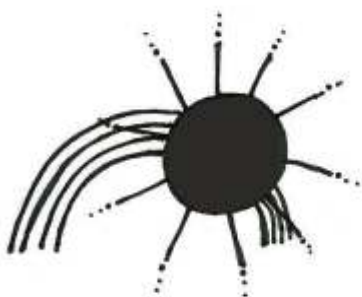
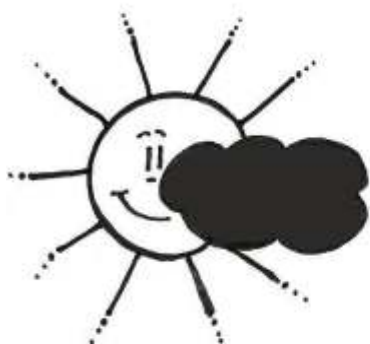
5+

PSY

BIO

Zakrúžkuj všetky obrázky, kde je tmavý predmet vpredu.
Preškrtni všetky obrázky, kde je tmavý predmet vzadu.

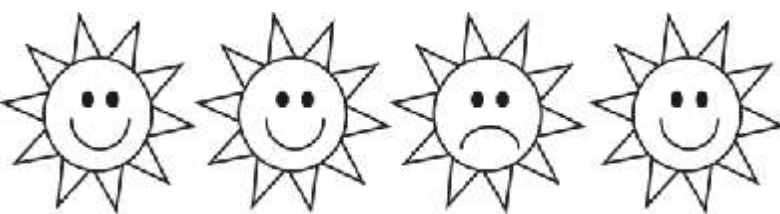
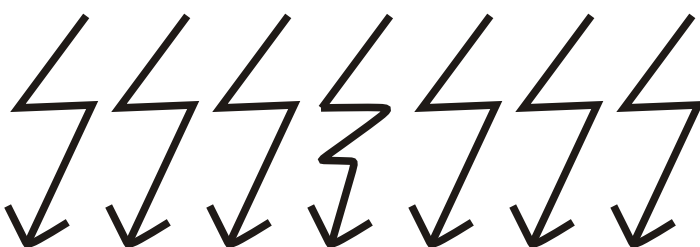
50. Poznaj a počítaj

5+	PSY	BIO	
----	-----	-----	---

Zakrúžkuj ceruzkou obrázok, ktorý je v rade odlišný.

Spočítaj v rade obrázky a vymaľuj taký istý počet bodiek v okienku.

Zakrúžkuj číslo podľa počtu obrázkov.

	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○	1 2 3 4 5 6 7
	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○	1 2 3 4 5 6 7
	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○	1 2 3 4 5 6 7
	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○	1 2 3 4 5 6 7
	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○	1 2 3 4 5 6 7

51. Kolobeh vody v prírode

5+

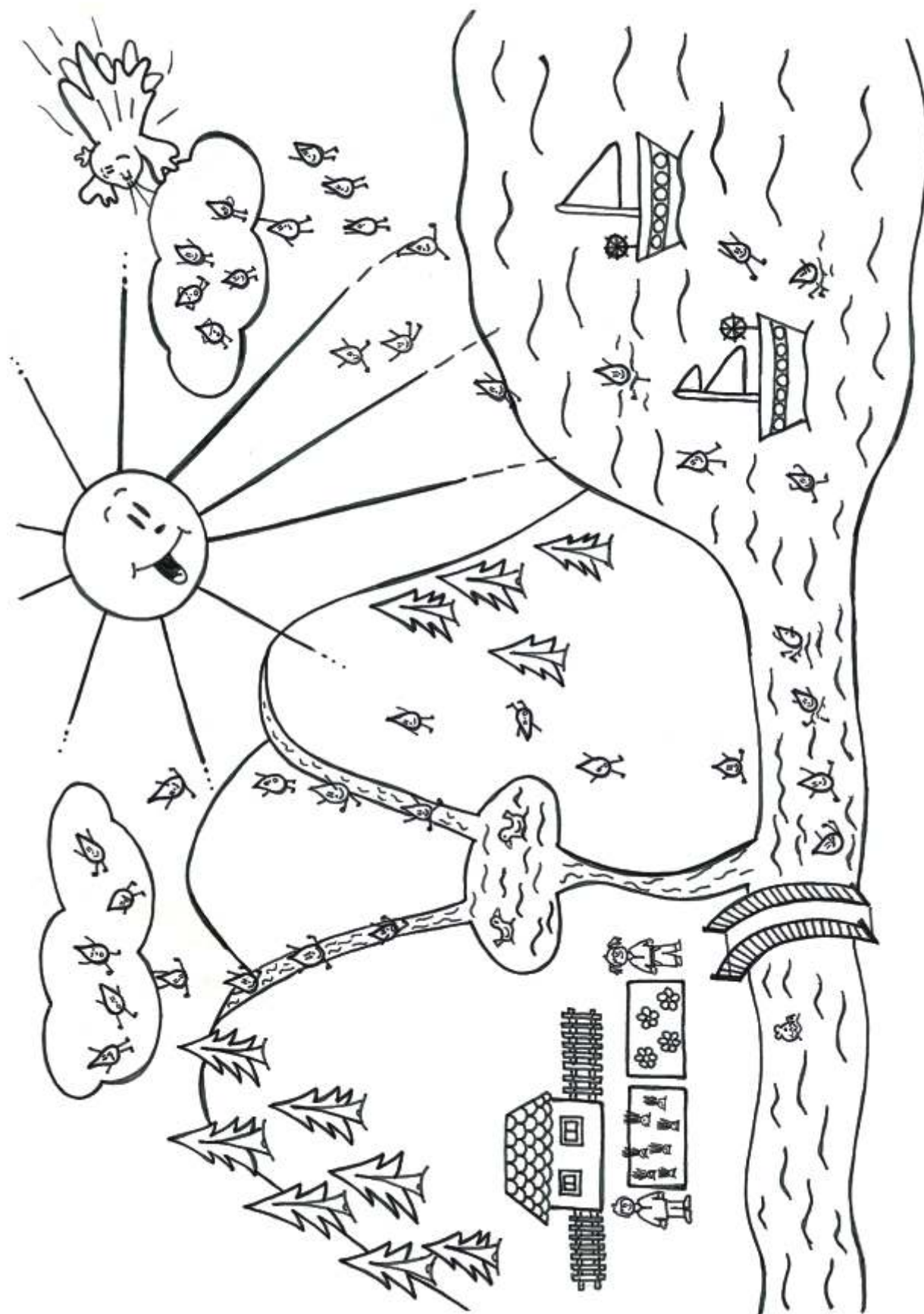
ENV

PSY

BIO

Obrázok vymaľuj a rozprávaj podľa neho o kolobehu vody v prírode.

Pomocou obrázka vysvetlíme deťom kolobeh vody v prírode. Obrázok možno použiť ako maľovanku alebo ho rozmnožíme a rozstriháme ako puzzle.

52. Nebezpečná búrka

5+

ENV

PSY

INT

BIO

Dokresli do obrázka farebnými pastelkami dažďové kvapky a blesky. Mraky vymaľuj správnu farbou, aby skutočne pripomínali búrkové mračná. Deti, ktoré sa počas búrky správajú bezpečne, tiež vymaľuj. Deti, ktoré búrka ohrozila, zakrúžkuj čiernou pastelkou.

Nebezpečné správanie: dieťa stojace pod stromom, stĺpom, na kopci, vo vode, pod daždníkom.

53. Čo dokáže vietor a dážď?

5+

ENV

PSY

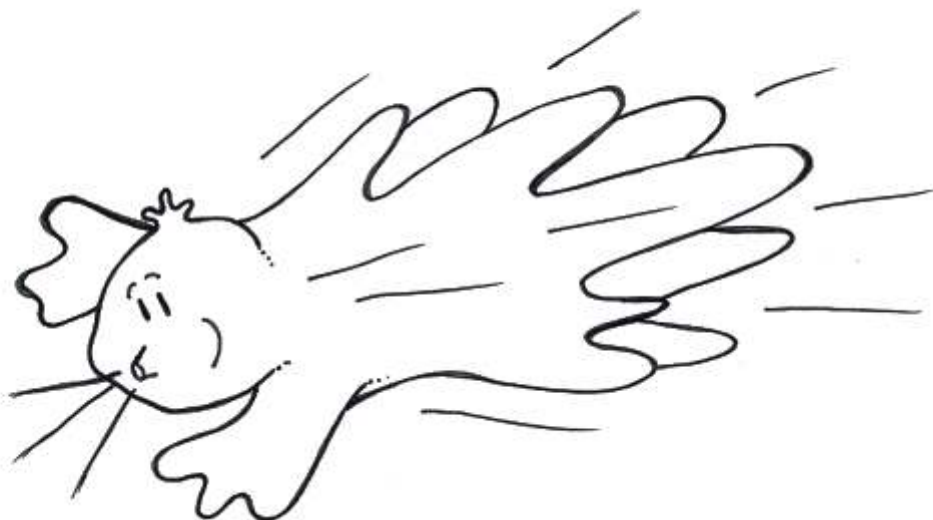
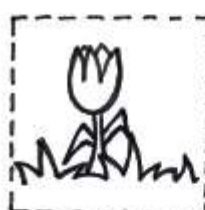
BIO

Spoznej a farebnou pastelkou správne prirad':

Čo dokáže vietor (červenou)? Čo dokáže dážď (modrou)?

Vymaľuj to, čo máš radšej vietor alebo dážď?

VIETOR - roztočí veterník, vyrobí elektrinu, sfúkava lístie zo stromu, ohýba stromy, vytvára vlny na hladine rybníka, vezme pánovi klobúk.

DÁŽĎ - vytvorí kaluže, zaleje kvety a trávnu, namočí rozvešanú bielizeň, naprší vodu do vedierka.

54. Čo zmenil dážď?

5+

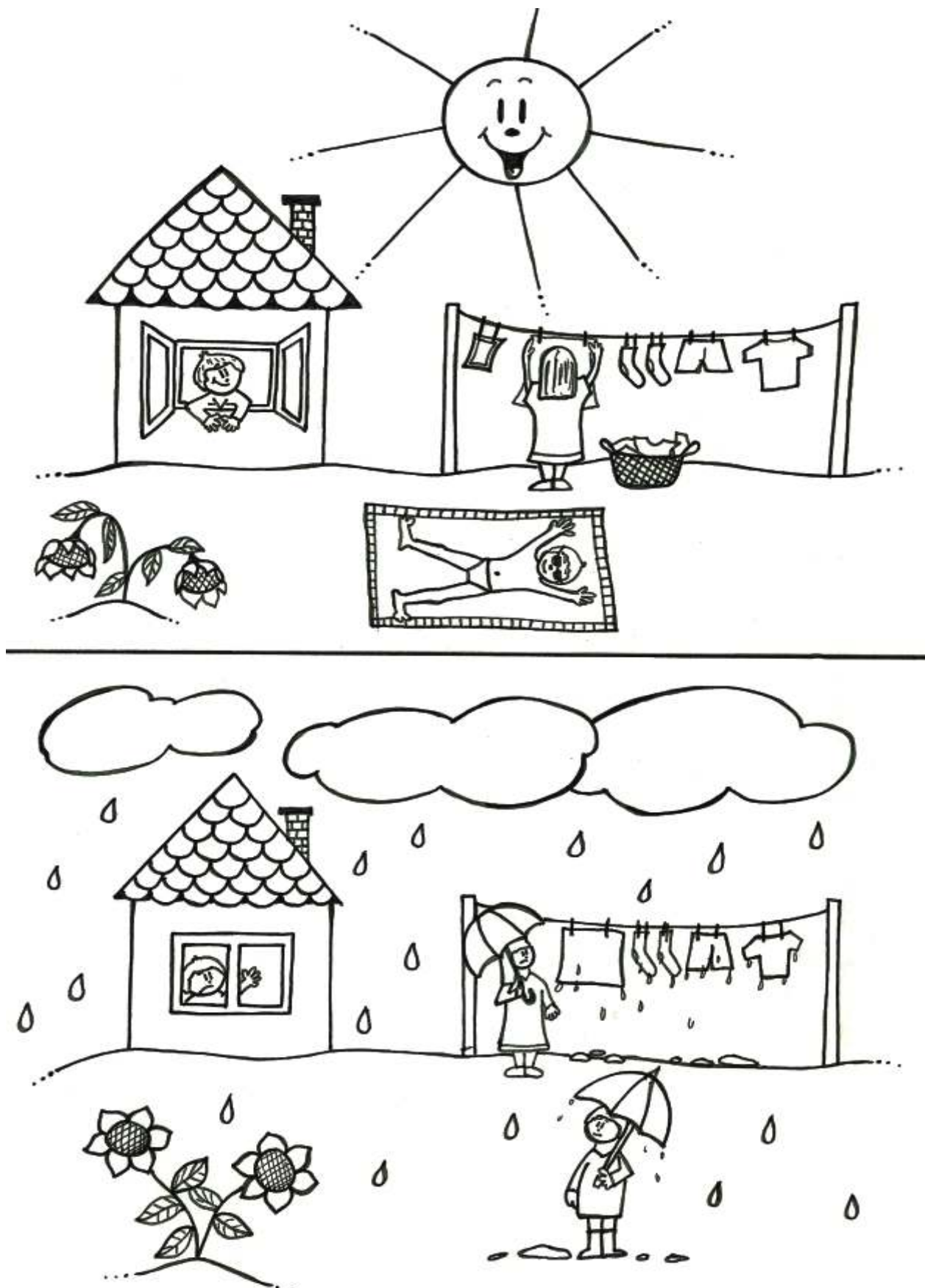
ENV

PSY

BIO

Nájdi 5 rozdielov, ktoré vznikli, keď napršalo. Zakrúžkuj ich ceruzkou.
Vymenuj to, čo sa zmenilo, rozprávaj prečo.

55. Sviatky roka

5+

ENV

SOC

PSY

Prirad' k ročným obdobiam sviatky, ktoré slávime:

Svieti slnko, je leto (**žltá**). Často prší, je jar (**zelená**). Fúka studený vietor, je jeseň (**hnedá**). Padá sneh, je zima (**modrá**).

Vymaľuj dvojicu obrázkov podľa toho, aký sviatok máš najradšej.

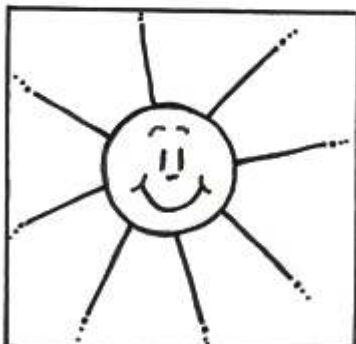
JAR

VIANOCE

LETO

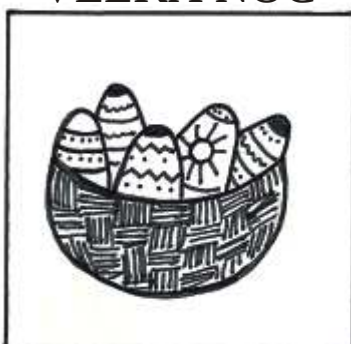
MDD

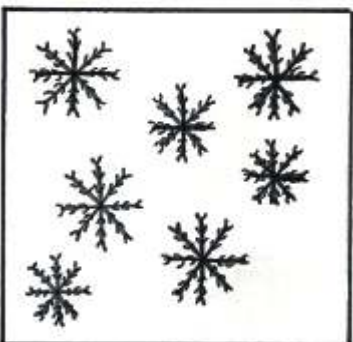
JESEŇ

VEĽKÁ NOC

ZIMA

HALOWEEN

56. Hrací plán Kolobeh vody

